SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-29-09

Druk nr 1997

Warszawa, 8 maja 2009 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

-o udostępnianiu informacji gospodarczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Gospodarki.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

www.inforlex.pl

Projekt

U S T A W A

z dnia

o udostępnianiu informacji gospodarczych[1)]

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady:

1) udostępniania informacji gospodarczych dotyczących wiarygodności płatniczej;

2) tworzenia i działania biura informacji gospodarczej;

3) ujawniania, przechowywania, aktualizacji i usuwania informacji gospodarczych;

4) nadzoru nad biurem informacji gospodarczej.

2. Informacje gospodarcze udostępnia się osobom trzecim nieoznaczonym w chwili przeznaczania tych informacji do udostępniania.

3. Przepisów ustawy nie stosuje się do udostępniania danych pochodzących z publicznie dostępnych rejestrów lub zbiorów.

Art. 2. 1. Przez informacje gospodarcze rozumie się dane dotyczące:

1) podmiotu będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej w zakresie:

a) nazwy albo firmy,

b) siedziby i adresu,

c) numeru właściwego rejestru wraz z oznaczeniem sądu rejestrowego,

d) numeru identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli został nadany, lub innego numeru identyfikacyjnego w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 5 pkt 2 lit. b i c ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.[2)]),

e) numeru identyfikacyjnego w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej, zwanego dalej „numerem REGON”, jeżeli został nadany,

f) imion, nazwisk i numeru ewidencyjnego Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, zwanego dalej „numerem PESEL”, lub innego numeru potwierdzającego tożsamość wspólników, osób wchodzących w skład organów zarządzających lub prokurentów,

g) imion i nazwisk pełnomocników, o ile zostali ustanowieni,

h) głównego przedmiotu prowadzonej działalności;

2) osoby fizycznej w zakresie:

a) imion i nazwiska,

b) adresu miejsca zamieszkania lub adresu do doręczeń,

c) numeru PESEL lub innego numeru potwierdzającego tożsamość,

d) serii i numeru dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w zakresie:

a) imion i nazwiska,

b) numeru PESEL lub innego numeru potwierdzającego tożsamość,

c) serii i numeru dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,

d) firmy,

e) oznaczenia miejsca zamieszkania i adresu do doręczeń lub adresu, pod którym jest wykonywana działalność gospodarcza,

f) numeru identyfikacji podatkowej (NIP), jeżeli został nadany, lub innego numeru identyfikacyjnego w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 5 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,

g) numeru REGON, jeżeli został nadany,

h) numeru właściwej ewidencji wraz z oznaczeniem organu ewidencyjnego lub numeru właściwego rejestru wraz z oznaczeniem sądu rejestrowego w przypadku osoby zagranicznej, o której mowa w art. 5 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,

i) imion i nazwisk pełnomocników, o ile zostali ustanowieni,

j) głównego przedmiotu prowadzonej działalności gospodarczej;

4) zobowiązania pieniężnego w zakresie:

a) tytułu prawnego,

b) kwoty i waluty,

c) kwoty zaległości,

d) daty powstania zaległości,

e) informacji o postępowaniach dotyczących zobowiązania,

f) informacji o kwestionowaniu przez dłużnika istnienia całości lub części zobowiązania,

g) daty wysłania listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi do rąk własnych wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura informacji gospodarczej, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura,

h) informacji o zbyciu wierzytelności,

i) innych informacji przekazanych w trybie i na zasadach określonych w art. 13;

5) posłużenia się podrobionym lub cudzym dokumentem w zakresie:

a) nazwy dokumentu,

b) serii i numeru dokumentu,

c) daty wystawienia dokumentu,

d) oznaczenia, siedziby i adresu podmiotu wskazanego w dokumencie jako jego wystawca,

e) imion i nazwiska osoby, której dokument dotyczy,

f) okoliczności posłużenia się dokumentem,

g) wskazania osoby lub organu, który stwierdził, że dokument jest podrobiony lub cudzy.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) dłużniku – rozumie się przez to osobę fizyczną, w tym osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, zobowiązaną względem wierzyciela w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym;

2) dłużniku niebędącym konsumentem – rozumie się przez to osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, zobowiązaną względem wierzyciela w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym;

3) dłużniku będącym konsumentem – rozumie się przez to osobę fizyczną, o której mowa w art. 22^1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.[3)]), a także osobę zobowiązaną do świadczeń alimentacyjnych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 i Nr 6, poz. 33);

4) wierzycielu – rozumie się przez to osobę fizyczną, której wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym, osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym przysługuje wierzytelność, oraz organ właściwy dłużnika albo wierzyciela w rozumieniu art. 2 pkt 9 i 10 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.[4)]);

6) udostępnianiu informacji gospodarczych – rozumie się przez to przekazywanie przez wierzyciela informacji gospodarczych do biura informacji gospodarczej oraz ujawnianie tych informacji przez to biuro.

Art. 3. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie w zakresie przetwarzania danych osobowych osób fizycznych stosuje się przepisy o ochronie danych osobowych.

Rozdział 2

Biuro informacji gospodarczej

Art. 4. Udostępnianie informacji gospodarczych osobom trzecim nieoznaczonym w chwili przeznaczania tych informacji do udostępniania następuje wyłącznie za pośrednictwem biura informacji gospodarczej, chyba że udostępnianie następuje w celu sprzedaży wierzytelności przez ogłoszenie publiczne lub przepisy prawa przewidują inny tryb udostępniania danych.

Art. 5. 1. Biuro informacji gospodarczej, zwane dalej „biurem”, może zostać utworzone wyłącznie w formie spółki akcyjnej, o kapitale zakładowym nie mniejszym niż 4 000 000 złotych.

2. Akcje biura są akcjami imiennymi. Nie jest dopuszczalna zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela.

3. Akcje biura, których łączna wartość nominalna nie przekracza kwoty określonej w ust. 1, mogą być obejmowane wyłącznie za wkłady pieniężne i są opłacone w całości przed zarejestrowaniem biura.

4. W skład organów biura nie mogą wchodzić osoby karane za przestępstwo umyślne.

5. Przedmiotem działalności gospodarczej biura jest pośrednictwo w udostępnianiu informacji gospodarczych, polegające na przyjmowaniu informacji gospodarczych od wierzycieli, przechowywaniu i ujawnianiu tych informacji.

6. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również:

1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 16 ust. 3 i 4, dla celów statystycznych, dotyczących dłużników niebędących konsumentami;

2) zarządzanie majątkiem biura;

3) prowadzenie działalności szkoleniowej lub edukacyjnej biura w zakresie objętym działalnością biura.

7. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 6, nie mogą przekraczać 10 % ogólnych przychodów biura.

8. Biuro nie może powierzyć innym podmiotom wykonywania czynności związanych z przedmiotem działalności gospodarczej, o którym mowa w ust. 5 i 6, z wyjątkiem innych biur oraz instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.[5)]).

9. Biuro jest obowiązane używać w swojej firmie wyrazów „biuro informacji gospodarczej". Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „BIG".

10. Zakazane jest używanie wyrazów „biuro informacji gospodarczej" oraz skrótu „BIG" w oznaczeniu lub reklamie przedsiębiorców, którzy nie wykonują działalności gospodarczej określonej w ust. 5.

11. Biuro jest obowiązane do zabezpieczenia roszczeń o naprawienie szkody, która może wyniknąć w związku z działalnością gospodarczą biura. Zabezpieczenie może nastąpić w drodze zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zlecenia udzielenia gwarancji bankowej lub poręczenia bankowego.

Art. 6. 1. Zarząd biura uchwala regulamin zarządzania danymi, zwany dalej „regulaminem”, z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych, określający w szczególności:

1) stosowane rozwiązania organizacyjne oraz techniczne związane z przyjmowaniem, przechowywaniem, ujawnianiem, aktualizacją, usuwaniem informacji gospodarczych oraz przetwarzaniem archiwalnych informacji gospodarczych;

2) sposoby zabezpieczenia informacji gospodarczych;

3) sposób i metody realizacji prawa dostępu do informacji gospodarczych przez podmioty, których dotyczą informacje, oraz uzyskania informacji z rejestru zapytań, o którym mowa w art. 21;

4) sposób informowania o opłatach za usługi świadczone przez biuro;

5) sposoby składania wniosku o ujawnienie informacji gospodarczych;

6) formy ujawniania informacji gospodarczych.

2. Regulamin podlega zatwierdzeniu, w drodze decyzji, ministra właściwego do spraw gospodarki, po zasięgnięciu opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki odmawia, w drodze decyzji, zatwierdzenia regulaminu, jeżeli zawiera on postanowienia sprzeczne z ustawą lub z przepisami odrębnymi.

4. Zatwierdzony regulamin ogłasza się w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

5. Przepisy ust. 1 – 4 stosuje się odpowiednio do wprowadzania i zatwierdzania zmian w regulaminie.

6. Biuro nie może podjąć działalności gospodarczej przed zatwierdzeniem regulaminu.

Rozdział 3

Przekazywanie informacji gospodarczych do biura

Art. 7. 1. Wierzyciel może przekazywać do biura informacje gospodarcze w celu ich ujawnienia, jeżeli zawarł z biurem umowę o udostępnianie informacji gospodarczych.

2. Umowę, o której mowa w ust. 1, sporządza się na piśmie pod rygorem nieważności.

Art. 8. Instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe mogą udostępniać biurom dane objęte tajemnicą bankową na zasadach określonych w umowie, o której mowa w art. 105 ust. 4a² tej ustawy.

Art. 9. 1. Wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem wyłącznie wówczas, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

1) zobowiązanie powstało w szczególności z tytułu umowy o kredyt konsumencki oraz umów, o których mowa w art. 187[1] ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późń. zm.[6)]);

2) kwota wymagalnego zobowiązania dłużnika będącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 200 złotych oraz jest ono wymagalne od co najmniej 60 dni;

3) upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi będącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika będącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu – na adres miejsca zamieszkania, wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

2. W przypadku określonym w ust. 1 wierzyciel może przekazać do biura wyłącznie informacje gospodarcze dotyczące:

1) siebie – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;

2) dłużnika będącego konsumentem – określone w art. 2 ust. 1 pkt 2;

3) zobowiązania – określone w art. 2 ust. 1 pkt 4.

3. Jeżeli przekazane informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem dotyczące:

1) wierzyciela – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d – f,

2) dłużnika będącego konsumentem – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit a i c,

3) zobowiązania – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4 lit. a, c, d, f i g

– biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.

4. Biuro nie przyjmuje informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem:

1) przekazanej niezgodnie z ust. 1 lub

2) przekraczającej zakres określony w ust. 2.

5. Przepisu ust. 3 i 4 nie stosuje się do informacji udostępnianych przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 10. 1. Wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem wyłącznie wówczas, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

1) zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, w szczególności z tytułu umowy związanej z wykonywaniem działalności gospodarczej;
2) kwota wymagalnego zobowiązania dłużnika niebędącego konsumentem wobec wierzyciela wynosi co najmniej 500 złotych oraz jest ono wymagalne od co najmniej 60 dni;
3) upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi niebędącemu konsumentem do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika niebędącego konsumentem, a jeżeli nie wskazał takiego adresu – na adres siedziby dłużnika lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej, wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

2. W przypadku określonym w ust. 1 wierzyciel może przekazać do biura wyłącznie informacje gospodarcze dotyczące:

1) siebie – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;
2) dłużnika niebędącego konsumentem – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;
3) wspólników dłużnika będącego spółką kapitałową, z których każdy posiada co najmniej 10 % kapitału zakładowego tej spółki – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;
4) wspólników dłużnika będącego spółką osobową – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1, 2 lub 3;
5) akcjonariusza dłużnika będącego jednoosobową spółką akcyjną – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;
6) zobowiązania – określone w art. 2 ust. 1 pkt 4.

3. Jeżeli przekazane informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem dotyczące:

1) wierzyciela – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d – f,

2) dłużnika niebędącego konsumentem – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d – f,

3) zobowiązania – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 4 lit. a, c, d, f i g

– biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.

4. Biuro nie przyjmuje informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem:

1) przekazanej niezgodnie z ust. 1 lub

2) przekraczającej zakres określony w ust. 2.

5. Przepisu ust. 3 i 4 nie stosuje się do informacji udostępnianych przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 11. 1. Poza przypadkami określonymi w art. 9 i 10, wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze o zobowiązaniu dłużnika, gdy są spełnione łącznie następujące warunki:

1) zobowiązanie zostało stwierdzone tytułem wykonawczym;

2) upłynęło co najmniej 14 dni od wysłania przez wierzyciela listem poleconym albo doręczenia dłużnikowi do rąk własnych, na adres do doręczeń wskazany przez dłużnika, a jeżeli dłużnik nie wskazał takiego adresu – na adres miejsca zamieszkania, siedziby lub miejsca wykonywania działalności gospodarczej, pisma, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura;

3) wierzyciel przekazał do biura informację określającą dane organu orzekającego, datę wydania i sygnaturę tytułu wykonawczego stwierdzającego to zobowiązanie.

2. Wierzyciel przekazuje do biura informacje gospodarcze, o których mowa w art. 27 ust. 7a ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów na zasadach i w zakresie określonym w tej ustawie.

Art. 12. 1. Wierzyciel może przekazać do biura informacje gospodarcze dotyczące posłużenia się wobec niego podrobionym lub cudzym dokumentem, w szczególności dokumentem potwierdzającym tożsamość lub zaświadczeniem o zatrudnieniu.

2. W przypadku określonym w ust. 1 wierzyciel może przekazać do biura wyłącznie informacje gospodarcze dotyczące:

1) siebie – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 albo 3;

2) dokumentu – określone w art. 2 ust. 1 pkt 5.

3. Wierzyciel jest obowiązany poinformować osobę, której dokumentem tożsamości posłużono się, o zamiarze przekazania informacji gospodarczych o tym dokumencie do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

4. Jeżeli przekazane informacje gospodarcze dotyczące:

1) wierzyciela, wobec którego posłużono się podrobionym lub cudzym dokumentem – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d lub pkt 3 lit. d – f,

2) dokumentu – nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 5 lit. a, b lub c oraz e

– biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.

5. Biuro nie przyjmuje informacji gospodarczej dotyczącej posłużenia się wobec wierzyciela podrobionym lub cudzym dokumentem:

1) przekazanej niezgodnie z ust. 1 lub

2) przekraczającej zakres określony w ust. 2.

Art. 13. 1. Wierzyciel przekazuje do właściwego biura informacje gospodarcze o wywiązywaniu się ze zobowiązań, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 lub art. 10 ust. 1 pkt 1:

1) na wniosek podmiotu, którego dotyczy zobowiązanie, w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku przez ten podmiot;
2) z własnej inicjatywy, za zgodą podmiotu, którego dotyczy to zobowiązanie, w terminie 14 dni od dnia wywiązania się ze zobowiązania.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, zawiera informacje o firmie i adresie siedziby biura, do którego wierzyciel przekazuje informacje gospodarcze.

3. Wierzyciel przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1, jeżeli:

1) związany jest z biurem umową, o której mowa w art. 7 ust. 1;
2) od chwili spełnienia świadczenia z tytułu zobowiązań, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 lub art. 10 ust. 1 pkt 1, wobec tego wierzyciela upłynęło nie więcej niż 12 miesięcy lub świadczenie z tytułu tych zobowiązań jest nadal spełniane.

4. Wierzyciel przekazuje do biura informacje gospodarcze dotyczące:

1) siebie – określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d albo pkt 3 lit. d – f;

2) podmiotu, którego dotyczy zobowiązanie:
   a) określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d – w przypadku osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej,
   b) określone w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a, c – w przypadku konsumenta,
   c) określone w art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. d – f – w przypadku osoby fizycznej niebędącej konsumentem;
3) łącznej kwoty i waluty zobowiązań spełnianych w okresie ostatnich 5 lat przed dniem przekazania informacji gospodarczych;
4) kwoty i waluty świadczeń pieniężnych, które w okresie ostatnich 5 lat przed dniem przekazania informacji gospodarczych zostały spełnione z opóźnieniem wynoszącym nie więcej niż 14 dni.

5. Jeżeli przekazane informacje gospodarcze nie zawierają danych określonych w ust. 4, biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.

Art. 14. Wierzyciel, przekazując do biura informacje gospodarcze, może zastrzec, aby biuro nie ujawniało dotyczących go informacji gospodarczych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a – g albo pkt 3 lit. a – g.

Art. 15. Wierzyciel jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej, rozwiązać umowę, o której mowa w art. 7 ust. 1.

Rozdział 4

Przechowywanie, ujawnianie, aktualizacja i usuwanie informacji gospodarczych

Art. 16. 1. Biuro ujawnia tylko aktualne informacje gospodarcze.

2. Biuro dokonuje aktualizacji informacji gospodarczych na wniosek wierzyciela, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku.

3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze dotyczące dłużników niebędących konsumentami w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych.

4. Biuro może przechowywać następujące informacje archiwalne:

1) o dłużniku niebędącym konsumentem w zakresie:

a) formy prawnej,

b) przedmiotu wykonywanej działalności zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności,

c) siedziby lub miejsca wykonywania działalności – kod pocztowy;

2) o zobowiązaniu pieniężnym w zakresie:

a) kwoty i waluty,

b) określenia przedmiotu wykonywanej działalności zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, której dotyczy zobowiązanie,

c) kwoty zaległości,

d) daty powstania zaległości,

e) daty aktualizacji lub usunięcia danych o zobowiązaniu.

5. Biuro przechowuje informacje archiwalne przez okres nie dłuższy niż 10 lat od dnia, kiedy informacje te stały się informacjami archiwalnymi.

Art. 17. 1. Biuro ujawnia informacje gospodarcze w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze teletransmisji. Ujawnianie informacji gospodarczych przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura.

2. Biuro ujawnia wszystkie posiadane informacje gospodarcze w zakresie objętym wnioskiem, z zastrzeżeniem ust. 3 – 5 i art. 14.

3. Biuro ujawnia informacje gospodarcze o zobowiązaniach dłużników będących konsumentami oraz dotyczące posłużenia się podrobionym lub cudzym dokumentem wyłącznie:

1) wierzycielom, którzy zawarli z biurem umowę, o której mowa w art. 7 ust. 1;

2) innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 8, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji;

3) podmiotom, o których mowa w art. 19 ust. 1.

4. Biuro na żądanie wierzyciela, który przekazał informacje gospodarcze, wstrzymuje na czas określony ujawnianie tych informacji.

5. Ujawniając informacje gospodarcze podmiotom innym niż określone w ust. 3, biuro informuje te podmioty o obowiązkach określonych w art. 20.

Art. 18. 1. Podmiot, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji gospodarczych, może wystąpić do biura o ujawnienie informacji gospodarczych o zobowiązaniach dłużnika będącego konsumentem, jeżeli posiada jego upoważnienie, w terminie 30 dni od dnia udzielenia tego upoważnienia.

2. Podmiot, o którym mowa w ust. 1, może odmówić zawarcia umowy, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, lub zawrzeć taką umowę na warunkach mniej korzystnych, w szczególności przez żądanie zabezpieczenia wierzytelności wynikających z tej umowy:

1) w przypadku gdy dłużnik będący konsumentem odmówi udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, lub
2) na podstawie informacji gospodarczych otrzymanych od biura lub danych udostępnionych przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w terminie 3 dni roboczych od dnia ich otrzymania.

Art. 19. 1. Do otrzymywania informacji gospodarczych są uprawnieni:

1) Prokurator Krajowy – w związku z toczącym się przeciwko osobie fizycznej postępowaniem karnym lub karnym skarbowym albo w związku z wykonaniem wniosku o udzielenie pomocy prawnej pochodzącego od państwa obcego, które na mocy ratyfikowanej umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską ma prawo występować o udzielenie informacji, albo w związku z toczącym się postępowaniem karnym lub karnym skarbowym o przestępstwo popełnione w związku z działaniem osoby prawnej lub jednostki nieposiadającej osobowości prawnej;
2) Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – na zasadach i w trybie określonym w art. 34 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.[7)]);
3) Komendant Główny Policji – na zasadach i w trybie określonym w art. 20 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.[8)]);
4) Szef Biura Ochrony Rządu – jeżeli jest to konieczne do wykonywania obowiązków przewidzianych w ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.[9)]);
5) Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej – w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań określonych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.[10)]);

6) Generalny Inspektor Informacji Finansowej – w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań określonych w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505, z późn. zm.[11)]);

7) naczelnicy urzędów skarbowych i dyrektorzy izb skarbowych – w związku z toczącym się przeciwko osobie fizycznej postępowaniem karnym lub karnym skarbowym albo w związku z toczącym się postępowaniem karnym lub karnym skarbowym o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z działaniem osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej oraz w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowań i kontroli na podstawie przepisów prawa celnego i podatkowego;

8) dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej – w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania kontrolnego określonego w ustawie, o której mowa w pkt 5;

9) Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego – w zakresie nadzoru wykonywanego przez Komisję Nadzoru Finansowego, o której mowa w ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119, z późn. zm.[12)]);

10) Prezes Najwyższej Izby Kontroli – w zakresie informacji o przedsiębiorcach, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia postępowania kontrolnego określonego w ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, z późn. zm.[13)]);

11) Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego – w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.[14)]);

12) Komendant Główny Straży Granicznej – na zasadach i w trybie określonym w art. 10a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.[15)]);

13) sądy – w związku z toczącymi się przed nimi postępowaniami;

14) dyrektorzy izb celnych – w związku z toczącym się przeciwko osobie fizycznej postępowaniem karnym lub karnym skarbowym albo w związku z toczącym się postępowaniem karnym lub karnym skarbowym o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z działaniem osoby prawnej lub jednostki

organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej oraz w zakresie niezbędnym do prowadzenia postępowań i kontroli na podstawie przepisów prawa celnego i podatkowego;

15) komornicy – w związku z prowadzonymi przez nich postępowaniami.

2. Za każdorazowe udostępnienie informacji gospodarczych podmiotom wymienionym w ust. 1 biuro pobiera opłatę zgodnie z obowiązującym w tym biurze cennikiem, nie wyższą niż 0,5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 20. 1. Podmiot, który otrzymał informacje gospodarcze od biura, jest obowiązany usunąć je w terminie 90 dni od dnia ich otrzymania. Obowiązek ten dotyczy również biura w zakresie informacji gospodarczych otrzymanych od innego biura.

2. Podmiot, który otrzymał od biura informacje gospodarcze dotyczące dłużnika będącego konsumentem, nie może ich ujawnić innym osobom. Nie dotyczy to ujawniania przez biuro informacji gospodarczych otrzymanych od innego biura.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do podmiotów wymienionych w art. 19 ust. 1 oraz do instytucji ustawowo zobowiązanych do oceny ryzyka kredytowego lub operacyjnego.

Art. 21. 1. Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań. Każdy ma prawo uzyskania informacji z rejestru zapytań w zakresie dotyczącym ujawniania jego danych, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Rejestr zapytań obejmuje następujące informacje:

1) datę ujawnienia informacji gospodarczych;
2) oznaczenie podmiotu, któremu ujawniono informacje gospodarcze;
3) wskazanie ujawnionych danych.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, są przechowywane w rejestrze zapytań przez okres 12 miesięcy od dnia ujawnienia informacji gospodarczych przez biuro.

4. Nie podaje się informacji o złożeniu zapytania do rejestru zapytań, jeżeli z zapytaniem wystąpiły podmioty, o których mowa w art. 19 ust. 1.

5. W przypadku dłużników będących konsumentami oraz podmiotów, o których mowa w art. 19 ust. 1, uzyskanie informacji z rejestru zapytań jest bezpłatne, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru

zapytań podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 22. 1. Biuro jest uprawnione do otrzymywania danych ze zbioru PESEL na zasadach określonych w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.[16)]).

2. W przypadku stwierdzenia niezgodności między informacją gospodarczą otrzymaną od wierzyciela a danymi otrzymanymi ze zbioru PESEL, biuro niezwłocznie:

1) wstrzymuje ujawnianie tej informacji gospodarczej;

2) powiadamia o niezgodności wierzyciela, od którego otrzymało informację gospodarczą.

Art. 23. 1. W przypadku:

1) częściowego lub całkowitego wykonania zobowiązania albo jego wygaśnięcia,

2) powzięcia przez wierzyciela, który zawarł z biurem umowę, o której mowa w art. 7 ust. 1, wiadomości o odzyskaniu przez osobę uprawnioną utraconego dokumentu, którym posłużyła się osoba nieuprawniona,

3) powzięcia wiarygodnej informacji, że przekazane informacje gospodarcze są nieprawdziwe,

4) powzięcia wiarygodnej informacji o zmianie innych informacji gospodarczych przekazanych przez wierzyciela do biura, zgodnie z art. 9 –13

– wierzyciel jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia tych informacji, wystąpić do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu lub o posłużeniu się cudzym dokumentem, z żądaniem aktualizacji informacji gospodarczych, przekazując do biura aktualne dane.

2. W przypadku stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania wierzyciel jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia tej informacji, wystąpić do biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu, z żądaniem usunięcia informacji gospodarczych dotyczących tego zobowiązania.

3. W przypadku zbycia wierzytelności zbywca jest zwolniony z obowiązków określonych w ust. 1 i 2 z chwilą przekazania do biura informacji o zbyciu wierzytelności.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, biuro usuwa informacje gospodarcze dotyczące zbytej wierzytelności po upływie 14 dni od dnia otrzymania tej informacji, chyba że przed

upływem tego terminu nabywca wierzytelności dokona aktualizacji informacji w zakresie dotyczącym danych wierzyciela. Z chwilą dokonania aktualizacji obowiązki określone w ust. 1 i 2 przechodzą na nabywcę.

Art. 24. 1. Każdy ma prawo dostępu do dotyczących go informacji gospodarczych przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 9 – 13 lub przekazanych przez instytucje, o których mowa w art. 8. Dostęp w zakresie informacji gospodarczych dotyczących dłużników będących konsumentami jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach dostęp podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanego na podstawie odrębnych przepisów.

2. Na wniosek dłużnika wierzyciel, który przekazał informacje gospodarcze do biura, jest zobowiązany do ich uzupełnienia, uaktualnienia, sprostowania lub usunięcia, jeżeli są one niekompletne, nieaktualne, nieprawdziwe lub zostały udostępnione lub są przechowywane z naruszeniem ustawy.

3. Na wniosek dłużnika wierzyciel, który przekazał informacje gospodarcze do biura, informuje podmiot, który otrzymał informacje gospodarcze od biura, o uzupełnieniu, uaktualnieniu, sprostowaniu lub usunięciu danych dłużnika.

Art. 25. Biuro usuwa informacje gospodarcze:

1) na wniosek wierzyciela, nie później niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku;

2) przed zaprzestaniem wykonywania działalności gospodarczej przez biuro, informując o tym wierzycieli związanych z biurem umową, o której mowa w art. 7 ust. 1;

3) przekazane przez wierzyciela, z którym wygasła albo została rozwiązana umowa, o której mowa w art. 7 ust. 1;

4) przekazane przez wierzyciela, który po ich przekazaniu do biura został wykreślony z właściwego rejestru albo ewidencji lub zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej;

5) dotyczące posłużenia się podrobionym lub cudzym dokumentem – po upływie 10 lat, licząc od końca roku, w którym biuro otrzymało te informacje;

6) na podstawie uzasadnionej informacji o nieistnieniu zobowiązania;

7) na podstawie uzasadnionej informacji o wygaśnięciu zobowiązania, jeżeli dane dotyczą dłużnika będącego konsumentem;

8) po upływie 3 lat od ich ostatniej aktualizacji, nie później niż po upływie 10 lat od dnia ich przekazania przez wierzyciela.

Rozdział 5

Nadzór nad biurami

Art. 26. 1. Nadzór nad biurem sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki w zakresie zgodności wykonywanej działalności z ustawą i regulaminem.

2. Nadzór nie obejmuje kontroli prawidłowości przetwarzania przez biuro danych osobowych.

Art. 27. 1. Osoba upoważniona przez ministra właściwego do spraw gospodarki, zwana dalej „kontrolującym", w celu ustalenia stanu faktycznego może przeprowadzić kontrolę działalności gospodarczej biura.

2. Kontrolujący przeprowadza czynności kontrolne po okazaniu legitymacji służbowej oraz doręczeniu upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

3. Kontrolujący podlega wyłączeniu z kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki bądź kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają także po ustaniu małżeństwa, przysposobienia, opieki albo kurateli.

4. Kontrolujący może być wyłączony z kontroli w każdym czasie, jeżeli zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

5. Z wnioskiem o wyłączenie kontrolującego z przeprowadzenia kontroli może wystąpić kontrolujący lub osoba upoważniona do reprezentowania biura. O wyłączeniu albo odmowie wyłączenia kontrolującego z przeprowadzenia kontroli rozstrzyga minister właściwy do spraw gospodarki.

Art. 28. Kontrolujący jest uprawniony do:

1) wstępu do obiektów i pomieszczeń biura;

2) wglądu do wszelkich dokumentów, nośników informacji lub innych materiałów dowodowych związanych z działalnością gospodarczą biura;
3) przeprowadzania oględzin obiektów i składników majątkowych;
4) żądania ustnych lub pisemnych wyjaśnień od osoby upoważnionej do reprezentowania biura lub innych pracowników biura;
5) żądania od osoby upoważnionej do reprezentowania biura sporządzenia, na koszt biura, uwierzytelnionych kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów, jak również zestawień i obliczeń dokonanych na podstawie dokumentów;
6) korzystania z pomocy biegłych i specjalistów;
7) zabezpieczenia materiałów dowodowych;
8) dostępu do informacji prawnie chronionych, z zastrzeżeniem przepisów ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.[17)]).

Art. 29. 1. Kontrolujący dokonuje ustaleń stanu faktycznego na podstawie zebranego w toku kontroli materiału dowodowego.

2. Kontrolujący jest uprawniony do zabezpieczenia materiału dowodowego przez:
1) oddanie na przechowanie, za pokwitowaniem, osobie upoważnionej do reprezentowania biura;
2) przechowanie w biurze w oddzielnym zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu.

3. O zwolnieniu zabezpieczonego materiału dowodowego decyduje kontrolujący.

Art. 30. 1. Z ustnych wyjaśnień udzielanych kontrolującemu przez osobę upoważnioną do reprezentowania biura lub innych pracowników biura kontrolujący sporządza notatkę, którą podpisuje kontrolujący i osoba udzielająca wyjaśnień.

2. Osoba udzielająca wyjaśnień może odmówić podpisania notatki, jeżeli nie zgadza się z jej treścią w całości, lub podpisać z jednoczesnym zgłoszeniem zastrzeżeń i podaniem, w jakiej części kwestionuje jej treść.

3. Osoba upoważniona do reprezentowania biura lub inny pracownik biura może odmówić udzielenia kontrolującemu wyjaśnień jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mogą dotyczyć faktów lub okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną bądź majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka lub osobę

pozostającą z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osoby związane z nim z tytułu przysposobienia, opieki albo kurateli.

Art. 31. Kontrolujący informuje osobę upoważnioną do reprezentowania biura o ustaleniach dokonanych w toku przeprowadzonej kontroli, w tym wskazuje na ujawnione nieprawidłowości i uchybienia w działalności gospodarczej biura.

Art. 32. Osoba upoważniona do reprezentowania biura jest zobowiązana zapewnić kontrolującemu warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzania kontroli.

Art. 33. 1. Z przeprowadzonej kontroli kontrolujący sporządza protokół kontroli.

2. Protokół kontroli sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje osoba upoważniona do reprezentowania biura.

3. Protokół kontroli podpisuje kontrolujący i osoba upoważniona do reprezentowania biura.

Art. 34. 1. Protokół kontroli powinien zawierać:

1) oznaczenie biura, adres siedziby biura i numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym oraz imię i nazwisko osoby upoważnionej do reprezentowania biura;
2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli, z uwzględnieniem przerw w kontroli;
3) imię i nazwisko kontrolującego;
4) określenie zakresu kontroli i okresu działalności gospodarczej biura objętego kontrolą;
5) wskazanie ustaleń dokonanych w toku przeprowadzonej kontroli na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego;
6) pouczenie o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń lub wyjaśnień do ustaleń zawartych w protokole kontroli;
7) pouczenie o prawie odmowy podpisania protokołu kontroli;
8) podpisy kontrolującego i osoby upoważnionej do reprezentowania biura albo podpis kontrolującego i adnotację o odmowie podpisania protokołu kontroli przez osobę upoważnioną do reprezentowania biura oraz miejsce i datę podpisania tego protokołu.

2. Zebrany w trakcie kontroli materiał dowodowy stanowi akta kontroli.

3. Akta kontroli stanowią załącznik do egzemplarza protokołu kontroli przeznaczonego dla kontrolującego.

Art. 35. Przed podpisaniem protokołu kontroli osoba upoważniona do reprezentowania biura ma prawo zgłoszenia pisemnych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania tego protokołu.

Art. 36. 1. Osoba upoważniona do reprezentowania biura może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając kontrolującemu, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania protokołu kontroli, pisemne wyjaśnienie przyczyn odmowy.

2. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez osobę upoważnioną do reprezentowania biura nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu kontroli przez kontrolującego.

Art. 37. 1. W razie stwierdzenia w wyniku kontroli naruszenia przepisów ustawy lub regulaminu, minister właściwy do spraw gospodarki, w drodze decyzji, nakazuje usunięcie nieprawidłowości, określając termin ich usunięcia.

2. Jeżeli biuro nie usunie nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, minister właściwy do spraw gospodarki może nałożyć na biuro karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej 120 000 złotych, określając ponowny termin usunięcia nieprawidłowości.

3. Jeżeli biuro nie usunie nieprawidłowości w terminie, o którym mowa w ust. 2, mimo nałożenia kary pieniężnej, minister właściwy do spraw gospodarki wydaje decyzję o zakazie wykonywania działalności gospodarczej przez biuro.

4. Prawomocny zakaz wykonywania działalności gospodarczej przez biuro skutkuje rozwiązaniem biura.

Art. 38. Do kontroli działalności gospodarczej biura stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Rozdział 6

Przepisy karne

Art. 39. Kto prowadzi działalność będącą przedmiotem działalności gospodarczej biura informacji gospodarczej bez zatwierdzenia regulaminu, podlega grzywnie do 5 000 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

Art. 40. Kto, prowadząc działalność zarobkową, wbrew warunkom określonym w ustawie używa w swoim oznaczeniu lub w reklamie wyrazów „biuro informacji gospodarczej" lub skrótu „BIG", podlega grzywnie do 5 000 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

Art. 41. Kto, będąc wierzycielem, w przypadku:

1) całkowitego wykonania zobowiązania albo jego wygaśnięcia,
2) stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania,
3) powzięcia przez wierzyciela, który zawarł z biurem umowę, o której mowa w art. 7 ust. 1, wiadomości o odzyskaniu przez osobę utraconego dokumentu, o którym mowa w art. 12

– niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni, nie zażądał aktualizacji informacji od biura, któremu przekazał dane o zobowiązaniu lub o posłużeniu się cudzym dokumentem, podlega grzywnie do 30 000 złotych.

Art. 42. 1. Kto przekazuje do biura nieprawdziwą informację gospodarczą, podlega grzywnie do 30 000 złotych.

2. Tej samej karze podlega, kto nie usunął informacji gospodarczej w terminie 90 dni od dnia jej otrzymania od biura lub ujawnił niezgodnie z przepisami ustawy informację gospodarczą osobom trzecim.

Art. 43. Kto, będąc wierzycielem, w przypadku zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej nie rozwiązuje umowy, o której mowa w art. 7 ust. 1, w terminie 14 dni od dnia zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej, podlega grzywnie do 30 000 złotych.

Art. 44. Kto występuje do biura o ujawnienie informacji gospodarczych bez upoważnienia osoby, której informacje dotyczą, jeżeli takie upoważnienie jest wymagane ustawą, podlega grzywnie do 30 000 złotych.

Art. 45. Kto, będąc obowiązanym do udostępniania informacji gospodarczych, ujawnia nieprawdziwe lub nieaktualne dane, podlega grzywnie do 30 000 złotych.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 46. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625, z późn. zm.[18)]) art. 62a otrzymuje brzmienie:

„Art. 62a. Przedsiębiorstwo energetyczne może udostępniać dane o odbiorcy na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”.

Art. 47. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.[5)]) w art. 105 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Instytucje utworzone na podstawie ust. 4 mogą udostępniać, z zastrzeżeniem ust. 4a¹ i 4a², biurom informacji gospodarczej działającym na podstawie ustawy z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ..., poz. ...) dane w drodze teletransmisji w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji gospodarczych.”;

2) po ust. 4a dodaje się ust. 4a¹ i 4a² w brzmieniu:

„4a¹. Udostępnianie danych na podstawie ust. 4a może nastąpić, jeżeli wierzyciel występujący o udostępnienie tych danych uzyskał pisemne upoważnienie osoby, której dotyczą te dane. Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia.

4a². Zasady i tryb udostępniania danych określa umowa o współpracy między instytucją utworzoną na podstawie ust. 4 a biurem informacji gospodarczej. Umowa zawiera wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 4a¹.”;

3) ust. 4c otrzymuje brzmienie:

„4c. Klauzule, o których mowa w ust. 4b, zawierają informacje o warunkach, na jakich banki przekazują dane, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy, o której mowa w ust. 4a.”.

Art. 48. W ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 121, poz. 1019, z późn. zm.[19)]) w art. 54 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przekazywanie, przechowywanie oraz ujawnianie danych w trybie i na warunkach określonych w ustawie z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ...., poz. ...);”.

Art. 49. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.[20)]) w art. 16 w ust. 1 dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) określone w art. 39 – 45 ustawy z dnia .... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ...., poz. ...).”.

Art. 50. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.[21)]) w art. 19 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zakład ubezpieczeń może udostępniać dane dotyczące umów ubezpieczenia na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ...., poz. ...).”.

Art. 51. W ustawie z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.[22)]) w art. 57 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pozytywnej oceny wiarygodności płatniczej użytkownika końcowego wynikającej z danych będących w posiadaniu dostawcy usług lub udostępnionych mu przez biuro informacji gospodarczej w trybie określonym w ustawie z dnia .... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ...., poz. ....); dostawca usług powiadamia użytkownika końcowego o wystąpieniu takiego zastrzeżenia.”.

Art. 52. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.[23)]) w art. 150 w ust. 1 w pkt 8 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ....., poz. ....);”.

Art. 53. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 i Nr 6, poz. 33) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 uchyla się ust. 3;

2) po art. 8 dodaje się art. 8a i 8b w brzmieniu:

„Art. 8a. 1. Organ właściwy dłużnika przekazuje informacje, o których mowa w art. 27 ust. 7a, biurom informacji gospodarczej działającym na podstawie ustawy z dnia ..... o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr ...., poz. .....), w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

2. W przypadku braku możliwości podjęcia działań wobec dłużnika alimentacyjnego, informacje, o których mowa w art. 27 ust. 7a, są przekazywane biurom informacji gospodarczej przez organ właściwy wierzyciela.

Art. 8b. Organ właściwy dłużnika może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.";

3) w art. 27 po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:

„7a. Organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 – 4.".

Art. 54. Biura informacji gospodarczej utworzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stają się biurami informacji gospodarczej w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 55. 1. W terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy biura informacji gospodarczej przekażą ministrowi właściwemu do spraw gospodarki do zatwierdzenia uchwalone regulaminy zarządzania danymi.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki, w terminie 3 miesięcy od dnia przekazania regulaminu zarządzania danymi przez biuro informacji gospodarczej, zatwierdza lub odmawia zatwierdzenia regulaminu.

Art. 56. Regulaminy zarządzania danymi, uchwalone na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 61, zachowują moc do dnia zatwierdzenia regulaminów sporządzonych na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

Art. 57. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do udostępniania danych o zobowiązaniach wymagalnych, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 58. Informacje gospodarcze przekazane do biur informacji gospodarczej na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 61, uznaje się za informacje gospodarcze w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy.

Art. 59. Postępowania o ujawnienie informacji gospodarczych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 60. Kontrolę działalności gospodarczej biura informacji gospodarczej wszczętą i niezakończoną przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 61. Traci moc ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424, z późn. zm.[24)]).

Art. 62. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

[1)] Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 26 października 2002 r. o giełdach towarowych, ustawę z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi oraz ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 127, poz. 880 i Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 18, poz. 97.

[3)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341.

[4)] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 162, poz. 1693 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1316.

[5] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 341.

[6] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 156.

[7] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i Nr 166, poz. 1609, z 2004 r. Nr 109, poz. 1159, Nr 171, poz. 1800, Nr 267, poz. 2647 i Nr 273, poz. 2703, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 oraz z 2008 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 220, poz. 1428.

[8] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 177, poz. 1056 i Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120.

[9] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2008 r. Nr 66, poz. 402 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120.

[10] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 91, poz. 868, Nr 171, poz. 1800 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 124, poz. 1042, Nr 132, poz. 1110 i Nr 183, poz. 1537, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 157, poz. 1119, Nr 191, poz. 1413 i Nr 217, poz. 1590, z 2007 r. Nr 171, poz. 1207, z 2008 r. Nr 110, poz. 707, Nr 209, poz. 1318 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.

[11] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 62, poz. 577, Nr 96, poz. 959 i Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 180, poz. 1109 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341.

[12] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 49, poz. 328, z 2008 r. Nr 209, poz. 1317, Nr 228, poz. 1507 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 341.

[13] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 209, poz. 1315, Nr 225, poz. 1502 i Nr 227, poz. 1505.

[14] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 158, poz. 1122 i Nr 218, poz. 1592, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97.

[15] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218, z 2007 r. Nr 57, poz. 390 i Nr 82, poz. 558 oraz z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 195, poz. 1199, Nr 216, poz. 1367 i Nr 227, poz. 1505.

[16] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 711 i Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 171, poz. 1056, Nr 195, poz. 1198 i Nr 220, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 39, poz. 306.

[17] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 149, poz. 1078, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

[18] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 158, poz. 1123 i Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 21, poz. 124, Nr 52, poz. 343, Nr 115, poz. 790 i Nr 130, poz. 905, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11.

[19] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 183, poz. 1537 i 1538, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

[20] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 191, poz. 1956 i Nr 243, poz. 2442, z 2005 r. Nr 157, poz. 1316, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1492 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 75, poz. 492 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 214, poz. 1344 oraz z 2009 r. Nr 20, poz. 106.

[21] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 143, poz. 1204, Nr 167, poz. 1396, Nr 183, poz. 1538 i Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, Nr 82, poz. 557, Nr 102, poz. 691 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 234, poz. 1571 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 42, poz. 341.

[22] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 170, poz. 1217, Nr 220, poz. 1600, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 23, poz. 137, Nr 50, poz. 331 i Nr 82, poz. 556, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 18, poz. 97.

[23] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 13, poz. 69 i Nr 42, poz. 341.

[24] Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 68, poz. 623, Nr 116, poz. 1203, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 oraz z 2007 r. Nr 192, poz. 1378.

U Z A S A D N I E N I E

1. Aktualny stan rzeczy w dziedzinie, która ma być unormowana, oraz wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu

Obowiązująca ustawa z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424, z późn. zm.) zwana dalej „uouig" stworzyła podstawy prawne dla funkcjonowania systemu informacji gospodarczej. Uouig określiła zasady i tryb przekazywania informacji gospodarczych dotyczących wiarygodności płatniczej przedsiębiorców i konsumentów, w tym danych o zwłoce w wykonywaniu zobowiązań pieniężnych (tzw. dane negatywne), danych o fakcie wypełnienia zobowiązań, które na żądanie dłużnika również mogą zostać udostępnione (tzw. dane pozytywne) oraz danych o posłużeniu się podrobionym lub cudzym dokumentem.

Ustawa zawiera przepisy regulujące obrót informacją o zobowiązaniach konsumentów i przedsiębiorców. System wymiany powyższych informacji opiera się na założeniu pozyskiwania od przedsiębiorców informacji gospodarczych o innych przedsiębiorcach i konsumentach. Zgodnie z ustawą informacje gospodarcze stanowią dane identyfikujące przedsiębiorcę lub konsumenta, dane dotyczące zobowiązania pieniężnego oraz dane dotyczące posłużenia się podrobionym lub cudzym dokumentem.

Przepisy ustawy stosuje się do przedsiębiorców, jednak ustawa obejmuje pojęciem przedsiębiorcy nie tylko przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.), ale również spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, wspólnotę mieszkaniową oraz spółdzielnię mieszkaniową w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jej członków, a także Wojskową Agencję Mieszkaniową w zakresie administrowania nieruchomościami.

Przepisy ustawy stosuje się również do konsumentów, przez których rozumie się szersze grono podmiotów niż wynikałoby to z obowiązujących definicji konsumenta. Zgodnie z ustawą konsument to osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio niezwiązanym z działalnością gospodarczą, ale jednocześnie konsumentem w rozumieniu uouig jest także członek wspólnoty

www.inforlex.pl

mieszkaniowej oraz członek spółdzielni mieszkaniowej posiadający prawo do lokalu w rozumieniu przepisów o spółdzielniach mieszkaniowych.

Przepisy obowiązującej ustawy zawierają zamknięty katalog tytułów prawnych upoważniających do przekazania informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej, zwanego dalej „biurem". Należą do nich: zobowiązania konsumentów powstałe z tytułu umowy o kredyt konsumencki lub umowy o przewóz osób w regularnej komunikacji publicznej oraz zobowiązania przedsiębiorców powstałe z tytułu umowy związanej z wykonywaniem działalności gospodarczej. Zawierają również zamknięty katalog podmiotów, które są uprawnione do dostarczania informacji gospodarczych.

Ustawa wprowadza zasadę wyłączności biur informacji gospodarczej (big) w zakresie udostępniania informacji gospodarczych podmiotom nieoznaczonym w chwili przeznaczenia tych danych do udostępnienia.

Przedmiotem działalności gospodarczej biura jest wyłącznie pośrednictwo w udostępnianiu informacji gospodarczych polegające na przyjmowaniu informacji gospodarczych od przedsiębiorców, ich przechowywaniu i ujawnianiu.

Zgodnie z przepisami ustawy, minister właściwy do spraw gospodarki, po zasięgnięciu opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, w trybie decyzji, zatwierdza regulamin biura informacji gospodarczej. Regulamin powinien szczegółowo określać zasady przekazywania informacji gospodarczych do biura, ich zabezpieczenia, usuwania, ujawniania, prowadzenia rejestru zapytań oraz aktualizacji informacji gospodarczych. Zatwierdzony regulamin jest ogłaszany w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Przedsiębiorca może przekazywać do biura informacje gospodarcze w celu ich ujawnienia, jeżeli zawarł z biurem odpowiednią umowę.

Przedsiębiorca zgłaszający informację gospodarczą do biura powinien podać swoje oznaczenie, siedzibę i adres, numer identyfikacji podatkowej (NIP) oraz takie same dane dotyczące dłużnika – przedsiębiorcy albo podstawowe dane o dłużniku – konsumencie.

Przedsiębiorca może przekazać do biura informację gospodarczą o zobowiązaniu albo zobowiązaniach konsumenta wyłącznie wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: zobowiązanie albo zobowiązania wobec tego przedsiębiorcy powstały z tytułu umowy o kredyt konsumencki lub umowy o przewóz osoby

w regularnej komunikacji publicznej, łączna kwota zobowiązań konsumenta wobec tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 200 zł, świadczenie albo świadczenia są wymagalne od co najmniej 60 dni oraz upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez przedsiębiorcę wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do konkretnego biura.

W przypadku przekazywania informacji gospodarczej o zobowiązaniu albo zobowiązaniach innego przedsiębiorcy łączna kwota zobowiązań wobec przedsiębiorcy zgłaszającego musi wynosić co najmniej 500 zł. Należy zauważyć, że chodzi o zobowiązania wymagalne, a więc takie, których termin płatności minął, a wierzyciel nie uzyskał zaspokojenia swojego roszczenia.

Ponadto można przekazać informację tylko wówczas, jeżeli zobowiązanie albo zobowiązania wobec przedsiębiorcy przekazującego informację gospodarczą powstały z tytułu umowy związanej z wykonywaniem działalności gospodarczej przez obydwu przedsiębiorców, świadczenie albo świadczenia są wymagalne od co najmniej 60 dni oraz upłynął co najmniej miesiąc od wysłania przez wierzyciela, listem poleconym, wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych dłużnika do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

Przedsiębiorca będący wierzycielem może przekazać do biura informacje gospodarcze dotyczące siebie, dłużnika, jego wspólników, akcjonariusza dłużnika będącego jednoosobową spółką akcyjną oraz oczywiście zobowiązania.

Jeżeli przekazane informacje gospodarcze o zobowiązaniu przedsiębiorcy nie zawierają wymaganych elementów, biuro zwraca je przekazującemu przedsiębiorcy w celu uzupełnienia. Biuro nie przyjmuje informacji gospodarczej o zobowiązaniu przedsiębiorcy przekazanej niezgodnie z opisanymi zasadami albo o innym zakresie niż stanowi ustawa.

Ustawa wprowadza zatem wobec przedsiębiorcy przekazującego informacje ograniczenie, zgodnie z którym dopuszczalne jest udostępnianie danych o zobowiązaniach powstałych wobec niego jedynie z tytułu umów, których on sam był stroną.

Przedsiębiorca może w każdym czasie przekazać do biura informację gospodarczą dotyczącą posłużenia się wobec niego podrobionym lub cudzym dokumentem, a w szczególności dokumentem potwierdzającym tożsamość lub zaświadczeniem o zatrudnieniu bądź zarobkach. W takim przypadku przedsiębiorca może przekazać do

biura informacje gospodarcze dotyczące siebie oraz dokumentu. Przedsiębiorca jest obowiązany poinformować osobę, której dokumentem tożsamości się posłużono, o zamiarze przekazania informacji gospodarczej o tym dokumencie do biura, z podaniem firmy i adresu siedziby tego biura.

Cztery lata obowiązywania uouig wskazały szereg problemów związanych z funkcjonowaniem ustawy. Ocena funkcjonowania ustawy dokonana w oparciu o ankietę przeprowadzoną wśród przedsiębiorców i biur informacji gospodarczej, badanie jakościowe oraz problemy zgłaszane przez przedsiębiorców wykazała, iż największymi wadami obowiązującej ustawy jest brak zapewniania wymiany informacji pomiędzy różnymi podmiotami gromadzącymi dane nt. zobowiązań, brak systemu wczesnego ostrzegania przedsiębiorców przed nieuczciwymi kontrahentami, brak wiarygodnych i aktualnych danych, brak możliwości dokonywania weryfikacji wiarygodności płatniczej kontrahentów. Szczegółowa analiza problemów związanych z funkcjonowaniem uouig i rynkiem informacji gospodarczych, jak również opcje rozwiązań tych problemów oraz koszty i korzyści z tym związane przedstawione są w ocenie skutków regulacji problemów występujących na rynku informacji gospodarczej.

Na podstawie powyższej oceny funkcjonowania „uouig" podjęto decyzję o przeprowadzeniu jej nowelizacji w takim zakresie, aby usprawnić system wymiany informacji gospodarczych oraz zapewnić realizację jej pierwotnych celów, tj. poprawę bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. W trakcie uzgodnień projektu nowelizacji zgłoszono propozycję, aby z uwagi na dużą ilość zmian opracować projekt nowej ustawy, co zostało uwzględnione.

Dlatego też celami nowej ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych jest poprawa funkcjonowania systemu wymiany informacji gospodarczych, poprawa warunków funkcjonowania biur informacji gospodarczej, lepsza ochrona wierzycieli.

Powyższe cele będą zrealizowane m.in. poprzez następujące zmiany:

1) zastąpienie ustawowych definicji konsumenta i przedsiębiorcy terminami dłużnik i wierzyciel zdefiniowanymi tak, aby nie dokonywać dalszego sztucznego rozszerzania definicji konsumenta i przedsiębiorcy, a jednocześnie stworzyć możliwość przekazywania informacji gospodarczych o innych podmiotach np.: najemcach lokali niebędących członkami spółdzielni mieszkaniowych i przez inne podmioty, których aktualnie nie można

traktować jako przedsiębiorców np.: zakłady budżetowe gminy oraz pozostali wierzyciele, którzy dotychczas byli pozbawieni możliwości korzystania z instrumentu mobilizowania do spłaty zadłużenia, jakim jest biuro informacji gospodarczej,

2) stworzenie podstawy prawnej dla przekazywania informacji gospodarczych o zaległych zobowiązaniach przez wszystkich wierzycieli poprzez rezygnację z enumeratywnego wskazywania wierzycieli uprawnionych do współpracy z biurami informacji gospodarczej,
3) otwarcie katalogu tytułów prawnych uprawniających do przekazania informacji gospodarczych do biur,
4) doprecyzowanie pojęcia „łączna kwota zobowiązań",
5) modyfikacja obowiązku informacyjnego związanego z przesyłaniem zawiadomienia przesyłką poleconą,
6) ułatwienie przekazywania do biur informacji gospodarczej danych o wywiązywaniu się ze zobowiązań,
7) zniesienie wymogu podawania numeru NIP w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego,
8) dopuszczenie możliwości przetwarzania przez biura informacji archiwalnych,
9) modyfikacja zasad usuwania i aktualizacji informacji gospodarczych,
10) wprowadzenie możliwości wymiany informacji pomiędzy biurami a podobnymi instytucjami działającymi w krajach UE,
11) umożliwienie faktycznej współpracy i wymiany informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej (big) a biurem informacji kredytowej (bik).

2. Różnice między dotychczasowym a proponowanym stanem prawnym

Nowa ustawa o udostępnianiu informacji gospodarczych wprowadza następujące zmiany:

1) Art. 1.

– Art. 1 ustawy dostosowuje zakres przedmiotowy ustawy do zmian wprowadzonych w projekcie, obejmujących otwarcie katalogu podmiotów upoważnionych do przekazywania informacji gospodarczych; przedmiotowy

przepis określa zakres przedmiotowy regulacji obejmujący zasady udostępniania informacji gospodarczych dotyczących wiarygodności płatniczej podmiotów funkcjonujących w obrocie gospodarczym, zasady tworzenia i działania biura informacji gospodarczej, ujawniania, przechowywania, aktualizacji i usuwania informacji gospodarczych oraz zasady nadzoru nad biurem.

- Ust. 2 przepisu określa podmioty uprawnione do dostępu do informacji gospodarczych, tj. osoby trzecie nieoznaczone w chwili przeznaczenia tych informacji do udostępnienia.
- Zmiany art. 1 wynikały z konieczności dostosowania zakresu regulacji do zmian wprowadzanych projektem nowej ustawy.
- Zakres podmiotowy ustawy obejmuje już nie tylko przedsiębiorców, ale również wierzycieli i dłużników zdefiniowanych w projekcie ustawy – zakres podmiotowy określają przepisy merytoryczne art. 9 – 12.

2) Art. 2.

- Art. 2 ust. 1. Najważniejsze różnice pomiędzy obowiązującym przepisem, a projektem to zniesienie obowiązku podawania numeru NIP w odniesieniu do osoby zagranicznej w rozumieniu art. 5 pkt 2 lit. b i c ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.) – w obowiązującej ustawie wymóg ten odnosi się do osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – istnienie takiego wymogu uniemożliwiało zawieranie umów z biurami informacji gospodarczej osobom zagranicznym; rozszerzenie przekazywanych informacji gospodarczych o dane dotyczące wspólników; zmiana adresu zameldowania na adres zamieszkania lub adres do korespondencji, a w przypadku osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą – zmiana siedziby i adresu na oznaczenie miejsca zamieszkania i adresu do doręczeń lub adresu, pod którym wykonywana jest działalność gospodarcza; doprecyzowanie, iż numer REGON podawany jest w sytuacjach, gdy został nadany, zamiast numeru NIP można podać inny numer identyfikacyjny, a zamiast numeru PESEL można podać inny numer potwierdzający tożsamość – dla osób fizycznych niebędących obywatelami Rzeczpospolitej Polskiej oraz dla osób zagranicznych. W ramach informacji o zobowiązaniu należy przekazywać również informację o zbyciu wierzytelności – zmiana ma związek z otwarciem zakresu

podmiotowego również na tzw. wierzycieli wtórnych. Ponadto uporządkowano niektóre z określeń występujących w przepisie, tak aby były spójne z obowiązującymi przepisami.

- Ust. 2 pkt 1 i 2 – dotychczasowe określenia przedsiębiorca i konsument zostały zastąpione terminami wierzyciel i dłużnik. Przepisy obowiązującej uouig zniekształcają definicję przedsiębiorcy określoną w przepisach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, rozszerzając ją na takie podmioty, jak spółdzielnia mieszkaniowa, wspólnota itp. Podobnie jest z definicją konsumenta, która dalece odbiega od obowiązującej definicji. Mając na uwadze konieczność dalszego rozszerzania grona podmiotów uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych, jak również rozszerzania definicji konsumenta, zdecydowano o zastąpieniu tych pojęć bardziej ogólnymi terminami, jak wierzyciel i dłużnik. Zabieg ten ma na celu również zapewnienie szczelności sytemu informacji gospodarczej poprzez umożliwienie udostępniania informacji o zobowiązaniach różnych podmiotów z różnych tytułów prawnych bez ograniczeń nałożonych obowiązującą ustawą. Obowiązujące przepisy uprzywilejowują tylko niektórych przedsiębiorców, w zakresie zgłaszania informacji o zaległych zobowiązaniach konsumenckich, enumeratywnie wyliczonych w art. 7 uouig. Tymczasem z problemem zatorów finansowych borykają się na co dzień takie podmioty, jak jednostki samorządu terytorialnego, zakłady komunalne, fundacje czy stowarzyszenia. Negatywne zjawisko społecznego przyzwolenia na nieregulowanie zobowiązań dotyka ponadto coraz częściej pracowników oraz osoby, którym przysługują wierzytelności alimentacyjne czy nawet samych konsumentów. Dodatkowo skomplikowane przepisy obowiązującej uouig powodują liczne wątpliwości interpretacyjne i zawierają luki prawne utrudniając stosowanie ustawy oraz blokując przepływ informacji o zaległych zobowiązaniach. Trudności te wynikają przede wszystkim z wprowadzenia do ustawy skomplikowanych definicji przedsiębiorcy i konsumenta (znacznie wykraczających poza definicje tych pojęć przyjęte w przepisach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz przepisach kodeksu cywilnego) oraz wprowadzenia w art. 7 ust. 1 uouig ograniczonego katalogu podmiotów uprawnionych do przekazywania informacji o zobowiązaniach konsumentów i jednoczesnego ograniczenia przedmiotowego możliwości przekazywania tych

informacji do dwóch tytułów prawnych, jak umowa o kredyt konsumencki i przewóz osób w regularnej komunikacji publicznej. Mając na uwadze pięcioletnie doświadczenia w funkcjonowaniu ustawy, które obok wymienionych ograniczeń wskazują również na pozytywne oddziaływanie biur[1)] zdecydowano aby, nie utrzymywać ustawowego różnicowania statusu wierzycieli na uprawnionych do przekazywania informacji do big oraz na pozostałych i tym samym pozbawiać ich możliwości korzystania z instrumentu prewencyjnego jakim jest big.

- Zgodnie z projektem ustawy przez wierzyciela należy rozumieć osobę fizyczną, której wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym, osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym przysługuje wierzytelność, jak również organ właściwy dłużnika albo wierzyciela w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Pod tym pojęciem doskonale wpisuje się zarówno spółdzielnia mieszkaniowa, jak i jednostka budżetowa gminy, jak również każdy wierzyciel, który po spełnieniu ustawowych wymagań będzie mógł przekazać informację do biura.
- W definicji wierzyciela ujęto również osoby fizyczne, których wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym, tak aby każda pewna wierzytelność osoby fizycznej, stwierdzona prawomocnym orzeczeniem, mogła być udostępniana w biurze. Osobom fizycznym również zależy na zwiększeniu skuteczności odzyskiwania przysługujących im należności pieniężnych. Powyższe rozwiązanie gwarantuje konsumentom równowagę praw i obowiązków ustawowych, gdyż jak do tej pory ich dane mogły być przedmiotem informacji gospodarczej, ale sami nie posiadali żadnych możliwości kształtowania zasobów danych ich własnych dłużników, zwłaszcza w relacjach z najsilniejszymi ekonomicznie przedsiębiorcami. Dysproporcja ta ujawnia się głównie przy postępowaniach reklamacyjnych w ramach umów adhezyjnych z operatorami telekomunikacyjnymi, bankami, zakładami ubezpieczeń czy dostawcami mediów, ale również postępowań konsumentów wobec deweloperów, biur podróży czy pracodawców. W dalszych przepisach przyjęto zasadę, iż zgłoszenie informacji do

[1)] Według danych KRD BIG S.A. 58% podmiotów spłaca zobowiązania po wysłaniu przez wierzyciela wezwania do zapłaty z ostrzeżeniem o dopisaniu do biura informacji gospodarczej, 27% podmiotów spłaca zobowiązania po dopisaniu do systemu biura.

biura przysługuje wyłącznie w sytuacji, gdy roszczenie zostało stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu opatrzonym klauzulą wykonalności lub ugodą zawartą przed sądem. Pozwoli to wyeliminować informacje o małej wiarygodności, obarczone ryzykiem i o wątpliwej przydatności dla wierzycieli.

- Dłużnikiem w rozumieniu projektu ustawy jest osoba fizyczna, osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej – zobowiązana względem wierzyciela w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą lub stosunkiem prawnym, np. najemca niebędący członkiem spółdzielni zobowiązany z tytułu umowy najmu.
- Dodano dwie definicje dłużnika niebędącego konsumentem i dłużnika będącego konsumentem oraz usunięto definicję konsumenta. Dodanie definicji dłużnika niebędącego konsumentem ma na celu precyzyjne określenie, które podmioty mieszczą się w tym pojęciu i wyraźne zaznaczenie, iż pojęcie to nie obejmuje osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej. Zdefiniowano również pojęcie dłużnika będącego konsumentem, w ramach którego mieszczą się również dłużnicy alimentacyjni. Posługiwanie się w projekcie ustawy pojęciami dłużnika będącego i niebędącego konsumentem okazało się niezbędne, ponieważ używane we wcześniejszej wersji projektu pojęcie „osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej" wprowadzało wątpliwości interpretacyjne – czy chodzi o osobę fizyczną, która w ogóle działalności gospodarczej nie prowadzi, czy o taką, która choć prowadzi działalność, to wstępuje w dany stosunek prawny w celach niezwiązanych bezpośrednio z prowadzoną działalnością gospodarczą. Na podstawie kryterium funkcjonalnego związku określonego zobowiązania z wykonywaną działalnością gospodarczą lub jego braku w dalszych przepisach ustawy podzielono wszystkie podmioty, zarówno po stronie dłużników, jak i wierzycieli, na dwie grupy: konsumentów i podmioty niebędące konsumentami (w odniesieniu do danego zobowiązania).
- Przywrócono w słowniczku definicję udostępniania informacji gospodarczych w brzmieniu występującym w obowiązującej ustawie. Zgodnie z przywróconą definicją udostępnianiem informacji gospodarczych jest przekazywanie informacji przez wierzyciela do biura oraz ujawnianie tych informacji przez to biuro.
- Brak powyższej definicji, wyraźnie określającej, iż niezbędnym elementem udostępniania jest przekazanie informacji przez wierzyciela do biura może

powodować wątpliwości interpretacyjne. Mogą one prowadzić do wniosków, iż biuro nie jest pośrednikiem w udostępnianiu informacji gospodarczych a podmiotem bezpośrednio udostępniającym te informacje, co stałoby w sprzeczności z przepisami ustawy i dotychczasowym sposobem funkcjonowania biur.

- Dotychczasowy art. 2 ust. 3 – określający wyłączenie przedmiotowe – został przeniesiony do art. 1 określającego zakres przedmiotowy ustawy. Jednocześnie w związku z wprowadzeniem w projekcie ustawy możliwości przetwarzania informacji archiwalnych należało usunąć część przepisu art. 2 ust. 3 wyłączającą spod regulacji ustawy informacje o wygasłych zobowiązaniach.

3) Art. 3.

Przeniesiono z przepisów końcowych przepis informacyjny, określający, iż w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy o ochronie danych osobowych. Przepis informacyjny został dodany w celu potwierdzenia, iż interesy osób fizycznych, których dane są przetwarzane w biurach, są chronione zgodnie z przepisami tej ustawy.

4) Art. 4.

Powtórzenie dotychczasowego art. 3 z drobną zmianą redakcyjną.

5) Art. 5.

- Art. 5 ust. 5 otrzymał nowe brzmienie, zgodnie z którym przedmiotem działalności gospodarczej biura jest pośrednictwo w udostępnianiu informacji gospodarczych polegające na przyjmowaniu informacji gospodarczych od wierzycieli, przechowywaniu i ujawnianiu tych informacji. W związku z rozszerzeniem przedmiotu działalności biura na możliwość przetwarzania archiwalnych informacji gospodarczych zrezygnowano z określenia, iż przedmiotem działalności biura jest „wyłącznie" działalność określona w ust. 5.
- Ust. 6 – projektowany przepis dodatkowo tworzy możliwość rozszerzenia zakresu działalności biura, w szczególności o możliwość przetwarzania danych archiwalnych dłużników niebędących konsumentami dla celów statystycznych. Określenie czym są dane archiwalne, znajduje się w art. 16 ust. 3 projektu. Przetwarzaniu mogą podlegać jedynie dane zanonimizowane. Przetwarzaniu będą podlegały jedynie dane archiwalne podmiotów niebędących konsumentami, czyli

wszystkich dłużników z wyjątkiem osób fizycznych. Takie rozwiązanie pozwala na zachowanie zgodności projektowanych przepisów zarówno z ustawą o ochronie danych osobowych, jak i dyrektywą w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych (...).

- Wprowadzenie powyższej możliwości ma pozwolić biurom na tworzenie analiz obejmujących wiarygodność płatniczą podmiotów obrotu gospodarczego.
- Ust. 8 dotyczy m.in. przekazywania danych z Polski do innego państwa członkowskiego w sposób nienaruszający przepisów dyrektywy 95/46/WE w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych. Przepis ten nie przewiduje ograniczenia przetwarzania danych przez biura jedynie na terytorium RP.

6) Art. 6.

Wprowadzono zasadę, iż regulamin zarządzania danymi uchwalany jest z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych osobowych oraz określa:

– stosowane rozwiązania organizacyjne oraz techniczne związane z przyjmowaniem, przechowywaniem, ujawnianiem, aktualizacją, usuwaniem informacji gospodarczych oraz przetwarzaniem archiwalnych informacji gospodarczych;

- sposoby zabezpieczenia informacji gospodarczych;
- sposób i metody realizacji prawa dostępu do informacji gospodarczych przez podmioty, których dotyczą informacje, oraz uzyskania informacji z rejestru zapytań, o którym mowa w art. 21;
- sposób informowania o opłatach za usługi świadczone przez biuro;
- sposoby składania wniosku o ujawnienie informacji gospodarczych;
- formy ujawniania informacji gospodarczych, a nie jak obecnie zasady przekazywania, zabezpieczenia, usuwania itd. informacji gospodarczych, które są już określone w ustawie i nie powinny podlegać dodatkowej regulacji w drodze regulaminu zarządzania danymi.

7) Art. 7.

Wprowadzono zmiany redakcyjne dostosowujące do zmian merytorycznych projektu.

8) Art. 8.

Przepis określa, iż podmiotem uprawnionym do przekazywania informacji gospodarczych do biur są również instytucje określone w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego; tryb przekazywania tych informacji ma określać umowa pomiędzy biurami a Biurem Informacji Kredytowej, o czym mowa w zmienianych przepisach Prawa bankowego. Wprowadzenie takiej regulacji ma ułatwić wymianę informacji między wskazanymi podmiotami.

9) Art. 9.

Przepis stwarza podstawę do przekazywania informacji gospodarczych o dłużnikach będących konsumentami przez wszystkich wierzycieli, po spełnieniu warunków określonych w tym przepisie. Jak wskazywano powyżej, nie jest uzasadnione dalsze różnicowanie statusu wierzycieli na uprawnionych do zgłaszania informacji do big i na pozostałych nieuprawnionych; w szczególności duże znaczenie dla wiarygodności systemu informacji gospodarczej mają dane będące w posiadaniu tzw. wierzycieli wtórnych. Wierzyciele wtórni to szeroka kategoria wierzycieli, których zobowiązania wobec dłużników nie powstały z umowy zawartej bezpośrednio z dłużnikiem, lecz w wyniku nabycia wierzytelności z takiej umowy oraz związanych z nią praw w drodze przelewu wierzytelności. Do tego grona zalicza się tak różnorodne podmioty, jak fundusze sekurytyzacyjne, firmy factoringowe czy też firmy windykacyjne. Podmioty zajmujące się profesjonalnym obrotem wierzytelnościami dysponują ogromnymi zasobami informacji gospodarczych, których wykluczenie z sytemu wymiany informacji za pośrednictwem biur uniemożliwia w praktyce realizację celów ustawy. Wykluczenie wierzycieli wtórnych z grona podmiotów uprawnionych do przekazywania danych do biur oraz ich aktualizowania prowadzi do istotnych zniekształceń obrazu wiarygodności płatniczej wynikającego z informacji dostępnych w bazach danych biur. W obecnym stanie prawnym pomimo cesji wierzytelności obowiązki związane z aktualizacją danych obciążają w dalszym ciągu wierzyciela pierwotnego (zbywcę wierzytelności) i może się on od nich uwolnić tylko poprzez usunięcie danych z big (art. 20 ust. 3 uouig). Ponieważ zbywca zostaje w wyniku cesji faktycznie pozbawiony dostępu do informacji

na temat aktualnego stanu zobowiązania (gdyż przestaje być stroną stosunku prawnego, z którego wynika zobowiązanie), to faktycznie ma ogromne trudności z wypełnianiem obowiązków aktualizacyjnych, a jednocześnie ponosi ryzyko związane z odpowiedzialnością cywilną i karną za nienależyte wykonanie tych obowiązków. Dlatego w razie cesji wierzyciele decydują się w ogromnej większości przypadków na usunięcie danych z big. Ponieważ jednocześnie nabywca wierzytelności nie ma prawa do przekazania na nowo do big danych o nabytej wierzytelności, to informacja o długu i dłużniku bezpowrotnie znika z systemu, a niesolidny dłużnik może bez przeszkód zaciągać kolejne zobowiązania.

- Przekazywanie informacji gospodarczych o dłużnikach będących i niebędących konsumentami określono w dwóch odrębnych przepisach. Jest to uzasadnione przede wszystkim wskazaniem, iż ustawa nieco inaczej traktuje dłużników konsumentów i pozostałych dłużników. Konsumenci mają zagwarantowany szereg uprawnień związanych z ochroną ich danych osobowych. Ponadto art. 9 i 10 wskazują na różnice co do zakresu przekazywanych informacji gospodarczych, co dodatkowo uzasadnia pozostawienie tych dwu grup w odrębnych przepisach ustawy.

- Ponadto w ust. 1 pkt 1 rozszerzono listę tytułów prawnych upoważniających do przekazania informacji – nie jest to jak dotychczas wyłącznie umowa o kredyt konsumencki, ale również umowy, o których mowa w art. 187^1 Kpc, tj. m.in. umowa o przewóz osób i bagażu, umowa o dostarczanie energii, wody, wywóz nieczystości itp. Taka zmiana jest konsekwencją otwarcia zakresu podmiotowego ustawy.

- W ust. 1 pkt 2 zmieniono określenie „łączna kwota zobowiązań" na „kwota wymagalnego zobowiązania". Zabieg miał na celu likwidację wątpliwości interpretacyjnych. Aktualnie przepis wyraźnie wskazuje, iż możliwość zgłoszenia dłużnika do big będzie mogła nastąpić, gdy kwota wymagalnego zobowiązania albo zobowiązań wobec wierzyciela przekroczy 200 złotych oraz zobowiązanie jest wymagalne od 60 dni.

- W ust. 1 pkt 3 wprowadzono możliwość wyboru wysłania wezwania do zapłaty bądź w formie przesyłki poleconej, bądź poprzez doręczenie do rąk własnych. Dotychczasowy obowiązek wysyłania wezwania do zapłaty w formie listu

poleconego był wskazywany jako uciążliwy obowiązek generujący duże koszty. Wierzyciel ma możliwość wyboru pomiędzy wysłaniem wezwania do zapłaty listem poleconym – co zapewnia najlepszą gwarancję, iż warunek ustawowy został spełniony, bądź osobiste doręczenie wezwania dłużnikowi (doręczenie do rąk własnych zgodnie z projektem), co do którego wierzyciel musi zadbać o uzyskanie odpowiedniego potwierdzenia odbioru. Ponadto wezwanie będzie przekazywane na adres zamieszkania, a nie zameldowania.

- W ust. 5 wyłączono stosowanie przepisów, dotyczących elementów koniecznych informacji gospodarczej nt. dłużnika będącego osobą fizyczną, w stosunku do instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, czyli przede wszystkim biura informacji kredytowej. Takie wyłączenie jest niezbędne, aby umożliwić wymianę danych pomiędzy biurami informacji gospodarczej a biurem informacji kredytowej. Aktualnie taka wymiana z formalnego punktu widzenia jest niemożliwa, ponieważ dane bik są zbierane w innym standardzie niż wymagany dla informacji gospodarczych określony w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych. Dostosowanie bik do tych standardów byłoby procesem drogim i długotrwałym, dlatego też w celu szybszego umożliwienia współpracy obydwu instytucji bik został zwolniony z obowiązku przekazywania danych w formacie wymaganym w uouig.

10) Art. 10.

- Art. 10 ust. 1 pkt 1, 2, 3 – zmiana uprawnia wierzyciela do przekazania informacji o zobowiązaniu dłużnika niebędącego konsumentem, wyłącznie wówczas gdy zobowiązanie powstało w związku z określonym stosunkiem prawnym, a w szczególności w związku z umową związaną z wykonywaniem działalności gospodarczej, kwota wymagalnego zobowiązania albo zobowiązań, wynosi co najmniej 500 zł; wezwanie do zapłaty może być doręczone do rąk własnych dłużnika przez wierzyciela również na adres miejsca wykonywania działalności gospodarczej.
- W ust 2, 3, 4 – zmiany redakcyjne dostosowujące do zmian merytorycznych projektu.
- W ust. 5 zmiana analogiczna, jak w art. 9 ust. 5.

11) Art. 11.

- Jak już wskazywano w uzasadnieniu do definicji wierzyciela w toku prac nad projektem ustawy pojawiły się propozycje, aby każda pewna wierzytelność osoby fizycznej oraz każdego innego wierzyciela, stwierdzona prawomocnym orzeczeniem, mogła być udostępniana w biurze. Art. 11 wprowadza podstawę do tego, aby wierzytelności stwierdzone tytułem wykonawczym (prawomocny wyrok sądu opatrzony klauzulą wykonalności, ugoda zawarta przed sądem), które posiadają najwyższy walor pewności i wiarygodności, mogły być zgłaszane do biur bez konieczności wykonania dodatkowych obowiązków (wysłanie wezwania do zapłaty, ograniczenie kwotą minimalną). Stanowi więc niezależną, od art. 9 i 10, podstawę do przekazywania informacji gospodarczych do biur przez wszystkich wierzycieli posiadających tytuł wykonawczy, w tym po raz pierwszy uprawnia do przekazywania tych informacji osoby fizyczne.
- Nie ma żadnych podstaw uzasadniających niedopuszczenie osób fizycznych do możliwości przekazania do biura informacji negatywnej o przedsiębiorcy, który pomimo uzyskania przez osobę fizyczną tytułu wykonawczego nie realizuje swoich zobowiązań. Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawia możliwość wsparcia osób fizycznych w ramach dochodzenia należności od przedsiębiorców – pracodawców, deweloperów, biur podróży oraz możliwość innych uczestników rynku do wiarygodnej oceny potencjalnego kontrahenta – szczególne uzasadnienie znajduje ten postulat w ramach dostępu do informacji o nieuregulowanych zobowiązaniach przedsiębiorcy wobec pracowników, które to wierzytelności mają pierwszeństwo zaspokojenia w postępowaniu egzekucyjnym czy upadłościowym.
- W ust. 2 stworzono podstawę do przekazywania informacji o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

12) Art. 12 – zmiany redakcyjne dostosowujące brzmienie przepisu do zmienionych definicji.

13) Art. 13

Wprowadzono możliwość przekazywania pozytywnej informacji gospodarczej (informacje o wywiązywaniu się danego podmiotu ze zobowiązań) z własnej inicjatywy wierzyciela – za zgodą podmiotu, którego dotyczy ta informacja. W obowiązujących przepisach wierzyciel nie ma możliwości zgłoszenia

z własnej inicjatywy informacji o terminowym wywiązywaniu się swoich kontrahentów ze zobowiązań. Może to zrobić tylko na żądanie zainteresowanego podmiotu, który wywiązuje się ze zobowiązań. Obecnie po spełnieniu zobowiązania informacja gospodarcza na ten temat jest usuwana z systemu big. Może pozostać w systemie big tylko na pisemne żądanie podmiotu, którego dotyczy ta informacja. Taki stan utrudnia tworzenie pozytywnej historii płatniczej, dlatego wprowadzono możliwość, aby pozytywna informacja gospodarcza mogła pozostawać w systemie big również na wniosek wierzyciela, który będąc związany z big umową – może być łatwiej mobilizowany do przekazywania również pozytywnych informacji gospodarczych.

14) Art. 14, 15 – zmiany redakcyjne dostosowujące brzmienie przepisów do zmienionych definicji.

15) Art. 16.

Zgodnie z art. 16 big może ujawniać tylko informacje aktualne, więc w sytuacji gdy zobowiązanie wygasło lub zostało zaspokojone, dane pozostaną w systemie jako informacje archiwalne, ale nie będą ujawniane. Aktualnie informacje np.: o wygasłych, odroczonych zobowiązaniach są trwale usuwane z systemu, co uniemożliwia tworzenie baz informacji archiwalnych dla celów statystycznych. W art. 16 ust. 4 wskazano, jaki zakres danych może być przechowywany w systemie big – są to dane, które uniemożliwiają identyfikację podmiotu i mogą być przetwarzane tylko w celach statystycznych. Okres przechowywania tych danych wynosi 10 lat.

16) Art. 17 – zmiany redakcyjne dostosowujące brzmienie przepisów do zmian merytorycznych. Wprowadzono zmianę redakcji art. 17 ust. 1 tak, by wynikało z niego, że podstawowym aktem regulującym sposoby ujawniania informacji gospodarczych jest regulamin biura, a nie ustawa, tak jak to jest dotychczas.

Doprecyzowano, iż opłaty za usługi świadczone przez biura określa cennik uchwalany przez zarząd biura. Natomiast informacje o cenach są podawane do publicznej wiadomości w formie określonej w regulaminie, o czym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4.

17) Art. 18

W ust. 1 tego przepisu powrócono do instytucji upoważnienia udzielanego przez konsumenta ważnego 30 dni, ponieważ instytucja zgody z możliwością odwołania jej w każdym czasie wprowadzona w poprzedniej wersji projektu budziła duże wątpliwości interpretacyjne; aktualnie termin upoważnienia będzie jednocześnie spójny z przepisami prawa bankowego, w których również są wprowadzane zmiany; dodatkowo przepis został uzupełniony w ust. 2 pkt 2 o możliwość odmowy zawarcia umowy z potencjalnym kontrahentem również na podstawie informacji otrzymanych z instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe; brak takiego zapisu uniemożliwiałby praktyczne wykorzystanie danych udostępnionych przez te instytucje.

– Doprecyzowano, iż upoważnienie udzielane jest podmiotowi, który zawarł z biurem umowę (a nie wierzycielowi) przez dłużnika będącego konsumentem, a nie przez konsumenta; przepis dotyczy sytuacji, w której potencjalny wierzyciel sprawdza w biurze potencjalnego kontrahenta-konsumenta, jednak pomiędzy tymi stronami nie doszło jeszcze do zawarcia umowy; warunkiem, aby potencjalny wierzyciel mógł sprawdzić w biurze informacje nt. konsumenta, jest zawarcie umowy z biurem, stąd też określenie go jako podmiotu, który zawarł umowę z biurem; natomiast ponieważ biuro zgodnie z projektem gromadzi informacje o dłużnikach będących konsumentami lub o dłużnikach niebędących konsumentami, a nie o konsumentach i przedsiębiorcach, dlatego też uzasadniona jest zamiana terminu konsument na dłużnik będący konsumentem pomimo faktu, iż w przypadku opisanym w art. 18 ust. 1 potencjalny kontrahent-konsument nie jest jeszcze dłużnikiem wobec podmiotu, który w celu zawarcia umowy korzysta z informacji z biura. Zmiana w art. 18 ust. 1 i 2 ma charakter doprecyzowujący, wskazujący iż każdy podmiot może zażądać informacji z biura, jeżeli posiada stosowne upoważnienie dłużnika i zawarł umowę o ujawnienie informacji z biurem. Zmiana jest o tyle istotna, że art. 7 ust. 1, do którego odsyłał dotychczas przepis w ust. 1 i 2, odnosi się do umowy „o przekazywaniu", a nie ujawnianiu lub szerzej o „udostępnianiu" informacji. Z uwagi na art. 7 ust. 1 uzasadnionym wydaje się ograniczenie umowy z art. 18 tylko do ujawniania. W praktyce możliwe będzie zawieranie jednej umowy o udostępnianie informacji, obejmującej przekazywanie i udostępnianie.

18) Art. 19.

Wprowadzono uzupełnienia ust. 1 w pkt 2, 11, 12 i 15.

– W obowiązującej ustawie brak jest dookreślenia, czy przepis wyraża wysokość opłat netto czy brutto, jednocześnie zapis utrzymuje sztywną kwotę 2,50 zł, uchylającą się od procesu inflacji; pozostając przy zamyśle pobierania niewielkiej opłaty, a przy tym mając na uwadze ekonomiczne potrzeby biura, zastosowano swego rodzaju klauzulę waloryzacyjną, ostatecznie przyjmując najniższy próg opłaty jako 0,5 % minimalnego ustawowego wynagrodzenia za pracę.

19) Art. 20.

W ust. 3 dodano, iż przepisów art. 20 nie stosuje się do instytucji ustawowo zobowiązanych do oceny ryzyka; wyjątek ten dotyczy instytucji takich jak banki czy też instytucje finansowe lub kredytowe, które na potrzeby np. udzielanego kredytu tworzą dokumentację kredytową, która ma m.in. stanowić dowód staranności przy podejmowaniu decyzji o finansowaniu (obowiązek ten wynika z przepisów Prawa bankowego). Informacje gospodarcze stanowią jeden z podstawowych argumentów przy ocenie wiarygodności kontrahenta przed podjęciem decyzji o finansowaniu przedsięwzięcia. Dlatego też usunięcie informacji gospodarczych przez tego rodzaju instytucje już po 90 dniach od ich otrzymania będzie znacznie utrudniało dowodzenie prawidłowości i rzetelności decyzji o finansowaniu w przypadku przeprowadzania różnego rodzaju kontroli czy audytów. Dookreślono, iż wyjątek dotyczy instytucji zobowiązanych do oceny ryzyka kredytowego lub operacyjnego.

20) Art. 21.

W ust. 4 wprowadzono ograniczenie, zgodnie z którym dane z rejestru nie będą ujawniane w sytuacji, gdy z informacji biur korzystały podmioty kwalifikowane określone w art. 19. W poprzedniej wersji projektu przewidziano taki wyjątek jedynie dla Komendanta Głównego Policji w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych przez Policję.

Jednak celowe jest zastosowanie takiego wyłączenia również do pozostałych podmiotów kwalifikowanych. Większość z nich, np.: Komendant Główny Straży Granicznej, Szef CBA, Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, naczelnicy urzędów

skarbowych, dyrektorzy izb skarbowych, dyrektorzy izb celnych itd. wykonując swoje ustawowe zadania, mieści się w katalogu wyłączeń od zasady z art. 21 ust. 2 (realizującej postanowienia art. 12 dyrektywy 95/46/WE w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych). Wyłączenia od tej zasady przewidziane są w art. 13 ww. dyrektywy i dotyczą m.in. działań prewencyjnych, czynności dochodzeniowo-śledczych i prokuratorskich w sprawach kryminalnych, zabezpieczenia ważnego interesu ekonomicznego lub finansowego łącznie ze sprawami monetarnymi, budżetowymi i podatkowymi; zabezpieczenia funkcji kontrolnych, inspekcyjnych związanych z wykonywaniem władzy publicznej.

Dlatego też zastosowanie tego wyłączenia jedynie w odniesieniu do Komendanta Głównego Policji stwarzałoby sytuację nierówności względem innych podmiotów wykonujących zadania o podobnym charakterze.

– W przepisie wprowadzono zmiany redakcyjne.

– Dookreślono, iż dostęp do rejestru częstszy niż raz na 6 miesięcy podlega opłacie zgodnej z cennikiem biura, jednak nie wyższej niż 0,5 % minimalnego ustawowego wynagrodzenia za pracę. Dodatkowo doprecyzowano, iż powyższe ograniczenie wysokości opłaty pobieranej za uzyskanie informacji z rejestru dotyczy tylko dłużników będących konsumentami oraz podmiotów kwalifikowanych.

21) Art. 22 – zmiana redakcyjna.

22) Art. 23

- Zmiana zasad aktualizacji informacji gospodarczych dokonywanych na wniosek wierzyciela polega na tym, iż wszelkie zmiany dotyczące zobowiązania, a więc również i informacja o zaspokojeniu zobowiązania podlegają aktualizacji, a nie jak dotychczas trwałemu usunięciu z systemu; dotychczasowy przepis uniemożliwia tworzenie baz informacji pozytywnych; jedynie w przypadku nieistnienia zobowiązania wierzyciel ma obowiązek żądania od big usunięcia informacji gospodarczych (ust. 2).
- Jednocześnie w ust. 3 wprowadzono podstawę do dokonywania aktualizacji informacji przez wierzycieli wtórnych; w związku z rosnącą skalą obrotu wierzytelnościami w Polsce konieczne jest stworzenie rozwiązania prawnego,

które umożliwiałoby zachowanie w bazie danych biura oraz dalszą aktualizację informacji o wierzytelności będącej przedmiotem obrotu także po zmianie wierzyciela w wyniku cesji; w przypadku cesji zobowiązanie nie wygasa, a jedynie dochodzi do przekształceń podmiotowych po jednej ze stron stosunku zobowiązaniowego – nabywca wierzytelności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki zbywcy. Możliwości dalszej aktualizacji informacji przez zbywców wierzytelności po cesji są mocno ograniczone, przez co w obecnym stanie prawnym niejednokrotnie decydowali się oni na usunięcie danych. Mogło to prowadzić do zniekształcenia obrazu wiarygodności płatniczej dłużnika, albowiem usunięcie danych sugerować mogło odbiorcom informacji, że zobowiązanie zostało spłacone. Dopuszczenie możliwości przekazywania informacji do biur przez nabywców wierzytelności nie rozwiązuje w pełni problemu, gdyż pomiędzy usunięciem danych przez zbywcę a ich ponownym przekazaniem przez nabywcę z reguły powstaje luka czasowa, kiedy informacja przejściowo znika z systemu wymiany informacji, co jest sytuacją wielce niekorzystną z uwagi na realizację ochronnych celów ustawy. Niniejsza propozycja zakłada możliwość łatwego przejścia obowiązków związanych z aktualizacją informacji na nabywcę wierzytelności, jeśli tylko wykaże on taką inicjatywę, bez potrzeby usuwania i ponownego przekazywania informacji. Jednocześnie gwarantuje, że w razie braku działania nabywcy biuro usunie nieaktualne dane.

– W przepisie wprowadzono zmiany redakcyjne.

23) Art. 24.

– Zmiany redakcyjne dostosowujące projekt do zmian merytorycznych w ustawie oraz dodanie ust. 3, który ma gwarantować uprawnienie osoby, której dane dotyczą, informowania osób trzecich, którym ujawniono dane o ich zmianie, aktualizacji itp.

– W dotychczasowym brzmieniu ust. 1 określenia „dłużnik oraz podmiot, o którym jest przekazana pozytywna informacja gospodarcza" zastąpiono określeniem „każdy" ma prawo dostępu do przechowywanych przez biuro dotyczących go informacji. W obowiązującym art. 21 uprawnienie dostępu do przechowywanych przez biuro danych ma konsument i przedsiębiorca, którego dane dotyczą, dlatego też użycie określenia dłużnik i ww. podmiot ograniczyłoby możliwość korzystania z tego uprawnienia, co nie jest intencją tej zmiany.

24) Art. 25.

Dotychczasowy art. 15 został przeniesiony na koniec rozdziału 4 i otrzymał nr art. 25.

Przepis wprowadza generalną zasadę, iż big trwale usuwa informacje gospodarcze tylko w przypadkach określonych w tym przepisie; w pkt 6 usunięto wyrazy „lub odroczenia wykonania zobowiązania".

W przypadku odroczenia terminu płatności, np. w wyniku ugody pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, zobowiązanie nie wygasa, a jedynie przejściowo przestaje być wymagalne. Usunięcie informacji o takim zobowiązaniu może wywoływać fałszywe wrażenie, że dłużnik dokonał spłaty zobowiązania i przez to zniekształcać obraz jego rzeczywistej wiarygodności płatniczej. Ponadto wierzyciel, który czyni wobec dłużnika gest dobrej woli w postaci odroczenia terminu zapłaty znajdowałby się w efekcie w niekorzystnej sytuacji, gdyż w razie niedotrzymania przez dłużnika warunków ugody byłby zmuszony do przejścia czasochłonnej i kosztownej procedury związanej z przekazaniem informacji do biura (ponowne wysłanie wezwania do zapłaty, 60-dniowy okres karencji). Takie rozwiązanie może zachęcać nierzetelnych dłużników do zawierania fikcyjnych porozumień z wierzycielem mimo braku rzeczywistej woli spłaty zobowiązania.

25) Rozdział 5 – dotyczący nadzoru na bigami – dostosowanie do przepisów nowelizowanej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w zakresie zmodyfikowanych zasad kontroli. Do ustawy przeniesiono regulacje rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 1 lipca 2005 r. w sprawie przeprowadzania kontroli biura informacji gospodarczej w zakresie szczegółowego uregulowania trybu kontroli, zabezpieczania materiałów dowodowych oraz zawartości protokołu kontroli. Zrezygnowano z dodatkowego regulowania zawartości i wzoru upoważnienia, ponieważ określają to odpowiednie przepisy znowelizowanej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Dlatego też w rozdziale 5 nie będzie już delegacji do szczegółowego uregulowania trybu kontroli w drodze rozporządzenia.

26) rozdział 6 – przepisy karne – zawiera zmiany redakcyjne dostosowujące do zmian merytorycznych w ustawie.

27) Art. 46, 48, 50, 51, 52.

Zmiany redakcyjne w pojedynczych przepisach ustaw, które wprowadzają merytoryczną podstawę do przekazywania informacji do biur. Są to następujące ustawy: Prawo energetyczne, ustawa o giełdach towarowych, ustawa o działalności ubezpieczeniowej, Prawo telekomunikacyjne, ustawa o obrocie instrumentami finansowymi.

28) Art. 47.

Zmiana art. 105 ust. 4a Prawa bankowego ma na celu umożliwienie faktycznej wymiany informacji pomiędzy biurem informacji kredytowej a big. Uzyskanie przez biura dostępu do bogatych zasobów informacyjnych instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe ma istotne znaczenie dla rozwoju rynku informacji gospodarczych. Aktualny stan prawny uniemożliwia taką wymianę. Przedmiotowy przepis stanowi wyraźnie o możliwości udostępnienia przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego danych bankowych do biura wyłącznie w przypadku, gdy wierzyciel występujący o udostępnienie tych danych posiada upoważnienie osoby, której dane dotyczą, oraz w zakresie określonym w tym upoważnieniu. Ponieważ udostępnianie danych przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust 4 Prawa bankowego następuje w celu realizacji wniosku wierzyciela złożonego w big, upoważnienie osoby, której dane dotyczą nie ma charakteru blankietowego, tylko jest związane z konkretnym wnioskiem. Dla ujednolicenia procedur wzór takiego upoważnienia ma być określony w umowie pomiędzy big a instytucją z art. 105 ust. 4 Prawa bankowego. Takim wzorem będą posługiwać się wierzyciele, podpisujący umowę z biurem. Zasady wzajemnej współpracy polegającej na wymianie informacji określone będą w umowie zawartej pomiędzy biurem a wskazaną instytucją. Proponowany model oparty na upoważnieniu konsumenta korzysta z najszerszej możliwej podstawy dysponowania danymi, a mianowicie autonomii woli jednostki, ponadto gwarantuje zachowanie prywatności i ochronę danych osobowych konsumenta oraz kontrolę nad dysponowaniem informacjami stanowiącymi tajemnicę bankową.

29) Art. 49.

Wprowadza zmianę w ustawie o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary – zmiana polega na dodaniu do art. 16 – stanowiącego podstawę dla ponoszenia odpowiedzialności karnej przez podmioty zbiorowe – przestępstw określonych w art. 39 – 45 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.

Przedmiotowa zmiana usuwa lukę prawną polegającą na tym, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami podmiotem odpowiedzialności za przestępstwa określone w art. 39 – 45 uouig może być tylko osoba fizyczna lub przedsiębiorca będący osobą fizyczną, podczas gdy często odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy powinny ponosić osoby prawne.

30) Art. 53.

Wprowadzono zmiany w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zgodnie z art. 7 ust. 2a obowiązującej ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych organ właściwy wierzyciela (wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego) informuje biuro informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Mając jednak na uwadze, że zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wszystkie działania wobec dłużnika alimentacyjnego podejmuje organ właściwy dłużnika (wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego) zasadne jest nałożenie obowiązku przekazywania tych informacji na organ właściwy dłużnika. W wyjątkowych sytuacjach, gdy działania wobec dłużnika nie są podejmowane (np. brak wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy... lub brak możliwości ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika), obowiązek spoczywać będzie na organie właściwym wierzyciela.

Mając na uwadze, że nałożony zostanie na organ właściwy dłużnika nowy obowiązek, konieczne jest dodanie nowego przepisu, który pozwoli na realizację tych zadań m.in. przez ośrodki pomocy społecznej, tak jak jest to obecnie z pozostałymi zadaniami (art. 8b).

Dodatkowo w przepisie doprecyzowano, jaki rodzaj i zakres zobowiązań dłużnika alimentacyjnego będzie przekazywany do biur (art. 8a i 27 ust. 7a).

W art. 8a doprecyzowano, kiedy organ właściwy dłużnika przekazuje informacje do biura, tzn. w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

31) Art. 54 – 62 – przepisy przejściowe i przepisy o wejściu w życie ustawy.

3. Charakterystyka i ocena przewidywanych, związanych z wejściem w życie aktu skutków prawnych, w tym w szczególności dotyczących ograniczenia uznaniowości i uproszczenia procedur.

Proponowane zmiany mają na celu usprawnienie funkcjonowania systemu wymiany informacji gospodarczych w ramach biur informacji gospodarczej oraz modyfikację niektórych obowiązków administracyjnych. Szczegółowa ocena skutków projektowanej regulacji zawarta jest w OSR – stanowiącym załącznik do projektu ustawy.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążeń budżetu państwa ani budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast w zakresie wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw – rozwiązania proponowane w projekcie mogą mieć pozytywny wpływ na zwiększenie stabilności finansowej przedsiębiorstw, a tym samym utrzymanie lub zwiększenie poziomu zatrudnienia, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Zwiększenie wykorzystania informacji gospodarczej na rynku może mieć przełożenie na poprawę warunków handlowych i lepszą kontrolę nad wypłacalnością i rzetelnością partnerów biznesowych. Zmiany proponowane w projekcie nie będą miały bezpośredniego wpływu na rozwój regionów. Szczegółowa analiza wpływu aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność gospodarki, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny została przedstawiona w rozdziale piątym pt. Analiza kosztów i korzyści w pkt. 5.3. Oceny Skutków Regulacji.

Przedmiotowy projekt nie podlega obowiązkowi notyfikacji. Projektowane przepisy nie spełniają bowiem przesłanek określonych w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowaniu krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2030, z późn. zm.). Projekt przedmiotowej regulacji był udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej w trybie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Projekt podlegał konsultacjom międzyresortowym oraz społecznym. Wszystkie uwagi do treści projektu zgłoszone przez resorty zostały uwzględnione. Ze względu na dużą ilość uwag merytorycznych zgłoszonych przez partnerów społecznych (Związek Banków Polskich, Konferencja Przedsiębiorstw Finansowych, Krajowy Rejestr Długów BIG S.A., Infomonitor BIG S.A., Europejski Rejestr Informacji Finansowej BIG S.A., Biuro Informacji Kredytowej oraz przedstawiciele BCC i Lewiatan) w dniu 26 czerwca odbyło się dodatkowe spotkanie konsultacyjne z partnerami społecznymi. Przedmiotowy projekt nowej uouig zawiera zarówno propozycje zgłoszone przez resorty, jak i wyniki uzgodnień z partnerami społecznymi.

04/28zb

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
Mikołaj Dowgielewicz

Min.MD/957/09/DP/kma

Warszawa, dnia 17 kwietnia 2009 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu *ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych*, wyrażona na podstawie art. 9 pkt 3 w związku z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494, z późn. zm.) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej Mikołaja Dowgielewicza

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr RM-10-29-09 NOWY TEKST) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Projekt ustawy wraz z autopoprawkami jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

PODSEKRETARZ STANU
Piotr Serafin

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Andrzej Szejnfeld
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Gospodarki

GABINET
SEKRETARZA RADY MINISTRÓW
2009-04-20

www.inforlex.pl

566 73/09

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

problemów występujących na rynku informacji gospodarczych

WPROWADZENIE 4
1. IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMÓW 5
1.1. Ograniczony katalog podmiotów uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych 5
1.2. Ograniczony zakres podmiotów, o których można przekazywać informacje gospodarcze 7
1.3. Zamknięty katalog tytułów prawnych uprawniających do przekazywania informacji o zobowiązaniach oraz problem minimalnych kwot zobowiązań 7
1.4. Brak możliwości przetwarzania danych archiwalnych, ograniczony zakres działalności gospodarczej biur 8
1.5. Brak aktualnych i wiarygodnych danych w bazach biur 9
1.6. Brak współpracy i wymiany informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej a Biurem Informacji Kredytowej (BIK) 10
1.7. Brak wymiany informacji gospodarczej z państwami Unii Europejskiej 14
1.8. Ograniczenie możliwości zawierania umowy z biurami przez przedsiębiorców z Unii Europejskiej 14
1.9. Słaba skuteczność biur informacji gospodarczej jako instrumentu zapobiegającego powstawaniu długoterminowych wierzytelności (na podstawie danych otrzymanych z biur) 14
1.10. Rozproszenie informacji o dłużnikach 16
1.11. Ochrona danych osobowych 18
1.12. Windykacja wierzytelności 18
1.13. Stosunek do instytucji upadłości konsumenckiej 19
1.14. Zatory płatnicze 19
1.15. Wpływ dostępności informacji gospodarczych na rozwój rynku kredytów 20
1.16. Obciążenia administracyjne wynikające z ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych 21
2. CELE NOWELIZACJI USTAWY O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI GOSPODARCZYCH 28
2.1. Cel ogólny 28
2.2. Cele operacyjne 30
3.1. Pozostawienie obowiązujących regulacji 30
3.2. Interwencja o charakterze pozaregulacyjnym 31
3.3. Interwencja o charakterze legislacyjnym 32
Cel 1. Stymulowanie rozwoju rynku informacji gospodarczych 32
Rozszerzenie definicji konsumenta i przedsiębiorcy. 32
Rozszerzenie katalogu przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach. 32
Dopuszczenie do przekazywania informacji gospodarczych o zadłużeniu konsumenta wynikającym z innych tytułów prawnych niż umowa o kredyt konsumencki lub umowa o przewóz osoby w regularnej komunikacji publicznej. 35
Umożliwienie współpracy biur informacji gospodarczej z instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe. 35
Doprecyzowanie pojęcia minimalnej kwoty zobowiązania. 35
Ułatwienie przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o wywiązywaniu się ze zobowiązań. 37
Zniesienie wymogu podania numeru NIP dla przedsiębiorcy zagranicznego. 38

Zapewnienie faktycznego dostępu do baz danych PESEL. 38
Cel 2. Poprawa warunków funkcjonowania biur i ochrona wierzycieli 39
Liberalizacja obowiązku informacyjnego związanego z przesyłaniem zawiadomienia przesyłką poleconą. 39
W sytuacji gdyby termin świadczenia nie był oznaczony, wierzyciel musiałby wysłać do dłużnika ostrzeżenie przesyłką listową albo poleconą (do wyboru) lub doręczyć je osobiście za potwierdzeniem odbioru. 40
Rozszerzenie zakresu informacji przekazywanych do biura informacji gospodarczej o numer PESEL wspólników i prokurentów spółek prawa handlowego. 40
Dopuszczenie możliwości przechowywania przez biura danych archiwalnych w celu ich przetwarzania – zmiana zasad aktualizacji/usuwania informacji gospodarczych. 40
Rozszerzenie przedmiotu działalności biur poprzez umożliwienie przetwarzania informacji. 41
Wprowadzenie możliwości wzajemnej wymiany informacji pomiędzy polskimi biurami a biurami informacji gospodarczej oraz biurami kredytowymi działającymi w innych krajach UE. 42
Inne propozycje 42
4. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ I KONSULTACJI 43
5. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI 47
5.1. Identyfikacja podmiotów na które wpłyną regulacje 47
5.2. Wpływ rynku informacji gospodarczej na przedsiębiorców 52
5.3. Bilans kosztów i korzyści 53
6. WPROWADZENIE, MONITOROWANIE 58

WPROWADZENIE

Obecnie funkcjonujący w Polsce system informacji gospodarczej powstał w 2003 r. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 14 lutego 2003 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych (Dz. U. Nr 50, poz. 424, z późn. zm.) – zwanej dalej „ustawą". Potrzeba uchwalenia ustawy wynikła ze skali oszustw i wyłudzeń dokonywanych w Polsce w ostatnim okresie oraz porównania z pozytywnym doświadczeniem państw, w których wymiana informacji o niewypłacalnych dłużnikach, w tym konsumentach, jest dopuszczalna. Jeżeli dodać do tego niezbyt sprawne polskie sądownictwo oraz poczucie przedsiębiorców, że w Polsce dłużnik ma pozycję silniejszą niż wierzyciel, wprowadzenie w naszym kraju podobnych rozwiązań było całkowicie uzasadnione.

Strategicznym celem ustawy była poprawa bezpieczeństwa obrotu gospodarczego. Celem operacyjnym ustawy było stworzenie ram prawnych udostępniania informacji o zwłoce w wykonywaniu zobowiązań pieniężnych przez przedsiębiorców i konsumentów. Jednocześnie zamierzeniem ustawy było zapewnienie wiarygodności udostępnianych informacji i ochrony słusznych praw osób, których dane te dotyczą oraz ustanowienie stosownego nadzoru nad całym procesem udostępniania informacji.

W związku z sygnałami i problemami zgłaszanymi przez biura informacji gospodarczej i przedsiębiorców oraz potwierdzonymi wynikami przeprowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki badań i ankiet okazało się, iż ustawa w dużej części nie spełniła zakładanej roli. W związku z tym, po niemal czterech latach obowiązywania ustawy, zaistniała potrzeba przeprowadzenia oceny skuteczności rozwiązań prawnych pod kątem realizacji zakładanych początkowo celów.

Niniejsza ocena skutków regulacji wraz z założeniami do ustawy stanowi pierwszy etap procesu, którego celem jest wdrożenie przejrzystego i przyjaznego przedsiębiorcom prawa. Wpisuje się ona tym samym w założenia programu Lepsze prawo, zgodnie z którymi przygotowanie propozycji legislacyjnych powinno być poprzedzone badaniami i analizami wskazującymi na problemy w konkretnych dziedzinach gospodarki.

Identyfikacja i analiza problemów wynikających z ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych została dokonana w oparciu o dokument – wstępna ocena skutków regulacji „Analiza zasad i efektywności funkcjonowania ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych". Przeprowadzając ocenę funkcjonowania ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych oparto się na metodzie jakościowej oceniającej rozwiązania regulacyjne, analizującej opinie, stanowiska i poglądy adresatów prawa. W analizie jakościowej

wykorzystano modele oparte na teoriach polityki publicznej. Zastosowano m.in. następujące instrumenty: ankiety, konsultacje, analizę problemów interpretacyjnych zgłaszanych przez biura informacji gospodarczej oraz wniosków i postulatów sugerujących konkretne propozycje zmian przepisów ustawy formułowanych zarówno przez biura informacji gospodarczej, jak i inne podmioty.

Dodatkowo przeprowadzono pomiar obciążeń administracyjnych, według Modelu Kosztu Standardowego, który został oparty na bezpośrednich wywiadach z biurami informacji gospodarczej, jak również zidentyfikowano i przeprowadzono analizę czynników z otoczenia funkcjonowania ustawy, które należy wziąć pod uwagę przy nowelizacji przepisów o udostępnianiu informacji gospodarczych.

1. IDENTYFIKACJA I ANALIZA PROBLEMÓW

1.1. Ograniczony katalog podmiotów uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych

Określenie problemu: ograniczony w znaczący sposób krąg podmiotów, które mogą udostępniać informacje gospodarcze o zobowiązaniach przedsiębiorców i konsumentów. Ustawa posługuje się pojęciem przedsiębiorcy. Inne podmioty, które nie mają statusu przedsiębiorcy, mają ograniczony dostęp do rozwiązań ustawowych, m.in.: gminy, jednostki samorządowe, zakłady komunalne, które mają problem z dochodzeniem należności od osób fizycznych i przedsiębiorców, np. w ramach funkcjonowania gospodarki mieszkaniowej, przewozu osób w regularnej komunikacji publicznej, podatków lokalnych, czy też podmioty świadczące usługi pożyczkowe lub poręczeniowe, a działające w formie fundacji lub stowarzyszenia. Obowiązujący w ustawie zamknięty katalog przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania danych o konsumentach obejmuje grupę przedsiębiorców udzielających masowo kredytu konsumenckiego i przez to najbardziej narażonych na skutki nierzetelności swoich klientów. Rozwiązanie takie zostało przyjęte w celu wyważenia interesów, z jednej strony – przedsiębiorców dążących do minimalizowania ryzyka prowadzenia działalności, z drugiej strony – konsumentów mających prawo do ochrony prywatności. Warunek określający jedynie „pierwotnego wierzyciela" jako podmiot eliminuje z rynku np. branżę faktoringową, przedsiębiorstwa obrotu wierzytelnościami (problem regresu). Skala takiego wyłączenia stawia pod znakiem zapytania wpływ mechanizmów wpływających na jakość obrotu gospodarczego. Problematyczne jest także przekazywanie informacji gospodarczych

przez przedsiębiorców, którzy nabyli wierzytelność na podstawie umowy cesji. Z powodu ograniczonego katalogu podmiotów – wierzycieli uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych do biura, duża liczba dłużników pozostaje poza rejestrami. Na przykład firmy windykacyjne skarżą się, że nie mogą informować o dłużnikach, dla których są wtórnymi wierzycielami, a prowadząc działalność windykacyjną i obrót wierzytelnościami mają wyłącznie takich. Firmy factoringowe uważają, że baza biur nie jest kompletna ze względu na wyłączenie z udostępniania danych tych podmiotów, które mogłyby robić to systemowo, jak np. firmy factoringowe, a które nie mają takiej możliwości, bo nie są wierzycielami pierwotnymi. Ustawa nie jest jedynym instrumentem mobilizowania do zapłaty i napiętnowania za zaleganie z regulowaniem wszelkiego rodzaju zobowiązań wobec różnych grup podmiotów niebędących przedsiębiorcami. Należy przypomnieć, że udostępnianie informacji według reguł określonych w ustawie zostało dopuszczone wyłącznie za pośrednictwem biur, działających na zasadach komercyjnych, ale podlegających nadzorowi właściwego ministra. Potwierdza to szczególny charakter świadczonych przez biura usług, uznanych za ściśle związane ze swoistym monitorowaniem i przez to wspomaganiem obrotu gospodarczego. Oczywiste, że biura są zwolennikami ustawowego poszerzenia kręgu ich klientów, bo większa liczba klientów oznacza większy zysk, ale ze strony nadzorującego je organu uzasadniona jest troska o wysoką jakość świadczonych przez biura usług i konieczność wyważenia różnych interesów, zgodnie z celami ustawy. Nie wydaje się, aby za cel ustawy można było uznać monitorowanie zadłużeń wobec podmiotów niebędących przedsiębiorcami, takich jak Policja, straże miejskie, Poczta Polska i inne, które dysponują możliwościami egzekwowania należności niedostępnymi dla ogółu przedsiębiorców.

W powyższym zakresie szczególna jest sytuacja gmin, świadczących usługi na rzecz mieszkańców za pomocą zakładów budżetowych, które nie mają statusu przedsiębiorcy. Teoretycznie mogą wystąpić okoliczności, w których gmina może być traktowana jako przedsiębiorca (art. 9 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym), będzie to miało miejsce jedynie w przypadku, gdy gmina wykonuje działalność gospodarczą bezpośrednio, a nie poprzez innego przedsiębiorcę (np. poprzez gminną spółkę). Sytuacja gmin, świadczących usługi na rzecz mieszkańców za pomocą zakładów budżetowych, które nie mają statusu przedsiębiorcy, jest szczególna. Biorąc pod uwagę skalę zaległości wobec gmin, należy zapewnić możliwość przekazania informacji o dłużnikach niepłacących gminie m.in. komunalnych czynszów, opłat za wywóz śmieci, czy przewóz środkami miejskiej komunikacji, do biur informacji gospodarczej. W tym celu należy rozszerzyć definicję przedsiębiorcy o zakłady budżetowe gminy.

1.2. Ograniczony zakres podmiotów, o których można przekazywać informacje gospodarcze

Określenie problemu: obowiązujące przepisy zawierają lukę prawną, którą jest brak możliwości przekazywania do biura przez uznaną za przedsiębiorcę spółdzielnię mieszkaniową informacji o należnościach powstałych w związku z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych osób innych niż członkowie spółdzielni. Tylko członek spółdzielni mieszkaniowej mający prawo do lokalu w rozumieniu przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych został w ustawie uznany za konsumenta, niezależnie od sposobu użytkowania lokalu. Ustawa nie obejmuje informacji o zobowiązaniach wobec spółdzielni innych podmiotów niż jej członkowie, tj. nie dotyczy właścicieli i najemców lokali niebędących członkami spółdzielni. Takie osoby nie zostały uwzględnione w definicji konsumenta przyjętej na potrzeby ustawy, chociaż są również obowiązane uczestniczyć w wydatkach związanych z eksploatacją i utrzymaniem ich lokali, nieruchomości wspólnych oraz w innych kosztach zarządu.

1.3. Zamknięty katalog tytułów prawnych uprawniających do przekazywania informacji o zobowiązaniach oraz problem minimalnych kwot zobowiązań

Określenie problemu: przekazywane do biura informacje o zobowiązaniach konsumentów mogą dotyczyć wyłącznie zobowiązań powstałych z tytułu umowy o kredyt konsumencki lub umowy o przewóz osoby w regularnej komunikacji publicznej. Z punktu widzenia logiki ustawy jest to poprawne, bo stanowi prostą konsekwencję ograniczenia podmiotowego. Są jednak przedsiębiorcy posiadający lub potencjalnie mogący posiadać znaczne wierzytelności od podmiotów niebędących przedsiębiorcami, jak np.: gminy, jednostki samorządowe, zakłady komunalne, które mają problem z dochodzeniem należności od osób fizycznych i przedsiębiorców np. w ramach funkcjonowania gospodarki mieszkaniowej, przewozu osób w regularnej komunikacji publicznej, czy też z tytułu umów o wywóz nieczystości, dostarczanie energii, wody itp. bądź wierzyciele – przedsiębiorcy budowlani realizujący zlecenia osób fizycznych, np. na budowę domu czy remont mieszkania.

Pośród tytułów prawnych uprawniających do przekazania informacji gospodarczej brak umowy o roboty budowlane czy zobowiązań rozłożonych na raty ujętych w abonamentach płatnych z góry, np. wynikających ze świadczenia usług telewizji kablowej (chociaż te podmioty uzyskały zgodnie z ustawą uprawnienie podmiotowe do przekazywania informacji gospodarczych – art. 7 ust. 1 pkt 21).

Takim wierzycielom ustawa zamyka drogę do sprawdzenia przyszłych kontrahentów oraz nie daje możliwości poinformowania o ich niewywiązywaniu się z umów. Wydaje się, że takie ograniczenie nie znajduje uzasadnienia.

Ponadto obowiązująca ustawa ogranicza przekazywanie zobowiązań konsumentów i przedsiębiorców wyłącznie do zobowiązań wynikających z określonych tytułów prawnych przy jednoczesnym spełnieniu warunku, że łączna kwota zobowiązań konsumenta wynosi 200 zł, a przedsiębiorcy 500 zł. Taka zasada powoduje, iż np. w przypadku umowy o przewóz osoby w regularnej komunikacji publicznej przekazanie danych konsumenta jest niemożliwe, gdyż kwota jego zaległości nie przekracza ustawowego limitu. Co więcej pojęcie łącznej kwoty zobowiązania powoduje wątpliwości interpretacyjne, czy dotyczy ona zobowiązania, czy też kwoty zaległości.

1.4. Brak możliwości przetwarzania danych archiwalnych, ograniczony zakres działalności gospodarczej biur

Określenie problemu: obowiązujące przepisy ustawy pozwalają na przechowywanie zgromadzonych przez biuro informacji gospodarczych nawet przez 10 lat, jednak nie przewidują możliwości ich udostępniania przedsiębiorcom w tak długim okresie. Jedynie konsument, na mocy ustawy o ochronie danych osobowych, może wystąpić do biura z wnioskiem o udostępnienie informacji archiwalnych. Należałoby przyznać podobne prawo również przedsiębiorcom, dla których historia zachowań płatniczych kontrahenta miałaby znaczenie przy zawieraniu umowy. Informacje te muszą jednak być przetworzone, gdyż biuro nie może udostępniać nieaktualnych danych.

Na rozwiniętych rynkach biura informacji gospodarczej mają możliwość stosowania narzędzi scoringu i ratingu w odniesieniu do przechowywanych przez siebie danych – zarówno pozytywnych jak i negatywnych. Mogą one również przetwarzać dane statystyczne (przetwarzanie danych statystycznych nie jest przetwarzaniem danych osobowych) oferując klientom narzędzia typu „scoringu marketingowego". Wszystkich tych możliwości biura informacji gospodarczej (bigi) w Polsce są pozbawione, podczas gdy przepisy prawa bankowego nie stawiają takich ograniczeń w stosunku do instytucji typu Biuro Informacji Kredytowej (BIK) – co w istocie stwarza sytuację nierównoprawności podmiotów. Również zasady współpracy biur informacji gospodarczych i BIK określone w ustawie tę nierównoprawność utrwalają.

1.5. Brak aktualnych i wiarygodnych danych w bazach biur

Określenie problemu: wiedza nt. ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych oraz funkcjonowania rejestrów biur informacji gospodarczej jest niewielka i pochodzi głównie z kontaktów środowiskowych. Rejestry biur informacji gospodarczej są postrzegane jako nierzetelne i nieaktualne (znajdują się w nich podmioty, które swoje zobowiązania już uregulowały, a nie ma w nich uporczywych dłużników). Rejestry biur informacji gospodarczej nie są postrzegane jako kompletne i rzetelne źródło informacji o osobach inwestorów, którzy często zmieniają formę prowadzenia działalności gospodarczej. Podstawowym źródłem wiedzy o rzetelności potencjalnych kontrahentów są kontakty środowiskowe. Praktykę funkcjonowania rejestrów biur informacji gospodarczej oraz przepisy ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych należy rozpatrywać w kontekście oceny skuteczności wymiaru sprawiedliwości w dochodzeniu należności oraz potrzeby integracji różnych urzędowych źródeł informacji o podmiotach gospodarczych. Wśród postulatów zmierzających do zmiany tego stanu rzeczy zgłoszono propozycję wydłużenia terminu wskazanego w art. 20 ustawy dla dopełnienia obowiązku usunięcia lub aktualizacji wpisu w biurze z 14 do 30 dni. Wiąże się to głównie z miesięcznymi okresami rozliczeniowymi, które mają istotne znaczenie u przedsiębiorców o odbiorcy masowym, takich jak gazownie, dostawcy energii elektrycznej, wody itp. Z drugiej strony pojawił się postulat radykalnego skrócenia czasu na aktualizację danych do 2 dni roboczych, zwłaszcza w zakresie informacji dotyczących postępowań sądowych, z uzasadnieniem, że zmiany legislacyjne powinny przewidywać stworzenie efektywnego systemu pozyskiwania danych od sądów gospodarczych przez biura. Dla rzeczywistej i prawidłowej realizacji obowiązku aktualizacji danych przez przedsiębiorców nie jest konieczne ani skracanie, ani tym bardziej wydłużanie terminów przewidzianych w ustawie, a jedynie znalezienie sposobu na zmobilizowanie przedsiębiorców do sprawnego aktualizowania danych. Art. 20 wprowadza bowiem obowiązek przedsiębiorcy do niezwłocznej aktualizacji lub usunięcia danych w biurze wskazując, że nie może to nastąpić później, niż w terminie 14 dni od powzięcia wiarygodnej informacji o zmianie danych, zaspokojeniu zobowiązania, stwierdzenia faktu nieistnienia zobowiązania itd. Tak więc przedsiębiorcy mają obowiązek aktualizować dane bez zbędnej zwłoki. Termin 14-dniowy jest terminem maksymalnym, w którym zobowiązani są tej aktualizacji dokonać. Art. 36 ustawy przewiduje sankcje finansowe za niedopełnienie obowiązku aktualizacji danych. Problemem jest zdefiniowanie pojęcia „niezwłocznie”.

1.6. Brak współpracy i wymiany informacji pomiędzy biurami informacji gospodarczej a Biurem Informacji Kredytowej (BIK)

Określenie problemu: ze względu na fakt, iż BIK powstało na podstawie przepisów prawa bankowego, informacje zawarte w jego bazie danych są bezpośrednio udostępniane wyłącznie bankom, natomiast przedsiębiorcy nie mają bezpośredniego dostępu do tego źródła danych. Ponadto problemem jest, że z danych BIK do biur informacji gospodarczej można przekazać tylko informację o przeterminowanym zadłużeniu i tylko pod warunkiem wcześniejszego zawiadomienia o tym kredytobiorcy. Z drugiej strony pozytywną informację, która wskazuje, że kredytobiorca na bieżąco reguluje swoje zobowiązania, można przekazać jedynie za jego zgodą. Obowiązek powiadomienia dłużnika, zanim informacja zostanie przekazana do biur informacji gospodarczej, stwarza poważny problem administracyjny dla BIK wobec kredytobiorcy (przepisy o tajemnicy bankowej uniemożliwiają BIK bezpośrednie zawiadomienie kredytobiorcy). Podobne ograniczenia polegające na przepływie z BIK do biur informacji gospodarczej tylko informacji negatywnej oznaczają, że przedsiębiorcy nie mają możliwości wykorzystania baz danych BIK do uzyskania przekrojowej informacji o zadłużeniu osób w niej występujących. W celu osiągnięcia stanu pewnej korelacji pomiędzy art. 105 ust. 4a ustawy – Prawo bankowe oraz art. 7 ust. 2 i art. 8 ust. 1 tej ustawy, należałoby w prawie bankowym wprowadzić przepis stanowiący wyraźnie o możliwości udostępnienia do big danych bankowych przez BIK wyłącznie na podstawie upoważnienia konsumenta oraz w zakresie określonym w tym upoważnieniu. Ze względu na istotne dla rozwoju rynku informacji gospodarczych znaczenie współpracy między biurami a BIK, sposobom rozwiązania tego problemu poświęcono najwięcej uwagi. Poniżej zaprezentowano trzy modele współpracy biur informacji gospodarczej z BIK. We wszystkich z nich ważną kwestią, która musiałaby być wzięta pod uwagę, jest zakres danych bankowych, jaki byłby udostępniany z BIK do biura. Tyle, że w pierwszym i trzecim modelu zakres ten musiałby być określony przez ustawodawcę, co wymagałoby jednak wcześniejszych konsultacji ze środowiskiem bankowym ze względu na pewne standardy praktyki bankowej, a w drugim modelu szczegółowy zakres danych mógłby być określony przez samego konsumenta – oczywiście z uwzględnieniem pewnych „warunków brzegowych" wskazanych przez ustawodawcę.

Jak zostało to już wcześniej wskazane BIK gromadzi, przetwarza i udostępnia informacje stanowiące tajemnicę bankową w sposób zagregowany – w postaci zbiorów danych przekazanych przez banki. Informacje te przekazywane są w uzgodnionych w umowach z bankami formatach i trybach oraz zawierają kompleksowe dane na temat produktów,

z których korzysta klient banku oraz ich charakterystyki i wynikających z nich zobowiązań, a także na temat realizacji tych zobowiązań. Dla przykładu jest to informacja na temat rodzaju kredytu, daty zawarcia umowy, liczby i wysokości rat, statusu płatności, tzn. zaznaczenia czy kredyt spłacany jest normalnie w przedziale od 0 do 30 dni, czy w przedziale od 30 do 90 dni (jako „zagrożony"), czy w przedziale 90 do 180 dni jako tzw. „stracony", czy wreszcie informacja o zamknięciu rachunku (wygaśnięciu zobowiązania i jego przyczynie, np. zamknięty „status normalny", tj. spłacany terminowo lub „zamknięty – windykacja", co oznacza, że spłacany był nieterminowo i zamknięty w procesie windykacji). Warte ponownego podkreślenia jest to, że w ramach tego samego zbioru danych bankowych znajdują się informacje pozytywne, tzn. o prawidłowym regulowaniu zobowiązań, jak i negatywne, wskazujące na istniejące nieprawidłowości.

Takie informacje gromadzi BIK i w żaden sposób nie może ich zmieniać, modyfikować, usuwać – bez uprzedniej zgody banku, nawet jeżeli występuje o to klient, którego w takiej sytuacji BIK kieruje do banku. Jak więc widać zakres danych, jaki jest w posiadaniu BIK jest znacznie szerszy, niż zakres przewidziany obecnie w art. 7 ust. 2 ustawy. Tym samym więc, aby BIK mógł sprostać obecnym wymaganiom ustawowym, a jednocześnie korzystać z uprawnienia jakie daje ustawa, musiałby wspólnie z bankami stworzyć nową bazę danych na potrzeby biura, co z całą pewnością – jak wskazują doświadczenia – nie byłoby procesem łatwym i krótkotrwałym. Tylko bank bowiem, mając bezpośredni kontakt z klientami może na bieżąco monitorować proces spłaty zobowiązań, opóźnienia, przekroczenie terminów wymagalności itd. BIK takich możliwości nie ma, bo nie wiąże go z klientami banku jakikolwiek stosunek umowny, w tym sensie więc nieumieszczanie BIK w kategorii przedsiębiorców wymienionych w art. 7 ust. 1 ustawy jest prawidłowe, ale konsekwentnie w art. 105 ust. 4a ustawy – Prawo bankowe nie powinno być wymogu, aby dane udostępniane przez BIK do biura odpowiadały warunkom i zakresowi określonymi w ustawie.

Uwzględniając specyfikę działania BIK, regulacje prawa bankowego w zakresie tajemnicy bankowej oraz istniejące w obecnym stanie prawnym bariery w przepływie informacji pomiędzy BIK i biurami, można rozważyć trzy modele współpracy pomiędzy tymi instytucjami.

Model otwarty

Opiera się na założeniu, że współpraca BIK i biur uregulowana byłaby bezpośrednio i tylko w ustawie. Przepisy określałyby więc pewien „automatyzm" udostępniania przez BIK danych bankowych. Oczywiście, ten model wymagałby gruntowanych zmian zarówno w ustawie, jak

i w prawie bankowym. Należałoby bowiem przyjąć, że prawo bankowe zawierałoby regulację, z której wynikałoby wprost upoważnienie BIK (instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego) do udostępniania biurom zgromadzonych przez BIK danych bankowych, stanowiących tajemnicę bankową, dotyczących wymagalnych zobowiązań klientów banków przekraczających 200 zł w przypadku konsumentów oraz 500 zł w przypadku przedsiębiorców. W tym rozwiązaniu jednak pojawiłaby się konieczność znacznego zliberalizowania, a nawet odstępstwa od utrwalonej w praktyce bankowej i w doktrynie znaczenia tajemnicy bankowej jako fundamentalnej zasady działania instytucji zaufania publicznego. Tak radykalna zmiana mogłaby nie być dobrze przyjęta w środowisku bankowym, a przede wszystkim mogłaby spowodować ryzyko zakłócenia systemu wymiany informacji. Z jednej strony bowiem banki opierając się na zawartych z BIK umowach chciałyby mieć pewność, iż informacje będą udostępniane tylko na zasadach przewidzianych w tych umowach, z drugiej zaś strony „wychodziłyby" one poza system bankowy w sposób niezależny od tych umów i bez stosownych upoważnień ze strony klientów banku.

Model otwarty ma jedną zasadniczą wadę, istotną dla procesu legislacyjnego, a mianowicie „otworzy" on dyskusję ze środowiskiem bankowym nad koniecznością rozszerzenia dyspozycji art. 105 ust. 1 (w połączeniu z art. 104 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe), a tym samym rozszerzenia kręgu podmiotów, które mogą pozyskać informacje stanowiące tajemnicę bankową, co ważniejsze od podmiotów będących wtórnymi dysponentami tych danych. Oznaczać to więc może znaczne zahamowanie przewidywanych prac legislacyjnych nad zmianami ustawy.

Model oparty na upoważnieniu konsumenta

BIK jest uprawniony do udostępniania danych bankowych bezpośrednio do biura (lub za pośrednictwem tego biura do przedsiębiorcy) na podstawie upoważnienia konsumenta udzielanego przedsiębiorcy w trybie art. 15 ustawy do pozyskania informacji z biura, a za jego pośrednictwem z BIK i zawierającego w swojej treści jednocześnie upoważnienie do udostępnienia przez BIK danych stanowiących tajemnicę bankową (lub upoważnienia udzielanego bezpośrednio BIK w trybie art. 32 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych). Upoważnienie powinno dotyczyć udostępnienia danych bankowych z BIK w zakresie odpowiadającym wymogom ustawy odnośnie do wysokości wymagalnych zobowiązań, a nawet w zakresie szerszym – jeśli konsument wykazałby taką wolę. Zgodnie bowiem z art. 32 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, każdy ma prawo do kontroli danych przetwarzanych przez administratora danych. W tym przepisie w pkt 1 – 5a zostały

w przykładowy sposób wymienione szczegółowe uprawnienia do uzyskania informacji ze zbioru danych. Tym uprawnieniom odpowiada nałożony przez art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych obowiązek administratora danych udzielania informacji, o których mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 – 5a. W związku z tym, BIK nie może ograniczyć treści raportu konsumenckiego przekazywanego do biura na podstawie upoważnienia konsumenta, chyba że ograniczenie zakresu wynika z upoważnienia konsumenta. Jednakże z uwagi na przedmiot działalności biura, określony w art. 4 ust. 5, wskazane byłoby, aby w przypadku gdy BIK udostępniałby na podstawie upoważnienia konsumenta dane bankowe za pośrednictwem biura, informacja taka była udostępniona w zakresie nie większym niż przewiduje ustawa, a to z tego powodu, że w praktyce biuro pośredniczyłoby w ujawnianiu tajemnicy bankowej, której samo by nie przetwarzało. Z całą pewnością zaś, gdy konsument zwróci się bezpośrednio do BIK o ujawnienie danych bankowych dotyczących jego osoby, będzie mógł otrzymać pełny raport, tj. w takim zakresie, w jakim może żądać na podstawie wspomnianego art. 32 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych.

Przedstawiony model gwarantuje utrzymanie standardów w zakresie zachowania tajemnicy bankowej i ochrony prywatności konsumenta, a jednocześnie pozwala na uniknięcie głębokich zmian legislacyjnych, które z całą pewnością oznaczałyby wydłużenie całego procesu.

Model oparty na upoważnieniu konsumenta korzysta z najszerszej możliwej podstawy dysponowania danymi, a mianowicie autonomii woli jednostki i fakt ten nie powinien rodzić kontrowersji co do tego, iż to właśnie osoba, której dane dotyczą, ma pełne prawo decydować o tym, czy jej dane zostaną umieszczone w biurze, czy np., mówiąc obrazowo, opublikowane w prasie codziennej.

Model oparty na upoważnieniu konsumenta jest tym rozwiązaniem, które gwarantuje:

- ochronę tajemnicy bankowej,
- zachowanie prywatności i ochronę danych osobowych konsumenta,
- kontrolę nad dysponowaniem informacjami stanowiącymi tajemnicę bankową,
- szybszy proces legislacyjny proponowanych zmian.

Model mieszany

Jest on oparty na upoważnieniu konsumenta – jak wyżej i upoważnieniu przedsiębiorcy.

W przypadku wszystkich modeli konieczna będzie zmiana art. 7 ust. 5 oraz art. 8 ust. 4 ustawy, polegająca na wprowadzeniu wyjątku na rzecz BIK od obowiązku odrzucenia przez biuro informacji gospodarczej w sytuacji, gdy informacja ta nie będzie zawierała wszystkich

elementów określonych w art. 7 ust. 1 lub 2 lub przekraczającej zakres określony w art. 7 ust. 3 oraz w art. 8 ust. 1 lub przekraczającej zakres określony w art. 8 ust. 2. Informacje pochodzące z BIK, które nie zawierałyby wszystkich elementów wymaganych dla informacji gospodarczej, nie powinny być odrzucane przez biuro z oczywistych względów opisywanych powyżej. Nie będą to bowiem informacje pochodzące wprost od przedsiębiorcy.

Model mieszany pozostawi nie znajdującą uzasadnienia rynkowego i systemowego barierę prawną dostępu do informacji o przedsiębiorcach nie wykonujących swoich zobowiązań kredytowych, co może bardzo negatywnie wpłynąć na obrót gospodarczy i pogłębić tzw. zatory płatnicze.

1.7. Brak wymiany informacji gospodarczej z państwami Unii Europejskiej

Określenie problemu: obowiązujące przepisy ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych nie przewidują możliwości przetwarzania tych informacji poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Taki jednoznaczny przepis, ustanowiony z uwagi na ochronę danych osobowych, powoduje brak transgranicznej wymiany informacji gospodarczej. Zasadnicze znaczenie miałoby pośredniczenie w pozyskiwaniu informacji o podmiotach zagranicznych, gdyż taka rola biur informacji gospodarczej może spowodować zwiększenie zaufania polskich przedsiębiorców do podejmowania współpracy na rynkach europejskich.

1.8. Ograniczenie możliwości zawierania umowy z biurami przez przedsiębiorców z Unii Europejskiej

Określenie problemu: obowiązek podawania numeru identyfikacji podatkowej (NIP) przedsiębiorcy. Obowiązek ten dotyczy również przedsiębiorców z innych państw, co blokuje możliwość przekazywania informacji gospodarczych przez te podmioty. Żądanie podania numeru NIP ogranicza możliwość zawarcia umowy z biurem przez przedsiębiorców z innych państw członkowskich Unii Europejskiej, a tym samym ogranicza możliwość stosowania traktatowej zasady swobody przedsiębiorczości.

1.9. Słaba skuteczność biur informacji gospodarczej jako instrumentu zapobiegającego powstawaniu długoterminowych wierzytelności (na podstawie danych otrzymanych z biur)

Określenie problemu: niewystarczająca skuteczność instrumentu „prewencyjnego", jakim miały stać się biura na rynku wierzytelności.

Biuro Informacji Gospodarczych InfoMonitor, od dnia zatwierdzenia regulaminu zarządzania danymi (2005 r.) do końca września 2006 r., posiadało w swoim rejestrze następującą liczbę dłużników – 76.016, są to ci dłużnicy którzy spłacali swoje zobowiązana po przekazaniu ich do systemu informacji gospodarczej, w tym dotyczyło to 67.305 konsumentów oraz 8.711 przedsiębiorców (4.444 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz 4.267 przedsiębiorców). Dane te należy odnieść do łącznej liczby informacji przekazywanych na temat dłużników do InfoMonitora[1)]. Przekazywanie danych dłużników do systemu informacji gospodarczej najbardziej dyscyplinująco podziałało na osoby fizyczne, gdyż prawie 8,23 % dłużników tej grupy spłaciło zobowiązania w następstwie tego przekazania, dla osób fizycznych czy prawnych prowadzących działalność gospodarczą wskaźnik ten był mniejszy i wyniósł 6,11 % (odpowiednio – 3,11 % i 2,99 %). InfoMonitor zawarł w 2006 r. prawie 280 umów o udostępnianie informacji gospodarczych. Podział branżowy wskazuje na największą przewagę sfer bankowo-finansowo-ubezpieczeniowej (62 umowy), handlowej (50), górnictwa i przetwórstwa (41) oraz budownictwa – 23 umowy. Liczba informacji gospodarczych o dłużnikach przekazywana do InfoMonitora wyniosła, średniomiesięcznie, prawie 80 tys. informacji; 68 tys. dotyczy konsumentów, pozostałe – przedsiębiorców. Przeważający udział w zgromadzonych informacjach mają wierzytelności o średniej wysokości, zawierające się w przedziale 501 – 5000 zł – ok. 82 % i 86 % zobowiązań przedsiębiorców i konsumentów.

Według stanu na dzień 1 marca 2007 r., Biuro Informacji Gospodarczej KRD współpracuje z 18.500 firmami, a w bazie KRD znajduje się ponad 174.000 informacji gospodarczych. Z tego 68,6 % informacji dotyczyło zobowiązań przedsiębiorców a 31,4 % konsumentów[2)]. Kwota odzyskanego zadłużenia kształtowała się w grudniu 2006 r. na poziomie 500 mln zł (w kwietniu 2005 r. wyniosła 242 mln zł). Z danych KRD BIG S.A za luty 2007 r., w zakresie skuteczności w odzyskiwaniu należności, wynika, iż w przypadku długów nie starszych niż 1 rok 58 % spłaca zobowiązania po wysłaniu wezwania do zapłaty z ostrzeżeniem o dopisaniu do

[1)] W pierwszym roku działalności operacyjnej liczba informacji gospodarczych przekazywana na temat dłużników wyniosła w przypadku konsumentów 205,5 tys. informacji, a w przypadku przedsiębiorców 34,5 tys. Od stycznia do września 2006 r. zostało przekazanych do InfoMonitora około 612 tys. informacji o konsumentach oraz 108 tys. informacji na temat przedsiębiorców.

[2)] Do końca września 2006 r. KRD miało podpisane umowy z 11.125 klientami, zaś liczba informacji gospodarczych, które zostały przekazane do KRD dotyczących zobowiązań konsumentów i przedsiębiorców, osiągnęła wysokość 141.000. Z tego 71 % informacji dotyczyło zobowiązań firm, a pozostałe – konsumentów.

biura informacji gospodarczej, a 27 % spłaca zobowiązania po dopisaniu do systemu biur. Spośród tych dłużników, którzy spłacają swoje należności po umieszczeniu ich w KRD:

- 46% czyni to w ciągu pierwszych 30 dni,
- 8% reguluje należności między 31 a 60 dniem,
- 5% oddaje dług między 61 a 90 dniem,
- 41% spłaca należność po 91 dniu i później.

Do końca września 2006 r. biuro KSV (obecnie Europejski Rejestr Informacji Finansowych BIG S.A.) miało podpisane umowy z ok. 1.000 firm, zaś wpisów uzyskano blisko 45.000. Zdecydowana większość (80 %) dotyczyła przedsiębiorców, pozostałe – konsumentów. Biuro przewiduje zwiększenie liczby informacji o konsumentach ze względu na podpisanie nowych umów z przedsiębiorstwami telekomunikacyjnymi oraz rozpoczęciem współpracy z branżą turystyczną. KSV wprawdzie nie prowadzi systematycznej analizy zadłużenia w przedziałach kwotowych, lecz na podstawie wiedzy nieformalnej twierdzi, że 80 % zgłoszeń dotyczy przedziału zadłużenia 1 000 – 10 000 zł. Dane w tym względzie w pełni pokrywają się z wnioskami InfoMonitora oraz KRD.

1.10. Rozproszenie informacji o dłużnikach

Określenie problemu: rozproszenie informacji o podmiotach gospodarczych oraz trudności w dotarciu do informacji i ograniczone prawo biur informacji gospodarczej do zbierania i przetwarzania danych ze wszystkich publicznych źródeł informacji i rejestrów.

Na rynku informacji gospodarczej funkcjonują, przede wszystkim działające na podstawie ustawy, biura informacji gospodarczej tj. InfoMonitor BIG S.A., Krajowy Rejestr Długów BIG S.A. i ERIF BIG S.A. Ponadto na rynku działają Inforsource big S.A. z Warszawy, Big-duo S.A. z Częstochowy oraz Oławskie big S.A., które używają w nazwie terminu „big" niezgodnie z przedmiotową ustawą. Poza tym informacje o dłużnikach posiada Biuro Informacji Kredytowej S.A., windykatorzy, fundusze sekurytyzacyjne, firmy zajmujące się zarządzaniem i obrotem wierzytelnościami, w tym internetowe giełdy wierzytelności, a także wywiadownie gospodarcze oraz różnego rodzaju „czarne listy dłużników". Przedsiębiorcy wolą sprzedać swój dług firmie windykacyjnej niż skorzystać z usług bigów. Dodatkowo funkcjonuje rejestr dłużników niewypłacalnych wprowadzony ustawą o Krajowym Rejestrze Sądowym. W rejestrze tym wpisuje się m.in. informacje nt. osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą, jeżeli ogłoszono ich upadłość; wspólników ponoszących odpowiedzialność całym

swoim majątkiem za zobowiązania spółki; dłużników, którzy zostali zobowiązani do wyjawienia majątku w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisów o postępowaniu egzekucyjnym; osoby, które przez sąd upadłościowy zostały pozbawione prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, reprezentanta lub pełnomocnika w spółce handlowej, przedsiębiorstwie państwowym lub spółdzielni itp.

Dane zawarte w rejestrze dłużników niewypłacalnych znacznie poszerzają zakres informacji o stanie majątkowym kontrahenta, a rejestr ten od stycznia 2007 r. jest dostępny na tych samych zasadach co rejestr przedsiębiorców (art. 10 ustawy o KRS – przedtem dostępność rejestru dłużników niewypłacalnych była ograniczona do osób posiadających interes prawny). Oznacza to, iż obecnie każdy może zasięgnąć informacji o niewypłacalnych dłużnikach, z wyłączeniem jednakże informacji na temat dłużników, którzy zostali wykreśleni z rejestru dłużników niewypłacalnych.

Pomimo możliwości dostępu do baz danych w KRS nadal brakuje dostępu do szeregu informacji, które mają ogromne znaczenie dla funkcjonowania na rynku, szczególnie dla mikro i małych przedsiębiorstw – brakuje centralnego dostępu do szeregu informacji o decyzjach administracyjnych oraz o postanowieniach i orzeczeniach sądów wobec przedsiębiorców, podejmowanych w ok. 3.000 jednostkach administracji samorządowej i rządowej różnych szczebli oraz sądach (np. licencje, koncesje, zakaz prowadzenia działalności itd.).

Na rynku informacji gospodarczych funkcjonują także tzw. „czarne listy dłużników", udostępniane najczęściej przez strony internetowe. Jako główny cel tworzenia takich baz danych wskazywana jest potrzeba ochrony przedsiębiorców przed zawieraniem złych umów oraz chęć napiętnowania nieuczciwych kontrahentów, a przez to chociaż częściowe eliminowanie ich z obrotu gospodarczego. Na listach niesolidnych dłużników znajdują się firmy i osoby, które nie zapłaciły za dostarczony towar czy wykonaną usługę lub nie spłacają zaciągniętych pożyczek. Listy tworzone są i publikowane na wniosek poszkodowanych wierzycieli i na ich odpowiedzialność, na podstawie wiarygodnych dokumentów, jednoznacznie potwierdzających istnienie wierzytelności. Na ogół przed umieszczeniem na czarnej liście dłużnik zostaje poinformowany o takim zamiarze i wezwany do zapłaty długu w określonym przez wierzyciela terminie.

Ponadto rynek informacji gospodarczych jest polem działania różnego rodzaju biur informacji o firmach, towarach i usługach. Są to często instytucje doradcze działające przy izbach gospodarczych czy jednostkach samorządu terytorialnego albo zwykłe wywiadownie

gospodarcze. Udzielaniem informacji – mniej szczegółowych i tylko o polskich firmach – zajmują się również izby handlowe.

Rozproszenie informacji o podmiotach gospodarczych i konsumentach jest jednym z problemów zgłaszanych przez przedsiębiorców. Pojawienie się na rynku biur informacji gospodarczej przy tak dużym rozproszeniu rejestrów dłużników, działających niezależnie od siebie, braku współpracy i wymiany informacji między nimi powoduje, że nie ulega poprawie ściągalność należności; ustawa nie stworzyła systemu wczesnego ostrzegania przed niesolidnym kontrahentem, a także nie usprawniła dostępu do informacji.

1.11. Ochrona danych osobowych

Określenie problemu: na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej przez Konfederację Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce i Instytut Rozwoju Gospodarczego SGH, w sprawie potrzeby ochrony danych osobowych, można stwierdzić, że tylko 1/3 badanych przywiązuje do ochrony dużą wagę i nie godzi się na jakiekolwiek odstępstwa od tej reguły. Dla pozostałych jest to obojętne bądź spotyka się z ich nikłym zainteresowaniem. Należy zauważyć, iż wymiana niektórych danych osobowych, w szczególności historii kredytowych jest niezbędna dla istnienia efektywnego sektora finansowego, a w szerszym zakresie dla skutecznego dochodzenia praw z umów. Znalezienie równowagi między ochroną danych osobowych, a swobodnym przepływem informacji kredytowych stanowi ogromne wyzwanie. W związku z tym, istnieje potrzeba złagodzenia wykładni przepisów ustawy o ochronie danych osobowych i uznanie, że długi jednej osoby stanowią aktywa innej. Nakładanie bowiem nadmiernych ograniczeń względem wymiany informacji o długach i dłużnikach ma negatywny wpływ na osoby fizyczne i przedsiębiorców będących właścicielami aktywów, ponieważ zawęża potencjalnie możliwość sprzedaży długów innym jednostkom. Kontrola nakładająca niepotrzebne ograniczenia na aktywa zwiększa ryzyko kredytodawców, a to pociąga za sobą negatywne skutki dla dostępności kredytu.

1.12. Windykacja wierzytelności

Określenie problemu: rynek windykacji wierzytelności w Polsce rozwija się dynamicznie. Wynika to z dwóch, podstawowych powodów. Po pierwsze, z ciągle niewykorzystanych możliwości kredytowych wśród gospodarstw oraz „natrętnej" polityki kredytowej prowadzonej przez banki. Ta ostatnia jest pochodną pozytywnej obecnie sytuacji gospodarczej, która sprzyja

rozwojowi popytu konsumpcyjnego. Część gospodarstw daje się ponieść nadmiernemu entuzjazmowi, związanemu z poprawieniem się stopy życiowej, próbując to dyskontować w formie zaciągania kolejnych kredytów. Samo w sobie nie jest to jeszcze groźnym zjawiskiem, przeciwnie, stanowi przejaw ożywienia gospodarczego i dobrej koniunktury. Wzrost popytu konsumpcyjnego stanowi ważny element wzrostu gospodarczego.

Niebezpieczeństwo wynikające z nadmiernego zadłużania się gospodarstw domowych wiąże się z tym, że część kredytobiorców przecenia własne możliwości terminowego regulowania należności, zważywszy na fakt, że ponad 95 % podatników podatku dochodowego od osób fizycznych należy w dalszym ciągu do najniższego, pierwszego przedziału podatkowego. Nadmiernie rozbudowanemu zapałowi kredytowemu towarzyszy jednocześnie brak wiedzy o podstawowych mechanizmach kredytowych.

Według wstępnych danych, od 600 tys. do 1,2 mln polskich rodzin ma kłopoty ze spłatą własnych zobowiązań. Grozi to im wpadnięciem w pętlę kredytową i stanem niewypłacalności. W związku z tym, iż rośnie rynek wierzytelności gospodarstw domowych, rozwiązaniem w tej materii mogłoby być przeprowadzenie wszechstronnej edukacji prawno-finansowej.

1.13. Stosunek do instytucji upadłości konsumenckiej

Określenie problemu: na podstawie wyników badania 54 % respondentów uznało, że każdy winien spłacać swoje długi, ale 41 % dopuszczając możliwość ogłoszenia upadłości ogranicza ją jedynie do okoliczności losowych. Natomiast jedynie 16 % jest gotowe współuczestniczyć w kosztach takiej operacji. Zdecydowana większość badanych jest przekonana, że upadłość konsumencka będzie rajem dla nieuczciwych dłużników, a takich przypadków może być sporo. Wiele wskazuje na to, że wprowadzenie upadłości konsumenckiej może okazać się dla niektórych kolejną okazją do nadużyć. Pracom legislacyjnym nad przyjęciem skutecznych rozwiązań upadłości konsumenckiej powinna towarzyszyć dyskusja nad sposobem podniesienia poziomu etyki gospodarczej.

1.14. Zatory płatnicze

Określenie problemu: istota zatorów płatniczych polega na tym, że firmy nie mogą regulować terminowo swoich zobowiązań, gdyż nie otrzymują w terminie płatności od swoich kontrahentów za sprzedane wyroby lub usługi. Zatory płatnicze dotyczą zagadnień realizacji umów i zarządzania płynnością w firmie. Cechy zatorów płatniczych to: charakter branżowy

lub sektorowy np. firmy z branży budowlanej lub przedsiębiorstwa zaliczane do sektora małych i średnich przedsiębiorstw; eskalacja zjawiska, czyli występowanie coraz większej liczby podmiotów mających problemy z płynnością (może to dotyczyć nawet całych branż gospodarki); negatywne skutki ekonomiczne i społeczne są odczuwalne w skali mikro-, mezo- i makroekonomicznej; niezależność od pozycji ekonomicznej firmy, zatory dotykają także firm, które są konkurencyjne, odpowiedzialne i których zarządy w swoich bieżących działaniach są zainteresowane terminowym regulowaniem zobowiązań.

Badania przeprowadzone w Polsce w latach 2004 i 2005 wskazują, że zatory płatnicze były istotnym problemem w działalności krajowego biznesu. Badania wskazywały, że przedsiębiorstwa notowały poważne kłopoty z płynnością wskutek niesolidności dłużników. Mimo to, w tym okresie można zauważyć tendencję do poprawy płynności finansowej polskich przedsiębiorstw. Aż 97 % małych i średnich przedsiębiorstw deklarowało, że spotyka się na co dzień z problemem należności nie płaconych w terminie. Badanie przeprowadzone w 2004 r., pokazało, że zatory płatnicze przyczyniają się do pogorszenia płynności finansowej ponad 200 tysięcy firm rocznie. W efekcie występuje ryzyko bankructwa tych firm. Analizy w zakresie metod ograniczania zatorów płatniczych wskazują, że zjawisko zatorów płatniczych w sektorze przedsiębiorstw w Polsce ma charakter strukturalny i nie jest właściwie rozwiązywane. Część proponowanych rozwiązań nie ma charakteru regulacyjnego i w związku z tym nowelizacja ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych nie może przyczynić się do ograniczenia zatorów płatniczych.

1.15. Wpływ dostępności informacji gospodarczych na rozwój rynku kredytów

Określenie problemu: obecnie w Polsce poziom dostępności kredytu jest relatywnie niski w porównaniu do krajów Unii Europejskiej, które posiadają prywatne biura kredytowe. Pomimo, że do stosunkowo niskiego udziału kredytów indywidualnych w PKB może przyczyniać się wiele czynników, to wpływ czynników instytucjonalno-prawnych jest jedną z barier w tym zakresie.

Udowodnioną prawidłowością jest zależność liczby udzielanych kredytów i istnienie rejestru kredytobiorców. Obecność rejestru warunkuje zwiększenie liczby kredytów. Dlatego w państwach czołówki rankingu kredyty dla sektora prywatnego stanowią 120 % PKB (który i tak jest u nich najwyższy), a ostatnie państwa osiągają wielkość 14 % PKB. Słusznie zatem stwierdzono, że system informacji kredytowej sprzyja odbiorcom wiarygodnym, którzy

legitymują się najlepszymi wynikami ekonomicznymi, to zaś prowadzi wprost do większej wydajności gospodarki jako całości, czyli jej wzrostu.

Także banki zyskują na sprawnych przepisach dotyczących ściągania należności na wczesnym etapie, obniża się bowiem ryzyko kredytowe, a tym samym i wielkość zabezpieczeń, co prowadzi do poszerzenia kręgu potencjalnych kredytobiorców.

Polska jest krajem posiadającym prywatne biura kredytowe z jednocześnie niskim poziomem udzielonych kredytów. Sytuacja ta wskazuje, że system informacji kredytowej nie wspiera rozwoju rynku finansowego. Należy przeanalizować cały system informacji kredytowej w celu zbadania, czy akty prawne regulujące udostępnianie informacji gospodarczych nie stanowią ograniczeń prawnych (bariery prawne), hamujących efektywność i rozwój systemu informacji gospodarczych.

1.16. Obciążenia administracyjne wynikające z ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych

Obciążenia administracyjne są to koszty związane z wypełnianiem przez przedsiębiorcę obowiązku informacyjnego wobec administracji albo osób trzecich wynikającego z regulacji prawnych nałożonych przez państwo.

W wyniku przeprowadzonej analizy w ustawie zidentyfikowano 33 obowiązki, w tym 19 nałożone na biura informacji gospodarczej, 12 na pozostałych przedsiębiorców oraz dwa obowiązki, które nałożone są jednocześnie na biura i przedsiębiorców.

Obowiązki nałożone na biura informacji gospodarczej to:

1) używanie w nazwie wyrazów „biuro informacji gospodarczej”,
2) zawarcie umowy ubezpieczenia oc, gwarancji bankowej lub poręczenia bankowego w celu zabezpieczenia roszczeń mogących wyniknąć z działalności biura,
3) uchwalenie regulaminu biura,
4) analiza danych konsumentów-dłużników przekazanych przez przedsiębiorców pod kątem zgodności z przepisami ustawy, wskazanie brakujących danych,
5) analiza danych przedsiębiorców-dłużników pod kątem zgodności z wymogami ustawy, zawiadomienie przedsiębiorcy, iż przekazane przez niego dane są niepełne w porównaniu z wymogami ustawy, wskazanie brakujących danych,

6) zawiadomienie przedsiębiorcy, iż przekazane przez niego dane – dotyczące podrobionego lub cudzego dokumentu tożsamości – są niepełne w porównaniu z wymogami ustawy, wskazanie brakujących danych,
7) analiza przekazanych przez przedsiębiorców danych dotyczących wywiązywania się przez konsumentów lub przedsiębiorców ze zobowiązań pod kątem zgodności z przepisami ustawy, wskazanie brakujących danych,
8) aktualizacja bądź usunięcie danych na żądanie uprawnionego przedsiębiorcy,
9) analiza baz danych pod kątem spełniania przesłanek ustawy obligujących do ich usunięcia z systemu,
10) analiza wniosków o udostępnienie informacji gospodarczych pod kątem, czy dotyczy on informacji przeznaczonych do udostępniania,
11) analiza udostępnionych informacji o konsumentach w celu ewentualnego ujawnienia zobowiązań powstałych w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą,
12) sprawdzenie czy podmiot składający wniosek o ujawnienie informacji gospodarczych jest do tego uprawniony,
13) sprawdzenie, które informacje gospodarcze pochodzą od innego biura w celu ich usunięcia w ustawowym terminie 90 dni od dnia ich otrzymania,
14) prowadzenie rejestru zapytań i wypełnianie ustawowych obowiązków związanych z tym rejestrem,
15) analiza danych otrzymanych ze zbioru PESEL z danymi przekazanymi przez przedsiębiorców, w przypadku niezgodności obowiązek powiadomienia przedsiębiorcy i wstrzymania ujawniania informacji,
16) wystąpienie z wnioskiem o wyłączenie kontrolującego spod kontroli w przypadku spełnienia przesłanek ustawy,
17) sporządzenie pisemnych wyjaśnień dla kontrolującego i inne obowiązki związane z kontrolą w big,
18) analiza i podpisanie protokołu kontroli,
19) sporządzenie pisemnych wyjaśnień nie podpisania protokołu kontroli.

Obowiązki nałożone na przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych to:

1) podpisanie umowy o przekazywanie informacji do biura,
2) sprawdzenie czy są spełnione ustawowe warunki uprawniające do przekazania informacji o konsumencie do biura, a w tym wysyłanie wezwań do zapłaty listem poleconym,
3) sprawdzenie czy przekazywana informacja gospodarcza o konsumencie zawiera wszystkie ustawowo wymagane dane,
4) sprawdzenie czy są spełnione ustawowe warunki uprawniające do przekazania informacji o przedsiębiorcy do biura, a w tym wysyłanie wezwań do zapłaty listem poleconym,
5) sprawdzenie, czy przekazywana informacja gospodarcza o przedsiębiorcy zawiera wszystkie ustawowo wymagane dane,
6) zebranie ustawowo wymaganych danych dotyczących posłużenia się podrobionym lub cudzym dokumentem tożsamości, przekazanie ich do biura,
7) przekazanie poszkodowanej osobie informacji o posłużeniu się jej dokumentem tożsamości oraz o zamiarze przekazania tych informacji do biura,
8) złożenie do biura na żądanie konsumenta lub przedsiębiorcy informacji o wywiązywaniu się przez nich ze zobowiązań,
9) zebranie ustawowo wymaganych danych niezbędnych do prawidłowego przekazania pozytywnej informacji o konsumencie lub przedsiębiorcy, obowiązek przekazania tych danych w ustawowym terminie 7 dni,
10) dokonanie zastrzeżenia przez przedsiębiorcę przekazującego informacje gospodarcze aby biuro nie ujawniało dotyczących go informacji gospodarczych,
11) poinformowanie biura o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej, obowiązek rozwiązania umowy z biurem,
12) obowiązek przekazania do biura poprawionych informacji gospodarczych w związku z żądaniem konsumenta lub przedsiębiorcy, którego dane dotyczą, jeżeli konsument lub przedsiębiorca stwierdzili, iż dane są niepełne, nieaktualne, nieprawdziwe.

Obowiązki nałożone na przedsiębiorcę i na biuro informacji gospodarczej to:

1) obowiązek złożenia żądania do biura w celu usunięcia danych w przypadku wystąpienia przesłanek z art. 20 ust. 1 ustawy. Big ma obowiązek usunięcia danych w terminie 14 dni,
2) obowiązek złożenia żądania do biura w celu aktualizacji danych w przypadku wystąpienia przesłanek z art. 20 ust. 2 ustawy. Big ma obowiązek dokonania aktualizacji bądź usunięcia w terminie 14 dni.

Koszty i uciążliwość zidentyfikowanych obciążeń administracyjnych

Obowiązki nałożone na biura informacji gospodarczej

Ad pkt 1 – używanie przez biuro w swojej firmie wyrazów „Biuro Informacji Gospodarczej".

Dane przedstawione przez jedno z biur informacji gospodarczej wskazują, iż całkowity koszt tego obowiązku (art. 4 ust. 6 ustawy) wynosi 125 zł miesięcznie, czyli 1 500 zł rocznie.

Ad pkt 2 – coroczne zawieranie umowy ubezpieczenia przez biuro.

Koszt rocznej składki na ubezpieczenie to 16 500 zł.

Ad pkt 3 – uchwalenie regulaminu funkcjonowania biur informacji gospodarczej.

Koszt tego obowiązku został oszacowany na postawie całkowitego kosztu pracy komisji powołanej do analizy prawnej, technicznej i systemowej. Koszt ten wynosi 70 000 zł rocznie. Obowiązki 1,2,3 dotyczą podejmowania czynności związanych z prawidłowym funkcjonowaniem biura i nie są one realizowane przez system informatyczny. Jednakże, zgodnie z opinią badanego biura, nie są one uciążliwe w realizacji i nie generują dodatkowych kosztów poza tymi, które muszą być poniesione obowiązkowo przy wykonywaniu tego rodzaju obowiązków, np. zlecenie firmie ubezpieczeniowej sporządzenia umowy ubezpieczeniowej.

Ad pkt 4 –12.

Obowiązki określone w tych punktach są realizowane przez system informatyczny biura. Koszty funkcjonowania systemu informatycznego (jego stworzenia, utrzymania, aktualizowania, itp.) stanowią podstawowe koszty funkcjonowania biura, które swoje usługi świadczy głównie w formie teletransmisji danych. Technicznie trudne jest oszacowanie kosztu realizacji pojedynczego obowiązku. Można jedynie oszacować koszty funkcjonowania systemu operacyjnego. Koszt utworzenia takiego systemu to od 2 do 4 mln zł. Natomiast koszt utrzymania i funkcjonowania systemu kształtuje się na poziomie 90-100 tys. zł. Nie ma też faktycznej możliwości wydzielenia pewnej grupy kosztów związanych z wymogami

ustawowymi z pominięciem tych, które ponoszone są ze względu na potrzeby świadczenia usług o wysokim standardzie i jakościowo istotnych z punktu widzenia klienta.

Analiza danych pod kątem ich kompletności (ad pkt 4,5,6,7) jest dokonywana podczas przygotowywania danych po stronie klienta (czy to w przeglądarce internetowej, czy też w programie do transmisji transz zleceń). Biuro wprawdzie sprawdza ich kompletność także w swoim systemie, ale zazwyczaj braki wykrywane są od razu podczas ich wprowadzania przez klienta – dlatego nie występuje tu element „zwracania przedsiębiorcy informacji w celu ich uzupełnienia". Tym samym system automatycznie nie przyjmuje danych, które nie spełniają wymogów określonych w ustawie.

Obowiązek określony w pkt 10 (art. 14 ust. 2 ustawy) dotyczący ujawniania przez biura informacji gospodarczych posiadanych informacji gospodarczych w zakresie objętym wnioskiem o udzielenie informacji gospodarczych system realizuje w następujący sposób.

System informatyczny analizując wniosek o wyszukanie informacji gospodarczej opiera się na faktach dotyczących uprawnień klienta (ustawianych przez Departament Obsługi Klienta (DOK) podczas wprowadzania umowy klienta do systemu) oraz danych wniosku. Analiza ta nie jest kosztowna, gdyż polega na sprawdzeniu, czy podano wymagane dla danego zapytania dane. Można tu odrębnie kształtować koszty zaangażowania pracownika Departamentu w zakresie rejestracji umowy lub wniosku w systemie – koszt jednostkowy takiej czynności zakładając kompletność dokumentów to ok. 2,00 zł – 5,00 zł.

Ad pkt 13 – usuwanie przez biura informacji uzyskanych od innego biura informacji gospodarczych.

Konieczność usuwania danych pobranych z innego biura jest przewidziana w systemie, aczkolwiek nie jest aktualnie wykorzystywana. Biuro nie ma więc doświadczeń co do praktycznego działania tego zapisu. Samo usuwanie może się odbywać w systemie automatycznie i nie powinno generować znaczących kosztów.

Ad pkt 14 – prowadzenie rejestru zapytań.

Obowiązek ten obejmuje:

- założenie rejestru zapytań oraz zawarcie w nim wymaganych informacji dotyczących daty ujawnienia informacji gospodarczych, oznaczenia podmiotu, któremu informacje gospodarcze ujawniono oraz ujawnione dane,
- prowadzenie rejestru oraz

- przechowywanie danych w rejestrze przez okres 12 miesięcy od dnia ujawnienia informacji gospodarczej przez biura.

Działania te mogą być wykonane przez system informatyczny, w związku z czym koszty te są trudne do oszacowania. Inne wypełnianie tego obowiązku pokazuje, że konieczność prowadzenia rejestru zapytań jest dość uciążliwa, ale biura nie widzą możliwości zmiany w tym zakresie. Konieczność usuwania zapisów po 12 miesiącach jest też do przyjęcia przez biura. Koszt wypełniania tego obowiązku dla biura ERIF BIG S.A. to miesięcznie 12 800 zł.

Ad pkt. 16 i 17.

Obowiązki te związane są z systemem kontroli biura. Koszty obowiązków wynikających z tego rodzaju działań związane są z zaangażowaniem grupy pracowników na jeden dzień przygotowania do kontroli i przeprowadzania kontroli. Koszt wykonania tego obowiązku wynosi ok. 3 000 zł na jedną kontrolę. Uwzględniając fakt, że przeciętnie biuro jest kontrolowane raz na trzy lata, daje to roczny koszt wykonywania obowiązku informacyjnego w wysokości 1 000 zł.

Ogólne koszty związane z wypełnianiem obowiązków administracyjnych (dotyczy to obowiązków wykonywanych systematycznie i policzalnych) nałożonych ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych obliczone dla badanego biura ERIF BIG S.A. to miesięcznie 33 800 zł.

Koszty obciążeń administracyjnych nałożonych na biura informacji gospodarczej [3)]

1.	używanie przez biuro w swojej firmie wyrazów „Biuro Informacji Gospodarczej”	całkowity koszt tego obowiązku wynosi 125 zł miesięcznie, czyli 1 500 zł rocznie
2.	coroczne zawieranie umowy ubezpieczenia przez biuro	koszt rocznej składki na ubezpieczenie to 16 500 zł
3.	uchwalenie regulaminu funkcjonowania biur informacji gospodarczej	całkowity koszt pracy komisji powołanej do analizy prawnej technicznej i systemowej wynosi 70 000 zł
4.	koszt utworzenia systemu operacyjnego BIG	od 2 do 4 mln zł
5.	koszt utrzymania i funkcjonowania systemu operacyjnego BIG	90 000 – 100 000 zł

[3)] Dane przedstawione przez ERIF BIG S.A.

6.	ujawnianie przez biura informacji gospodarczych posiadanych informacji gospodarczych w zakresie objętym wnioskiem	koszty zaangażowania pracownika w zakresie rejestracji umowy lub wniosku w systemie – koszt jednostkowy takiej czynności zakładając kompletność dokumentów to ok. 2,00 – 5,00 zł
7.	przechowywanie danych w rejestrze zapytań przez okres 12 miesięcy od dnia ujawnienia informacji gospodarczej przez biura i konieczność ich usuwania po upływie tego okresu	koszt wypełniania tego obowiązku to miesięcznie 12 800 zł
Ogólne koszty związane z wypełnianiem obowiązków administracyjnych. Dotyczy to obowiązków wykonywanych systematycznie i policzalnych nałożonych ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczych		koszt miesięcznie 33 800 zł.

Obowiązki nałożone na przedsiębiorców.

Ad pkt 2 – 7.

Obowiązki te tworzą nadmierną barierę w przekazywaniu danych do biur. Przed przekazaniem informacji do big przedsiębiorca musi wykonać czynności sprawdzające, czy miały miejsce przesłanki przekazania informacji gospodarczej o zobowiązaniu. Dodatkowe ograniczenia dla przedsiębiorców nakłada obowiązek wynikający z art. 7 ust. 2, który uzależnia możliwość przekazywania informacji przez przedsiębiorców od spełnienia dodatkowych warunków, np.:

– świadczenie musi być wymagalne od co najmniej 60 dni,
– zobowiązanie powstało wyłącznie z tytułu umowy o kredyt konsumencki.

Wielu przedsiębiorców, pomimo iż aktualnie posiadają status uprawnionych do przekazywania danych do biur zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy, nie może korzystać z usług biur, bo zobowiązania ich dłużników nie wynikają z umów z odroczonym terminem płatności, np. telewizje kablowe.

Przedsiębiorcy działający w obrocie masowym wskazali, że wysokie obciążenie stanowią koszty wysyłania wezwań listem poleconym. Zgłoszono przy tym postulat zmiany formy wypełniania tego obowiązku. Postulat ten został uzasadniony w następujący sposób: „Przy dużej liczbie rekordów dla podmiotu przekazującego jest to duży koszt, przy czym około 40 % korespondencji nie jest odbierana i wraca do adresata podwajając koszty ich

wysyłki". Przedsiębiorcy wnoszą o możliwość osobistego doręczenia dłużnikowi wezwania bez konieczności przesyłania listem poleconym. Należy stwierdzić, że zawiadomienie listem poleconym stwarza problemy systemowe i operacyjne. Po pierwsze należy ustalić pod jaki adres należy wysłać list polecony, czyli bardzo często należy zwrócić się z takim zapytaniem do organów ewidencyjnych ludności, za co pobierana jest opłata w wysokości 34,50 zł. Dopiero po terminie 6 tygodni otrzymuje się odpowiedź. Sama obsługa listów poleconych jest obowiązkiem informacyjnym i generuje dodatkowe koszty. Wysłanie listu to obecnie koszt ok. 5,50 zł, ale ta sama opłata jest również pobierana w przypadku zwrotów listów, co ma miejsce w około 40 % przypadków. Skuteczność przekazywania zawiadomienia listem poleconym jest niska, dodatkowo jest związana z długim cyklem doręczenia (dwa okresy awizowania)[4)].

Jeżeli chodzi o koszty jakie ponosi przedsiębiorca – wierzyciel przekazujący informacje gospodarcze do biura, to oprócz wskazanych powyżej należy jeszcze zaliczyć opłaty wynikające z umowy zawartej z biurem informacji gospodarczej, i tak np. wg cennika KRD BIG S.A. ceny abonamentów wynoszą od 185 zł do 600 zł miesięcznie, do tego jednorazowa opłata aktywacyjna w wysokości 300 zł. Ponadto klient biura nabywa odpłatnie poszczególne usługi, których cena zależy od wysokości abonamentu, np. sprawdzenie informacji o kontrahencie kosztuje 10 zł (przy abonamencie 185 zł) lub 3 złote (przy abonamencie 600 zł).

Roczny koszt opłat abonamentowych i opłaty aktywacyjnej wynosi dla przedsiębiorcy od 2 500 zł – do 7 500 zł.

Należy jednak zaznaczyć, że wskazane koszty nie wynikają bezpośrednio z ustawy. Ustawa nałożyła na przedsiębiorców jedynie obowiązek zawarcia umowy o udostępnianie informacji gospodarczych.

2. CELE NOWELIZACJI USTAWY O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI GOSPODARCZYCH

2.1. Cel ogólny

Założeniem ustawy było stworzenie ram prawnych dla funkcjonowania nowoczesnych mechanizmów umożliwiających weryfikację wiarygodności płatniczej kontrahenta przed

[4)] Należy uwzględnić fakt, iż w przypadku przedsiębiorców masowo korzystających z usług pocztowych przepisy ustawy – Prawo pocztowe przewidują możliwość odstąpienia od stosowania jednolitych opłat za świadczenie powszechnych usług pocztowych. Warunki zastosowania niższej taryfy ustalane są w umowie między operatorem świadczącym powszechne usługi pocztowe a nadawcą.

zawarciem umowy. Obowiązująca ustawa z jednej strony umożliwia udostępnianie informacji o nierzetelnych dłużnikach zainteresowanym podmiotom, z drugiej strony, poddaje ten proces określonym rygorom, zapewniając m.in. wiarygodność udostępnianych informacji, ochronę słusznych praw podmiotów, których informacje te dotyczą oraz stosowny zakres nadzoru państwa nad tym procesem. Ustawa została oparta na założeniu, że informacje o zakresie wywiązywania się ze zobowiązań przez konsumentów stanowią element ich danych osobowych podlegających prawnej ochronie. Dlatego tego rodzaju informacje powinny być udostępniane jedynie w związku z bezpośrednim, udokumentowanym zamiarem zawarcia umowy o kredyt konsumencki. Natomiast tego rodzaju ograniczenia nie powinny obowiązywać przy udostępnianiu danych o zadłużeniach przedsiębiorców. Założono również, że pośrednictwo w udostępnianiu informacji o nieterminowym wywiązywaniu się ze zobowiązań stanowi usługę związaną z obrotem gospodarczym. Nie jest celowe powierzanie realizacji tego rodzaju usługi jednostkom publicznym, gdyż musiałoby się to wiązać z rozbudową administracji publicznej i ponoszeniem nakładów budżetowych. O nieskuteczności takiego rozwiązania świadczy m.in. nikła efektywność rejestru dłużników niewypłacalnych w ramach Krajowego Rejestru Sądowego. Dlatego w ustawie przyjęto, że świadczenie usług pośrednictwa w udostępnianiu informacji o nieterminowym wywiązywaniu się ze zobowiązań będzie się odbywać na zasadach komercyjnych, w ramach działalności gospodarczej wyspecjalizowanych przedsiębiorców. Działalność ta, ze względu na jej szczególny charakter, została poddana nadzorowi państwa.

Na podstawie przeprowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki badań można stwierdzić, iż nie wszystkie z zakładanych celów udało się osiągnąć. Najważniejszym brakiem ustawy jest to, że nie zapewnia ona wymiany informacji między różnymi pomiotami gromadzącymi informację o zadłużeniu konsumentów i podmiotów gospodarczych. Ponadto ustawa nie usprawniła ściągalności należności. Wskazywane są również inne braki, takie jak brak stworzenia systemu *wczesnego ostrzegania* przed niesolidnym kontrahentem, brak wiarygodnych i aktualnych danych, brak weryfikacji wiarygodności płatniczej.

Przyjąć należy, że celem głównym ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych powinna być poprawa bezpieczeństwa, zwiększenie pewności i usprawnienie obrotu gospodarczego. W ramach prowadzonej przez państwo polityki w zakresie wsparcia rozwoju rynku finansowego dostęp do informacji o dłużniku powinien stanowić

komplementarne narzędzie na rynku wierzytelności. Dochodzenie wierzytelności na drodze sądowej i komorniczej jest procesem długim i niepewnym. Dostęp do informacji sprzyja udrożnieniu systemu płatniczego dzięki pozyskiwaniu należności o niskiej wartości oraz na najwcześniejszym etapie, udaremniając wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

2.2. Cele operacyjne

Cel 1 – Stymulowanie rozwoju rynku informacji gospodarczych (stworzenie optymalnego rynku zarządzania informacją gospodarczą, poprawa zarządzania ryzykiem działalności gospodarczej, zwiększenie efektywności systemu ochrony wierzycieli).

Cel 2 – Poprawa warunków funkcjonowania biur (modyfikacja zakresu i sposobu realizacji niektórych obowiązków ustawowych, ograniczenie barier w przekazywaniu informacji).

3. SPOSOBY OSIĄGNIĘCIA CELÓW I ICH OCENA

3.1. Pozostawienie obowiązujących regulacji

Pozostawienie obowiązującej regulacji bez dokonywania zmian legislacyjnych prowadziłoby do pogorszenia funkcjonowania obowiązującego systemu udostępniania informacji gospodarczych. Brak interwencji legislacyjnej prowadziłby do utrzymania zamkniętego katalogu przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach, jak również do utrzymania ograniczonego zakresu tytułów prawnych pozwalających na udostępnienie informacji o zobowiązaniu. Utrzymanie takiego stanu prawnego mogłoby wpłynąć na pomniejszanie się bazy informacji o zobowiązaniach, którymi dysponują bigi, a tym samym negatywnie odbijało się na biurach jako słabych źródłach informacji o kontrahentach. Pozostawienie obowiązującej regulacji bez zmian nie pozwoli na dokonanie liberalizacji obowiązku informacyjnego związanego z obowiązkiem przesyłania zawiadomienia przesyłką poleconą oraz nie doprowadzi do zniesienia obowiązku podawania numeru REGON oraz numeru NIP przez przedsiębiorców zagranicznych. W związku z brakiem tych działań liczba obowiązków informacyjnych nałożonych uouig pozostanie niezmieniona. Brak zmian uniemożliwi wprowadzenie zmienionych zasad aktualizacji informacji gospodarczych i tworzenia baz danych archiwalnych służących do oceny wiarygodności płatniczej kontrahentów. Podobnie nie zostałyby usunięte wady prawne utrudniające współpracę pomiędzy biurami a instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4a ustawy – Prawo bankowe. Należy jednak

wskazać, iż w aktualnym stanie prawnym taka współpraca ma miejsce, czego przykładem jest wymiana informacji pomiędzy BIK a InfoMonitorem BIG S.A. Projektowana zmiana przepisów dotyczących wymiany danych pomiędzy BIK a biurami nie będzie nakładała na te podmioty obowiązku udostępniania sobie danych, a jedynie ma umożliwiać taką współpracę, której szczegóły byłyby ustalane w umowie. Dlatego też dokonanie zmiany legislacyjnej w tym zakresie nie gwarantuje współpracy między wymienionymi podmiotami, gdyż będą ją prowadzić w ramach swobody zawierania umów, a nie ustawowego obowiązku.

Utrzymanie obowiązującej regulacji bez dokonywania zmian nie pozwoliłoby na realizację celu operacyjnego jakim jest poprawa funkcjonowania biur informacji gospodarczej oraz poprawa systemu ochrony wierzycieli.

Brak interwencji legislacyjnej byłby nieuzasadniony w świetle problemów w funkcjonowaniu ustawy zgłaszanych przez biura i przedsiębiorców oraz w świetle wyników badań przeprowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki.

3.2. Interwencja o charakterze pozaregulacyjnym

Bez zmian legislacyjnych nie da się osiągnąć takich celów, jak zniesienie niektórych obciążeń administracyjnych, usprawnienie systemu udostępniania informacji gospodarczych, chociażby przez dopuszczenie szerszego grona podmiotów do przekazywania informacji o zobowiązaniach konsumentów, otwarcie katalogu tytułów prawnych uprawniających do przekazywania informacji czy zmiana zasad aktualizacji, która mogłaby mieć wpływ na tworzenie historii zachowań płatniczych.

Na drodze działań pozalegislacyjnych można wyjaśnić szereg problemów interpretacyjnych przez opracowanie i rozpowszechnienie podręcznika nt. stosowania ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.

Ważnym elementem pozaregulacyjnym jest organizowanie szkoleń czy kampanii informacyjnych uświadamiających przedsiębiorcom korzyści, jakie mogą czerpać ze sprawnie funkcjonującego systemu informacji gospodarczych. Podobne szkolenia powinny być również prowadzone wśród konsumentów, tak aby rozwijać ich świadomość i starać się inspirować zachowania tworzenia pozytywnej historii płatniczej.

Pozaregulacyjne sposoby rozwiązywania problemów wynikających z funkcjonowania ustawy będą miały znaczenie w kwestii mobilizowania przedsiębiorców do sprawnego

aktualizowania danych. Taki obowiązek nakłada na przedsiębiorców art. 20 i 21 ustawy, co więcej niewykonanie tego obowiązku w ustawowym terminie 14 dni obłożone jest sankcją w wysokości do 30 tys. zł. Pomimo stworzenia przez ustawę odpowiednich instrumentów zabezpieczających wykonywanie tego obowiązku, dane w bazach biur nie są uznawane za wiarygodne i aktualne. Dlatego też w tym przypadku konieczne jest zastosowanie środków pozalegislacyjnych, np. w formie kampanii informujących przedsiębiorców o korzyściach płynących z możliwości dostępu do wiarygodnych danych o zobowiązaniach.

3.3. Interwencja o charakterze legislacyjnym

Cel 1. Stymulowanie rozwoju rynku informacji gospodarczych

Rozszerzenie definicji konsumenta i przedsiębiorcy.

Rozszerzanie ustawowych definicji może być dopuszczone tylko w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach, dla osiągnięcia ważnego celu regulacji. Mając na względzie taki cel jak potrzeba rozwijania rynku informacji gospodarczych, należy jednak ograniczyć się do zmian nienaruszających spójność ustawy.

Przy takim podejściu należałoby usunąć istotną lukę, którą jest brak możliwości przekazywania do biura przez uznaną za przedsiębiorcę spółdzielnię mieszkaniową informacji o należnościach powstałych w związku z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych osób innych niż członkowie spółdzielni. Właściciele i najemcy lokali niebędący członkami spółdzielni powinni zostać objęci definicją konsumenta.

Sytuacja gmin, świadczących usługi na rzecz mieszkańców za pomocą zakładów budżetowych, które nie mają statusu przedsiębiorcy, jest szczególna. Mając na względzie skalę zaległości wobec gmin, należy zapewnić możliwość przekazania informacji o dłużnikach niepłacących gminie m.in. komunalnych czynszów, opłat za wywóz śmieci, czy przewóz środkami miejskiej komunikacji, do biur informacji gospodarczej. W tym celu należy rozszerzyć definicję przedsiębiorcy o zakłady budżetowe gminy.

Realizując to zadanie, trzeba mieć na uwadze, że w przekazanym do konsultacji międzyresortowych projekcie ustawy o finansach publicznych przewidziano likwidację zakładów budżetowych gmin. Śledząc stan prawny w tym zakresie należy odpowiednio dostosować projekt nowelizacji ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.

Rozszerzenie katalogu przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach.

Ustawa o udostępnianiu informacji gospodarczych jest instrumentem mobilizowania do zapłaty zaległych zobowiązań wobec przedsiębiorców, zarówno w relacji przedsiębiorca – przedsiębiorca, jak i przedsiębiorca – konsument. W obecnym stanie prawnym nie wszyscy przedsiębiorcy są uprawnieni do przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach. Sytuacja ta spotyka się z krytyką. Uznając potrzebę zmian, możliwe jest przyjęcie jednej z trzech opcji rozwiązań:

- pozostawienie stanu obecnego, rezygnacja z rozszerzenia katalogu o podmioty niebędące przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej,
- dopuszczenie możliwości przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach przez gminne zakłady budżetowe,
- stworzenie katalogu otwartego, czyli niewskazywanie podmiotowo przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych o konsumentach.

Proponuje się wybór opcji trzeciej. W ten sposób dokonana zostanie głęboka zmiana charakteru katalogu – z zamkniętego na otwarty. Rozwiązanie to jest rozwiązaniem praktycznym, biorąc pod uwagę ciągły rozwój możliwych rodzajów działalności gospodarczej, powstawanie nowych usług i produktów, na co wpływa między innymi postęp nowoczesnych technologii.

Właściwe wydaje się skonstruowanie katalogu otwartego negatywnego, czyli niewskazywanie podmiotowo przedsiębiorców uprawnionych do przekazywania informacji gospodarczych, ze stworzeniem jednocześnie katalogu podmiotów, które nie byłyby uprawnione do przekazywania informacji gospodarczych do biur.

Mając zatem na względzie, że:

- uzasadnione okazało się odstąpienie od zamiaru uprawnienia wierzycieli wtórnych do przekazywania biurom informacji o zobowiązaniach dłużników,
- cele ustawy i jej zakres podmiotowy wyraźnie wskazują, że dochodzone przez wierzycieli należności mogą mieć wyłącznie charakter należności prywatnoprawnych,

w katalogu podmiotów, którym nie przyznaje się prawa dostępu do biur informacji gospodarczej, znajdą się wierzyciele wtórni oraz podmioty dochodzące należności o charakterze publicznoprawnym.

Przyznanie wierzycielom wtórnym możliwości przekazywania informacji gospodarczych do biur może rodzić poważne problemy dotyczące aktualizacji informacji gospodarczych wpisanych do biur, zarówno z punktu widzenia wierzyciela pierwotnego, jak też wierzyciela wtórnego. Nowelizacja ustawy powinna być przede wszystkim środkiem służącym rozwiązaniu problemów niskiego poziomu przekazywania do biur informacji gospodarczych przez wierzycieli pierwotnych. Dopiero w następnej kolejności należałoby rozważać dopuszczenie wierzycieli wtórnych do grona przedsiębiorców przekazujących informacje gospodarcze do biur. Rozwiązanie to nasuwa poważne wątpliwości, w szczególności ze względu na występujące na rynku problemy z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność windykacyjną, na które wskazuje Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Problematyka naruszania praw konsumentów przez firmy windykacyjne znajduje odzwierciedlenie w prowadzonych przez Prezesa UOKiK postępowaniach w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, które kończą się często decyzjami stwierdzającymi stosowanie takich praktyk i nakazującymi zaniechanie ich stosowania. Lista poważnych zarzutów, wymienianych przez Prezesa UOKiK uzasadnia naruszenie przez niektórych przedsiębiorców prowadzących działalność windykacyjną obowiązku prowadzenia działalności gospodarczej na zasadach uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słusznych interesów konsumentów.

Wątpliwości wzbudza również umieszczenie w jednej grupie przedsiębiorców prowadzących działalność windykacyjną, factoringową, forfaitingową czy sekurytyzacyjną. Wymienione działalności gospodarcze nie są w pełni uregulowane prawnie (np. proces sekurytyzacji czy windykacji) – dlatego też trudno byłoby legislacyjnie wskazać takie grono podmiotów, które posiadałoby możliwość przekazywania informacji gospodarczej do biura, jako wierzyciel wtórny.

Ponadto należy zauważyć, iż celem ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych powinna być przede wszystkim poprawa bezpieczeństwa, zwiększenie pewności i usprawnienie obrotu gospodarczego. Intencją ustawodawcy nie jest natomiast stworzenie instrumentu prawnego ułatwiającego wierzycielom wtórnym realizację ich działalności na rynku obrotu wierzytelnościami (tj. skupywanie wierzytelności lub puli wierzytelności). Celem nowelizacji jest eliminacja barier i utrudnień w dostępie do biur informacji gospodarczej dla wierzycieli pierwotnych.

W związku z powyższym, a także z uwagi na fakt, iż przedsiębiorcy prowadzący wymienione wyżej działalności gospodarcze na rynku nie podlegają szczegółowym regulacjom prawnym, niezasadne jest dopuszczenie wierzycieli wtórnych do przekazywania informacji gospodarczych do biur.

Dopuszczenie do przekazywania informacji gospodarczych o zadłużeniu konsumenta wynikającym z innych tytułów prawnych niż umowa o kredyt konsumencki lub umowa o przewóz osoby w regularnej komunikacji publicznej.

Wybór katalogu otwartego negatywnego przesądza w znacznym stopniu o jednoczesnym otwarciu katalogu tytułów prawnych, upoważniających do przekazania informacji gospodarczej do biura. W stosunkach między przedsiębiorcami tytułem prawnym jest umowa, której obaj są stronami, związana z wykonywaniem przez nich działalności gospodarczej. W relacjach przedsiębiorca – konsument najczęstszym tytułem prawnym będzie umowa cywilnoprawna.

Umożliwienie współpracy biur informacji gospodarczej z instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe.

Uzyskanie przez biura dostępu do bogatych zasobów informacyjnych instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe ma istotne znaczenie dla rozwoju rynku informacji gospodarczych. Biorąc pod uwagę aktualny stan prawny, należałoby w ustawie Prawo bankowe wprowadzić przepis stanowiący wyraźnie o możliwości udostępnienia przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 tej ustawy danych bankowych do biura wyłącznie na podstawie upoważnienia konsumenta oraz w zakresie określonym w tym upoważnieniu. Zasady wzajemnej współpracy polegającej na wymianie informacji określone byłyby w umowie zawartej między biurem a wskazaną instytucją. Umowa powinna przewidywać wzorcowe upoważnienie konsumenta, którym następnie posługiwać się będą przedsiębiorcy, podpisujący umowę z biurem.

Doprecyzowanie pojęcia minimalnej kwoty zobowiązania.

Obecnie obowiązujące wartości minimalnych kwot zobowiązań wynoszą 200 zł i 500 zł, odpowiednio w przypadku konsumenta i przedsiębiorcy. Z przeprowadzonych analiz wynika, że nie ma uzasadnienia do zmiany kwot minimalnych, określonych w ustawie. Dane uzyskane od biur informacji gospodarczych wskazują jednoznacznie, że dominującym przedziałem zadłużeń zgłaszanych przez przedsiębiorców do biur jest

przedział od 1 000 zł do 5 000 zł. Prawidłowość ta dotyczy zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów.

Przykładowo w jednym z biur przeważający udział w zgromadzonych informacjach mają wierzytelności o średniej wysokości, zawierające się w przedziale od 501 zł do 5 000 zł – ok. 82 % i 86 % zobowiązań, odpowiednio przedsiębiorców i konsumentów. W przedziale do 500 zł wielkość zgłoszonego zadłużenia konsumentów w procentach wynosi 12,85 %, a przedsiębiorców 4,28 %.

W drugim z badanych biur zobowiązania konsumentów w przedziale od 1 000 zł do 5 000 zł stanowią 54 % wpisów, a przedsiębiorców – 48 %. Znaczące różnice dostrzec można w wyższych kwotach zadłużeń, gdzie dominacja firm – dłużników jest kilka bądź kilkunastokrotnie większa niż konsumentów. Konsumenci częściej zgłaszani są w niższych przedziałach zobowiązań w tym biurze: 19 % – do 500 zł, 18 % od 500 zł do 1 000 zł. Zadłużenia przedsiębiorców pojawiają się w wyższych przedziałach kwotowych: 15 % przedsiębiorców figuruje w kwotach od 5 000 zł do 10 000 zł, a 13 % – od 500 zł do 1 000 zł. Według trzeciego z badanych biur 80 % zgłoszeń dotyczy przedziału zadłużenia 1 – 10 tys. zł.

Nie ma zatem powodu, aby dokonywać zmian wartości minimalnych kwot zobowiązań. Doprecyzowania wymaga jedynie samo to pojęcie. Należałoby przyjąć, że kryterium minimalnej kwoty zobowiązania oznacza, iż przedsiębiorca, wobec którego zobowiązanie konsumenta przekracza 200 zł, a przedsiębiorcy 500 zł, może – bez względu na wysokość już wymagalnego zadłużenia – przekazać informację gospodarczą do biura. Będą zatem poprawione budzące wątpliwości interpretacyjne przepisy art. 7 ust. 2 pkt 2 oraz art. 8 ust. 1 pkt 2, poprzez wyraźne wskazanie, że o możliwości przekazania informacji do biura decyduje ogólna kwota zobowiązania, a nie wysokość kwoty wymagalnej. Oczywiście muszą być spełnione także pozostałe ustawowe warunki, tzn. odpowiedni tytuł prawny, z którego powstało zobowiązanie, upływ okresu karencji oraz uprzednie ostrzeżenie o zamiarze wpisania do rejestru biura.

W konsultacjach społecznych projektu założeń prezentowane były niemożliwe do pogodzenia skrajne poglądy. Postulowano zarówno podniesienie kwot minimalnych, jak i ich obniżenie, a nawet całkowitą rezygnację z tego kryterium. Pojawiły się opinie popierające pozostawienie obu kwot minimalnych bez zmian, ale też wnioski o ich zrównanie. Wobec tak rozbieżnych stanowisk rozwiązanie polegające na utrzymaniu obecnie obowiązujących progów jest rozsądnym kompromisem między oczekiwaniami

przedsiębiorców a zakresem niezbędnej ochrony konsumenta. Należy podkreślić, iż to do przedsiębiorcy ostatecznie należy decyzja o przekazaniu do biura informacji o jego wierzytelności. Jeżeli uzna on, iż kwota zadłużenia jest zbyt mała, aby jej odzyskanie mogło zrekompensować poniesione nakłady i starania – nie przekaże informacji.

Jednocześnie uznaje się za zasadne zastosowanie mechanizmu indeksacji wobec niezmienionych minimalnych kwot zobowiązań. Przy obecnym poziomie inflacji nie jest konieczna coroczna indeksacja tych wartości progowych. Przewiduje się jednak, że opracowany na podstawie niniejszych założeń projekt nowelizacji ustawy będzie zawierał przepis o waloryzacji minimalnych kwot zobowiązań, w przypadku gdy skumulowana inflacja z lat poprzednich osiągnie określony poziom.

Ułatwienie przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o wywiązywaniu się ze zobowiązań.

Należy usprawnić przekazywanie informacji o spłacaniu długów. Zmiana mogłaby polegać na umożliwieniu dostarczycielom pozytywnych informacji (konsumentom i przedsiębiorcom) samodzielnego przekazywania ich do biura. Przekazywanie informacji odbywałoby się bez udziału (pośrednictwa) przedsiębiorcy, wobec którego zostało uregulowane zobowiązanie. Jednak przekazywanie informacji o spłacie zadłużenia przez samych konsumentów lub przedsiębiorców może rodzić wiele problemów. Przede wszystkim dane takie nie byłyby weryfikowane przez wierzyciela, który do tej pory był dysponentem informacji przekazywanej do biura. Umieszczenie takiego przepisu rodziłoby obawę, iż w bazach danych znajdą się dane nieprawdziwe. Operowanie biur danymi nierzetelnymi w żaden sposób nie wpłynęłoby korzystnie na poprawę bezpieczeństwa obrotu. Należałoby zatem umożliwić sprawdzanie wiarygodności informacji przekazywanej bezpośrednio przez dłużnika, np. wprowadzając wymóg dołączenia odpowiednich dokumentów. Ich weryfikacja byłaby z kolei dodatkowym obciążeniem administracyjnym biur.

Przeprowadzone analizy wykazują, że racjonalnym rozwiązaniem jest zapewnienie, aby pozytywne informacje zgłaszane były wyłącznie za pośrednictwem przedsiębiorcy-wierzyciela, który informacje pochodzące od dłużnika zweryfikuje przed przekazaniem ich do biura. Poza tym pośredniczenie przedsiębiorcy-wierzyciela umożliwi szybkie przesłanie takiej informacji w drodze teletransmisji, co w większości przypadków nie byłoby możliwe ze strony konsumentów. Dlatego proponuje się nałożenie na przedsiębiorcę-wierzyciela

obowiązku przekazania do biura informacji pozytywnej na wniosek zainteresowanego lub z własnej inicjatywy.

Zniesienie wymogu podania numeru NIP dla przedsiębiorcy zagranicznego.

Żądanie podania numeru NIP ogranicza możliwość zawarcia umowy z biurem przez przedsiębiorców z państw Unii Europejskiej, innych niż polscy. Powoduje to, że nie może być w pełni stosowana traktatowa zasada swobody przedsiębiorczości zgodnie z artykułem 43 TWE. Jest to ewidentna wada ustawy wymagająca pilnego usunięcia przez dopuszczenie możliwości podawania przez przedsiębiorcę zagranicznego innego, identyfikującego go numeru.

Zapewnienie faktycznego dostępu do baz danych PESEL.

Biura informacji gospodarczej mają możliwość pozyskiwania danych tylko ze zbiorów PESEL. W rzeczywistości dostęp do zbiorów PESEL jest utrudniony przez fakt, że ustawa nie określa warunków, na jakich biura mogą otrzymywać informacje. Kwestia ta wymaga staranniejszego uregulowania. Proponuje się wzmocnienie uprawnienia biur w ustawie o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Obecnie publiczne bazy danych są dla biur dostępne na zasadach ogólnych. Wydaje się, że ułatwiony dostęp do rejestrów publicznych będzie możliwy w niedalekiej przyszłości, kiedy powstanie Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej, tworzona przez ministra właściwego do spraw informatyzacji. Zapewni ona możliwości techniczne pozyskiwania danych, ale kwestia prawnego uregulowania zakresu udostępnianych danych i warunków ich otrzymywania będzie z pewnością wymagała konsultacji i uzgodnień z zarządzającymi tymi bazami.

Niezależnie od powyższego wydaje się, że biura zainteresowane otrzymywaniem informacji z rejestrów państwowych będą musiały dostosować się technologicznie do tego typu operacji. Zgodnie z ustawą o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, podmioty te, prowadzące rejestry publiczne, zobowiązane są do publikowania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji nt. struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych i protokołów komunikacyjnych stosowanych w oprogramowaniu służącym do komunikacji z danym rejestrem. Koszty dostosowania technicznego umożliwiającego dostęp do rejestrów oraz koszty (cenę) samej informacji powinny ponosić biura informacji gospodarczej.

Dobrym źródłem informacji dla biur informacji gospodarczej będzie Centralna Informacja o Działalności Gospodarczej, której dane mają być jawne i udostępniane na żądanie. Dane

te CIDG pozyskiwać będzie za pośrednictwem Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej, m.in. z zasobów baz danych administracji odpowiedzialnej za prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej oraz wydawanie koncesji, zezwoleń itp. Udostępnianie tych danych przez CIDG odbywać się będzie z zachowaniem wymaganego poziomu ochrony danych osobowych i tajemnicy skarbowej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Cel 2. Poprawa warunków funkcjonowania biur i ochrona wierzycieli

Liberalizacja obowiązku informacyjnego związanego z przesyłaniem zawiadomienia przesyłką poleconą.

Formę przesyłki listowej można uznać za wystarczającą do powiadomienia dłużnika o ewentualnym przekazaniu jego danych do biura. Z informacji jednego z biur wynika, że roczne koszty informowania ponad 29 tys. klientów przesyłką poleconą kształtują się na poziomie 108 tys. zł, zaś nieodebrana korespondencja stanowi 24 %, z czym wiąże się dodatkowy koszt zwrotu nieodebranych przesyłek poleconych, szacowany na 25 tys. zł rocznie. Ponadto doświadczenia tego biura prowadzą do wniosku, że przesyłka listowa jest częściej odbierana przez dłużników niż przesyłka polecona. Ten fakt oraz niższe koszty korespondencji przemawiają za odejściem od bezwzględnego obowiązku stosowania przesyłki poleconej.

Natomiast należy utrzymać obowiązek powiadamiania dłużnika w momencie zaistnienia opóźnienia w spłacie zobowiązania. Klauzula „ostrzegawcza", np. w umowie czy na blankiecie wezwania do zapłaty, jest niewystarczająca. Dłużnik musi mieć świadomość momentu wystąpienia zadłużenia – otrzymane wówczas ostrzeżenie powinno skłonić go do uregulowania zobowiązania. Poza tym wysłanie informacji o zaistniałym opóźnieniu w zapłacie należności może być elementem kontroli. Zdarzyć się bowiem może, że spłata de facto nastąpiła albo w ogóle zadłużenia nie było (np. w przypadkach posłużenia się skradzionym dokumentem tożsamości).

Liberalizacja obowiązku informacyjnego będzie polegać na dopuszczeniu przesyłki listowej (obok obowiązującej obecnie przesyłki poleconej) jako formy ostrzeżenia dłużnika o zamiarze przekazania jego danych do biura. Jednak ze względu na możliwe potrzeby dowodowe, proponuje się pozostawienie przedsiębiorcy wyboru formy powiadomienia; obligatoryjnie – przesyłka listowa albo przesyłka polecona.

Natomiast fakultatywnie przedsiębiorca będzie mógł dodatkowo ostrzegać kontrahenta o możliwości przekazania jego danych do biura, za pośrednictwem:

- podpisywanej z konsumentem lub przedsiębiorcą umowy zawierającej klauzulę informującą o możliwości przekazania informacji do biura w przypadku opóźnienia w spłacie zobowiązania przekraczającego 45 dni,
- blankietów wezwań do zapłaty zawierających taką informację (w obrocie masowym, np. w przypadku przewoźników w komunikacji publicznej, czy dostawców energii, gazu).

W sytuacji gdyby termin świadczenia nie był oznaczony, wierzyciel musiałby wysłać do dłużnika ostrzeżenie przesyłką listową albo poleconą (do wyboru) lub doręczyć je osobiście za potwierdzeniem odbioru.

Rozszerzenie zakresu informacji przekazywanych do biura informacji gospodarczej o numer PESEL wspólników i prokurentów spółek prawa handlowego.

Przekazywanie informacji o numerze PESEL pełnomocników nie jest uzasadnione. Pełnomocnictwo może dotyczyć bowiem umocowania do dokonania poszczególnej czynności (pełnomocnictwo szczególne) lub umocowania do pewnego rodzaju czynności (pełnomocnictwo rodzajowe). Wskazane rodzaje pełnomocnictw nie mają z reguły na celu – w przeciwieństwie do prokury – umocowania osób celem nałożenia na nich odpowiedzialności za zobowiązania przedsiębiorców. Rozszerzenie zatem zakresu informacji przekazywanych do biura o numer PESEL pełnomocników nie poprawi efektywności systemu wyszukiwania osób odpowiedzialnych za zobowiązania przedsiębiorców.

Obowiązki informacyjne nie zwiększą się, ponieważ zakładana jest rezygnacja z podawania numeru REGON.

Dopuszczenie możliwości przechowywania przez biura danych archiwalnych w celu ich przetwarzania – zmiana zasad aktualizacji/usuwania informacji gospodarczych.

Obowiązujące przepisy ustawy pozwalają na przechowywanie zgromadzonych przez biuro informacji gospodarczych nawet przez 10 lat, jednak nie przewidują możliwości ich udostępniania przedsiębiorcom w tak długim okresie. Jedynie konsument, na mocy ustawy o ochronie danych osobowych, może wystąpić do biura z wnioskiem o udostępnienie informacji archiwalnych. Należałoby przyznać podobne prawo również przedsiębiorcom, dla których historia zachowań płatniczych kontrahenta miałaby znaczenie przy zawieraniu umowy. Informacje te muszą jednak być przetworzone, gdyż biuro nie może udostępniać nieaktualnych danych.

Właściwe jest zatem dopuszczenie możliwości przechowywania przez biura danych archiwalnych w celu ich przetwarzania dla zainteresowanych konsumentów i przedsiębiorców. Aby historia zadłużenia była kompletna, należy odpowiednio określić zasady usuwania informacji gospodarczych oraz maksymalny okres ich przechowywania. Zmianom powinny podlegać zatem przepisy regulujące obowiązki przedsiębiorców i biur w zakresie aktualizacji, w tym usuwania informacji.

Biuro nie może udostępniać przedsiębiorcom danych nieaktualnych. Informacje archiwalne na temat dłużnika mają służyć biuru jedynie do przetwarzania w celach analitycznych i statystycznych (scoringowych). Ma to umożliwić przygotowywanie przez biuro analiz zachowań płatniczych dla klientów biura, analogicznie jak to ma miejsce na rynku bankowym, ale w okresie 10 lat (art. 105a ust 5 ustawy – Prawo bankowe – 12 lat dla celów statystycznych). W żadnym razie nie będą udostępniane informacje archiwalne w swoim pierwotnym kształcie, czy też informacje nieaktualne.

Do prawidłowej realizacji obowiązku aktualizowania danych przez przedsiębiorców nie jest konieczna zmiana maksymalnie 14-dniowego terminu przewidzianego w ustawie.

Rozszerzenie przedmiotu działalności biur przez umożliwienie przetwarzania informacji.

Ułatwienie przekazywania biurom informacji pozytywnych oraz dopuszczenie możliwości przechowywania przez biura danych archiwalnych powinno zapewnić, że zgromadzone informacje będą kompletne. Będą one jednak mało użyteczne, jeżeli pozostaną nieprzetworzone. Dlatego należałoby rozważyć poszerzenie zakresu przedmiotowego działalności biur o działalność polegającą na przetwarzaniu informacji gospodarczych. Procedury przetwarzania zgromadzonych danych powinny zostać precyzyjnie określone – które dane i przez jaki okres obecne w bazach biura mogą służyć celom statystycznym i analitycznym. Wydaje się, że przewidziany w ustawie 10-letni okres przechowywania informacji jest wystarczający do osiągnięcia prawidłowych efektów ich przetwarzania. Biura wzmocniłyby swoją pozycję konkurencyjną, przeprowadzając analizy scoringowe oraz ratingowe, wspomagające decyzje biznesowe odbiorców informacji gospodarczej.

Pierwotne cele ustawy rzeczywiście nie przewidywały możliwości przetwarzania informacji gospodarczych przez biura. Upłynęły jednak cztery lata od jej wprowadzenia, biura zyskały doświadczenie, ugruntowały swą pozycję gromadzących informacje gospodarcze i obecnie są podstawy, aby stworzyć im warunki do rozwijania działalności i poszerzenia zakresu oferowanych usług o sporządzanie analiz zadłużenia. Podkreślenia wymaga, że planuje się rozszerzenie przedmiotu działalności biur przez umożliwienie

przetwarzania informacji, ale bez nakładania takiego obowiązku, co oznacza, że biura nie będą musiały, lecz mogły tę działalność prowadzić, swobodnie konkurując z bardziej doświadczonymi w tej dziedzinie firmami. Rynek zweryfikuje potencjał i umiejętności biur. Ze względu na bezpieczeństwo danych i potrzebę zapewnienia wiarygodności wykonywanych analiz, zasady przetwarzania informacji będą precyzyjnie określone. Zmiana przepisów ustawy powinna być zbliżona do regulacji obowiązującej w tym zakresie na gruncie ustawy Prawo bankowe, co w rezultacie pozwoliłoby przedsiębiorcom – klientom biur na uzyskanie miarodajnej oceny wiarygodności płatniczej ich kontrahentów, zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorców. Intencją jest stworzenie na rynku informacji gospodarczych tożsamego instrumentu, jaki z powodzeniem funkcjonuje na rynku informacji bankowych (na rynku bankowym istnieje możliwość przetwarzania informacji archiwalnych na podstawie art. 105a ustawy – Prawo bankowe).

Wprowadzenie możliwości wzajemnej wymiany informacji pomiędzy polskimi biurami a biurami informacji gospodarczej oraz biurami kredytowymi działającymi w innych krajach UE.

Działanie to miałoby na celu umożliwienie dostępu (umożliwienie pozyskiwania danych) do źródeł informacji funkcjonujących za granicą – baz informacji gospodarczych. Wprowadzenie tych zmian może okazać się bardzo trudne. Przepis art. 13 ust. 3 ustawy stanowi, że biuro może przetwarzać informacje gospodarcze wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Za granicą niewykonalny będzie nadzór i kontrola ministra właściwego do spraw gospodarki.

Wskazane działanie wymaga szczególnej ostrożności, aby nie dopuścić do sytuacji, w której dane i analizy pozyskane z polskich biur mogłyby być wykorzystywane sprzecznie z intencją projektodawcy. Kontrola i nadzór nad biurami ministra właściwego do spraw gospodarki będą nadal sprawowane prawidłowo, ponieważ niniejsze założenia nie przewidują odstąpienia od dotychczasowego obowiązku prowadzenia przez biura rejestru zapytań.

Dokładnego przeanalizowania wymagają też kwestie związane z ochroną danych osobowych. Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 22 ust. 2 nadzór ministra gospodarki nie obejmuje kontroli prawidłowości przetwarzania danych osobowych przez biuro.

Inne propozycje.

Ponadto przewiduje się, że opracowany na podstawie niniejszych założeń projekt nowelizacji ustawy będzie zawierał przepis uwzględniający Komendanta Głównego Straży Granicznej oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne w katalogu podmiotów określonych w art. 16 ust. 1 ustawy.

Rozważenia wymaga kwestia zwolnienia tych podmiotów z opłat za udostępnianie informacji gospodarczych, ze względu na charakter realizowanych przez nie zadań. Niezbędne wydaje się przeprowadzenie analizy potencjalnego zapotrzebowania na te informacje i ewentualnych skutków finansowych wprowadzenia tego przepisu.

4. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ I KONSULTACJI

Konsultacje dotyczące oceny funkcjonowania ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych przyjęły formę:[5)]

- badania społecznego (badanie jakościowe) postaw podmiotów gospodarczych i osób fizycznych wobec rejestrów dłużników oraz ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych,
- badania ankietowego dotyczącego oceny rozwiązań zawartych w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych przekazanego do 79 podmiotów,
- badania ankietowego biur informacji gospodarczej analizującego ich działalność i przeprowadzonego pod kątem skuteczności i efektywności przepisów ustawy.

Dodatkowo przeprowadzono pomiar obciążeń administracyjnych, według Modelu Kosztu Standardowego, który został oparty na bezpośrednich wywiadach z biurami informacji gospodarczej.

Proces konsultacji został przeprowadzony w celu uzyskania opinii ze strony różnych zainteresowanych podmiotów – adresatów ustawy i dostosowania w przyszłości prawa do praktyki. Zmiana ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych powinna pomóc w rozwiązaniu konkretnych problemów społecznych i gospodarczych. Kluczowym celem konsultacji było zidentyfikowanie problemu i jego rzeczywistych rozmiarów oraz rodzaju i zakresu oczekiwanych efektów.

Ocena funkcjonowania ustawy została przygotowana w celu porównania rzeczywistych wyników i wpływów ustawodawstwa z pierwotnymi założeniami ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych. Wykonanie tej oceny było konieczne do stwierdzenia, czy lub

[5)] Na potrzeby niniejszego OSR przedstawia się jedynie streszczenie wyników konsultacji.

do jakiego stopnia zrealizowano cele ustawy. Na tej podstawie zostały wyciągnięte wnioski, które konkretne przepisy w procesie nowelizacji należy poprawić, zmienić lub uchylić (i w jakim zakresie). Dokonana ocena powinna służyć zmniejszeniu obciążeń administracyjnych i uproszczeniu procedury administracyjnej.

Najważniejsze pytanie, na które należało znaleźć odpowiedź w ocenie funkcjonowania ustawy, dotyczyło osiągnięcia pierwotnych celów ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych.

Dodatkowo zidentyfikowano i przeprowadzono analizę czynników z otoczenia funkcjonowania ustawy, które należy wziąć pod uwagę przy nowelizacji przepisów o udostępnianiu informacji gospodarczych. Analiza oddziaływania objęła szczególnie istotne czynniki, takie jak:

- przyczyny powstawania problemów finansowych gospodarstw domowych związanych z zaciąganiem pożyczek w bankach i innych instytucjach finansowych, występowanie problemu zatorów płatniczych, stan zadłużenia gospodarstw domowych z tytułu pożyczek i kredytów, sytuację konsumentów i przedsiębiorstw na rynku kredytów,
- wpływ liberalizacji rynku gazu ziemnego i energii elektrycznej na ustawę o udostępnianiu informacji gospodarczych,
- zachowania społeczne osób fizycznych wobec zadłużenia, dostępności danych osobowych,
- wskaźniki makroekonomiczne.

W konsultacjach brały udział biura informacji gospodarczej, przedsiębiorcy, podmioty sektora bankowego oraz organy administracji konsultowane w ramach uzgodnień międzyresortowych.

W najważniejszej przeprowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki ankiecie wśród przedsiębiorców i organizacji przedsiębiorców odpowiedzi udzieliło 28 podmiotów.[6)] Przedsiębiorcy zaakceptowali biuro jako nową instytucję, pomagającą odzyskać wierzytelności. W przeprowadzonej przez Ministerstwo Gospodarki ankiecie wśród przedsiębiorców i organizacji przedsiębiorców, którzy udzielili odpowiedzi,

[6)] Wyniki ankiety dotyczącej oceny regulacji zawartych w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych, rozesłanej przez Ministerstwo Gospodarki w październiku 2006 r. do ok. 80 organizacji przedsiębiorców i biur informacji gospodarczej.

56 % zadeklarowało, że korzysta z biura, 24 % że nie korzysta, a 20 % ankietowanych odpowiedziało, że zamierza korzystać.

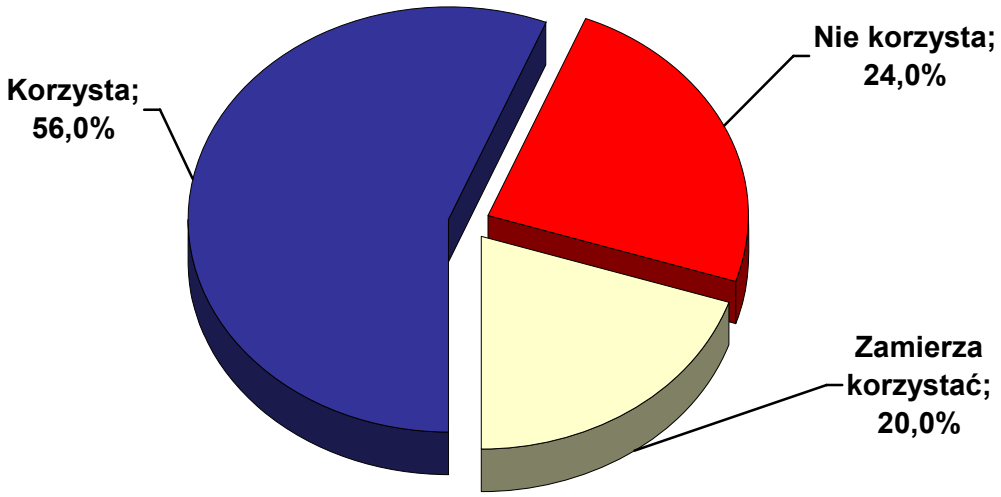

Respondenci, którzy zamierzają korzystać z usług biura, podali następujące powody:

- poprawa zarządzania ryzykiem kredytowym i operacyjnym,
- w celu umieszczenia w bazie biura naszych dłużników oraz ich weryfikacji,
- dla uzyskania wiedzy o dłużnikach,
- lepsza ściągalność należności, ułatwiona selekcja nierzetelnych konsumentów,
- zwiększenie skuteczności windykacji należności.

Świadczy to o stosunkowo pozytywnych oczekiwaniach wobec instrumentów wprowadzonych ustawą. Na kluczowe pytanie o ocenę dotychczasowego funkcjonowania ustawy przedsiębiorcy udzielili następujących odpowiedzi:

- 50 % respondentów oceniło dotychczasowe funkcjonowanie ustawy raczej dobrze lub raczej pozytywnie,
- 23 % oceniło funkcjonowanie ustawy raczej źle lub raczej negatywnie,
- 3,4 % ankietowanych oceniło dotychczasowe funkcjonowanie ustawy zdecydowanie źle lub bardzo negatywnie,
- 15,3 % respondentów stwierdziło, iż trudno powiedzieć,
- 8 % ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

Kolejnym bardzo istotnym dla oceny stopnia osiągnięcia celów ustawy było pytanie o cele, które zdaniem ankietowanych nie są realizowane. Rozkład udzielonych odpowiedzi przedstawiono poniżej:

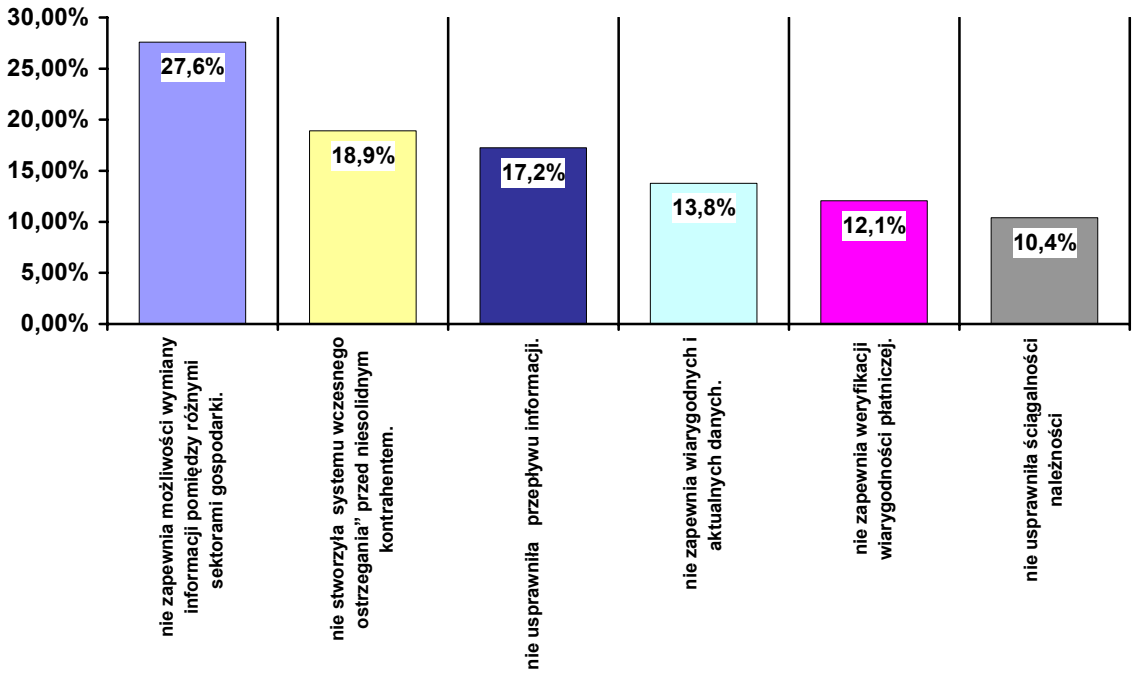

Najwięcej respondentów (spośród ogólnej liczby odpowiedzi wskazanych w tym pytaniu), tj. 27,6 % uznało, że ustawa nie zapewnia możliwości wymiany informacji między różnymi sektorami gospodarki. Zwraca uwagę wyraźna przewaga częstotliwości wyboru tego zarzutu nad innymi. Najmniej, bo 10,4 % ankietowanych uznało, iż ustawa nie usprawniła ściągalności należności. W uzasadnieniach przedsiębiorcy wskazywali, że powodem nieosiągnięcia takich celów, jak poprawa ściągalności wierzytelności lub umożliwienie wymiany informacji pomiędzy różnymi sektorami gospodarki, są:

- zbyt duża ochrona dłużnika – bez podania jednak bliższego wyjaśnienia,
- przepisy ustawy o ochronie danych osobowych – bez wskazania konkretnych zastrzeżeń,
- mała popularność tego typu systemów,
- brak jednego rejestru dłużników niewypłacalnych,
- brak uaktualnionych danych,
- firmy nie są zainteresowane wymianą, ponieważ im samym ciężko jest zdobyć informacje i bardzo często nie są pewni tych informacji,
- zbyt skomplikowana procedura.

Powyższe wnioski zostały również potwierdzone badaniem jakościowym „Postaw podmiotów gospodarczych i osób fizycznych wobec biur informacji gospodarczej oraz ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczej".

Dodatkowo należy zauważyć, że ustawa jest oceniana negatywnie z punktu widzenia podmiotów gospodarczych – jako narzędzie walki konkurencyjnej między przedsiębiorcami. Przykładem takich działań jest złożona skarga na działalność KRD BIG S.A., która w ostatnim czasie wpłynęła do Ministerstwa Gospodarki. Skarga dotyczy nieuczciwego wierzyciela, który za pośrednictwem KRD BIG S.A. próbuje wyłudzić określoną kwotę. Zarzuty dotyczą ponadto KRD BIG S.A. które nie spełnia swojego zadania jakim jest obrona wiarygodnych przedsiębiorstw. Przedmiotowy przypadek jest konsekwencją tego, że obowiązujące przepisy nie nakazują biurom informacji gospodarczej przeprowadzania postępowania wyjaśniającego prawdziwość zobowiązań.

Poza tym, jak wynika z danych jednego z biur, pewna firma spedycyjna była aż 18 razy wpisana na listę. Może to oznaczać, że wobec dłużników notorycznie uchylających się od zapłaty swoich zobowiązań, instrumenty wprowadzone ustawą nie są dostatecznie skuteczne.

5. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI

5.1. Identyfikacja podmiotów, na które wpłyną regulacje

Zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych zakres podmiotowy ustawy zostanie „otwarty", to też oprócz przedsiębiorców, którzy mogli przekazywać informacje do biur na mocy obowiązującej ustawy, uprawnienie takie uzyskają wierzyciele z wyjątkiem wierzycieli wtórnych i wierzycieli dochodzących należności o charakterze publicznoprawnym. Ponadto projektowana regulacja będzie oddziaływać na biura informacji gospodarczej, Biuro Informacji Kredytowej, organy administracji, na które ustawa nakłada obowiązki, tj. minister właściwy ds. gospodarki oraz Głównego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Ponadto proponowana regulacja będzie oddziaływała na osoby fizyczne, które w związku z zawarciem umów, m.in. o kredyt konsumencki, posiadają zobowiązania.

Poniżej zostały przedstawione dane liczbowe o przedsiębiorcach, którzy mogą przekazywać informacje gospodarcze o zobowiązaniach konsumentów. Przytoczone dane

mają często charakter przybliżony. Część z nich dotyczy końca 2005 r., inne obejmują również 2006 r. Te same podmioty mogą występować w różnych konfiguracjach, np. banki pojawiają się w swojej grupie, ale także w grupie podmiotów świadczących usługi forfaitingowe czy factoringowe, a nawet jako instytucje pośrednictwa kredytowego. W niektórych przypadkach niezwykle trudno o precyzyjne dane ze względu na powszechny, chociaż równocześnie lokalny charakter pewnych zjawisk, m.in. wspólnoty mieszkaniowe, czy instytucje dotyczące mediów gospodarstwa domowego. Stąd poniższe wyszczególnienie ma charakter orientacyjny, które w pewnym tylko stopniu pokazuje aspekt ilościowy omawianych zjawisk:

- banki, oddziały banków zagranicznych: na koniec 2006 r. działało 71 banków komercyjnych (w tym ponad 50 z większościowymi akcjonariuszami zagranicznymi) oraz 594 banki spółdzielcze[7)] (posiadające obecnie 10,5 mln klientów, tylko 34 banki spółdzielcze są klientami Biura Informacji Kredytowej),
- zakłady ubezpieczeń: w 2005 r. liczba zakładów ubezpieczeń wynosiła 70, w tym jeden oddział główny działający w Polsce i trzy znajdujące się w likwidacji[8)],
- pośrednicy ubezpieczeniowi: podmioty prowadzące działalność brokerską i agencyjną – do dnia 31 grudnia 2005 r. wydano 1.571 zezwoleń na działalność brokerską, w tym 1.530 w zakresie ubezpieczeń (1.154 osób fizycznych i 376 osób prawnych) i 41 w zakresie reasekuracji (11 osób fizycznych i 30 osób prawnych); liczba zarejestrowanych agentów, według formy prawnej (stan na dzień 31 grudnia 2005 r.) osób fizycznych – 34.050, osób prawnych – 1.100, spółek osobowych 300, inne 150[9)],
- główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń: 1 oddział (stan na dzień 31 grudnia 2005r.)[10)],
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe: liczba kas na koniec grudnia 2006 r. wyniosła 1.589 (wraz z oddziałami)[11)],
- świadczący usługi leasingu: 33 firmy, mające 90 % udział na tym rynku, skupione w Związku Przedsiębiorstw Leasingowych[12)],
- świadczący usługi factoringu lub forfaitingu: usługi te świadczą banki i specjalistyczne firmy przez nie utworzone o wyłącznej działalności faktoringowej, firmy faktoringowe

[7)] źródło: www.nbp.pl
[8)] źródło: serwis informacyjny KNUiFE
[9)] źródło: serwis informacyjny KNUiFE
[10)] źródło: Rzecznik Ubezpieczonych
[11)] źródło: www.skok.pl
[12)] źródło: www.leasing.org.pl

działają też w ramach dużych organizacji gospodarczych, występują również małe, lokalne i branżowe fundusze faktoringowe, usługi forfaitingowe świadczą w głównej mierze banki. Konferencja Instytucji Faktoringowych (KIF), działająca w ramach Związku Banków Polskich skupia 9 najważniejszych firm tego rynku (2006 r.)[13)],

- przedsiębiorcy telekomunikacyjni: 6.681 podmiotów świadczących takie usługi[14)],
- świadczący usługi dostawy energii elektrycznej, ciepła, paliw gazowych, wody, odprowadzania nieczystości lub wywozu śmieci,
- zawierający w imieniu i na rzecz banków umowy kredytu ratalnego lub kredytu odnawialnego połączonego z kartą kredytową (instytucje pośrednictwa kredytowego): do końca 2006 r. działało ich w całym kraju co najmniej 1.204[15)],
- wykonujący działalność w zakresie udzielania pożyczek pieniężnych, działający w formie spółek handlowych: brak danych, należy domniemywać, że może ich być ponad 1.000, podobnie jak instytucji pośrednictwa kredytowego, które świadczą podobne usługi,
- wydawcy elektronicznych instrumentów płatniczych,
- Wojskowa Agencja Mieszkaniowa: 1 podmiot,
- spółdzielnie mieszkaniowe: na terenie całego kraju działa 3728 spółdzielni mieszkaniowych (koniec 2006 r.)[16)],
- wspólnoty mieszkaniowe,
- wynajmujący lokale,
- świadczący usługi przewozu osób w regularnej komunikacji publicznej: według Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej w kraju działa 126 operatorów komunikacji miejskiej[17)],
- domy maklerskie,
- towarowe domy maklerskie,
- zagraniczne osoby prawne wykonujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność maklerską w formie oddziału: w 2006 r. działało w Polsce 20 domów maklerskich, w tym 9 domów zagranicznych[18)],

[13)] źródło: www.zbp.pl i www.pzf.pl
[14)] źródło: www.operatorzy.pl oraz www.uke.gov.pl
[15)] źródło: www.teleadreson.pl
[16)] źródło: www.spoldzielniemieszkaniowe.pl
[17)] źródło: www.igkm.com.pl

- operatorzy telewizji kablowej i satelitarnej: według Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej obecnie działa 133 operatorów telewizji kablowej[19].

Charakterystyka indywidualna biur informacji gospodarczej

InfoMonitor BIG S.A.

InfoMonitor Biuro Informacji Gospodarczej S.A. rozpoczęło działalność operacyjną w sierpniu 2005 r. Firma powstała z inicjatywy Biura Informacji Kredytowej S.A., KGHM Polskiej Miedzi S.A., Krajowej Izby Gospodarczej, Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A., PKO Banku Polskiego S.A., Polkomtelu S.A., Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A., i Związku Banków Polskich. Od marca 2007 r. większościowym akcjonariuszem spółki jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (84 % udziałów). Pozostali udziałowcy to Związek Banków Polskich i Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych. Biuro posiada bazę nierzetelnych i zadłużonych firm i konsumentów oraz jako jedyne Biuro Informacji Gospodarczej w Polsce posiada dostęp do bazy Biura Informacji Kredytowej i Związku Banków Polskich. Łącznie InfoMonitor posiada dostęp do ok. 1,5 mln informacji gospodarczych o konsumentach i przedsiębiorcach.

Krajowy Rejestr Długów BIG S.A.

Krajowy Rejestr Długów jest pierwszą i największą w Polsce bazą danych o dłużnikach, utworzoną i zarządzaną przez Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Działa od sierpnia 2003 r. Z Krajowego Rejestru Długów mogą korzystać wszyscy przedsiębiorcy (także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą), pod warunkiem, że podpiszą umowę z KRD BIG S.A. Dzięki temu mogą dopisywać do bazy dłużników swoich niesolidnych klientów, którzy zalegają z zapłatą należności co najmniej 60 dni na kwotę nie mniejszą niż 200 zł brutto (konsumenci) lub 500 zł brutto (firmy). Dłużnika trzeba powiadomić o zamiarze umieszczenia jego danych w KRD listem poleconym z 30-dniowym wyprzedzeniem. Informowanie o spełnieniu tego zamiaru nie jest wymagane przepisami, ale zlecenie wysłania takiego zawiadomienia już przez KRD jest możliwe.

W bazie danych KRD można także zamieszczać dane o solidnych płatnikach (zarówno przedsiębiorstwach, jak i konsumentach), czyli takich, którzy nie spóźniają się z płaceniem za kupiony towar bądź usługę.

---

[18] źródło: www.idm.com.pl
[19] źródło: www.pike.org.pl

ERIF BIG S.A., wcześniej KSV

Europejski Rejestr Informacji Finansowej gromadzi i udostępnia dane o płatnościach oraz długach osób fizycznych i przedsiębiorstw. Specyfika biura przejawia się m.in. w szczególnym zainteresowaniu branżą transportową. Stworzono nawet specjalny rejestr dłużników transportowych, co jest wyrazem otwartości tego biura na nowe technologie, które można wykorzystać praktycznie w celu przeciwdziałania problemom płatniczym sektora transportu. Do głównych przyczyn powstania takiego rejestru należą: powszechny problem uchylania się od regulowania zobowiązań za przewozy i opóźnienia płatnicze, poszukiwanie skutecznego sposobu na ochronę rzetelnych firm transportowych, presja czasu przy zawieraniu kontraktów przewozowych, krótkie terminy przedawnienia w regulacjach dotyczących transportu. Problemy płatnicze firm transportowych wynikają poniekąd z ogólnego osłabienia kondycji tego sektora gospodarki. Rejestr dłużników transportowych to baza danych firm spedycyjnych, produkcyjnych i handlowych, które nie płacą za zlecane przewozy ładunków. Znalezienie się w rejestrze automatycznie oznacza dla dłużnika utratę autoryzacji i dostępu do internetowej giełdy transportowej. Miesięcznie na giełdzie pojawia się około 200 tys. zleceń transportowych, liczba użytkowników giełdy to ok. 21 tys. firm. Według danych KSV liczba utraconych autoryzacji w miesiącu z tytułu umieszczenia danych w rejestrze dłużników transportowych wynosi około 200.

Biuro Informacji Kredytowej

Zasady działalności BIK reguluje art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, który zezwala bankom, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, na tworzenie instytucji zajmującej się zbieraniem i udostępnianiem informacji o wierzytelnościach oraz o obrotach i stanach rachunków bankowych w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń.

BIK jest administratorem danych osobowych w rozumieniu art. 7 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych i zgodnie z przepisami tej ustawy zarejestrował prowadzone przez siebie zbiory danych, tj. bazę BIORK – bazę informacji o rachunkach kredytowych oraz bazę BIOZ – bazę informacji o zapytaniach, zawierającą informację o liczbie dokonywanych przez banki zapytań o danego klienta i rodzaju produktów bankowych, o które się ubiegał.

Zasoby informacyjne BIK są bardzo bogate. Oprócz 42 banków detalicznych, z BIK współpracują Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa i dwa zrzeszenia banków spółdzielczych. Ocenia się, że użytkownicy Systemu Informacji BIK – Klient Indywidualny posiadają łącznie ponad 90 % udziału w rynku kredytów detalicznych. Baza

danych BIK zawiera 16 mln kredytobiorców oraz 35 mln rachunków kredytowych, z czego 90 % regulowanych jest terminowo. Ok. 7 % kredytobiorców zalega ze spłatą powyżej 90 dni. Od powstania w 1997 r. BIK udostępnił bankom ponad 31 mln raportów. Średnio BIK udostępnia ok. 40.000 raportów dziennie, w tym 35 % raportów ze scoringiem (oceną punktową klienta). Poza Bazą „Kredytobiorca" umożliwiającą udostępnianie informacji kredytowych dotyczących konsumentów, BIK stworzył w 2005 r. bazę „Przedsiębiorca", z której udostępniane są raporty kredytowe dotyczące zobowiązań przedsiębiorców – klientów banków na zasadach analogicznych jak dane konsumentów.

5.2. Wpływ rynku informacji gospodarczej na przedsiębiorców

Pośrednią, choć bardzo ważną rolą biur informacji gospodarczych, jest ich właściwość prewencyjna na rynku opóźnionych płatności. Przedsiębiorca (dłużnik), który otrzymuje wezwanie do zapłaty z informacją, iż jeśli nie ureguluje płatności może znaleźć się w jednym z rejestrów biur informacji gospodarczej, z pewnością otrzymuje dodatkową przesłankę, aby daną wierzytelność uregulować. Wzmocnienie tej ważnej roli biura w planowanej nowelizacji przyczyni się w głównej mierze do poprawy warunków płatności finansowej wierzyciela.

Szacuje się, iż konsekwencje i przyczyny spóźnionych płatności w wymianie handlowej mogą stanowić bardzo negatywny bodziec dla rozwoju, a niekiedy także nawet do przetrwania, przedsiębiorstwa na rynku. Konsekwencje opóźnionych płatności oraz związany z nimi spadek konkurencyjności przedsiębiorstwa przejawiają się bezpośrednio przez potrzebę pozyskania (zabezpieczenia) stałego finansowania przedsiębiorstwa. Całkowity koszt wewnętrznego zarządzania kapitałem obrotowym, ze względu na spóźnione lub niedokonane płatności, stanowi wartość procentową dodatkowego obrotu, który przedsiębiorca musi wykonać, aby wyrównać tę stratę. Konsekwencja straty płynności, często przerzucana na innych dostawców, dla samego przedsiębiorstwa oznacza realne koszty finansowe. Dla przykładu całkowity koszt wewnętrznego zarządzania długiem (CKZD) wyglądałby następująco:

$$CKZD=KO+KA+SP$$

gdzie:

KO – stanowią dodatkowe koszty oprocentowania,
KA – upomnienia i koszty administracyjne,
SP – strata płatności.

Przy podstawionych wartościach szacunkowych całkowity koszt na obrocie dla przedsiębiorstwa wynosiłby 6,15 % (KO=0,25 %, KA=4,00 %, SP=1,90 %).

5.3. Bilans kosztów i korzyści

Rozszerzenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego ustawy.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- budowanie kompletnych baz danych o zobowiązaniach, - zwiększenie zaufania wierzycieli do bigów jako wiarygodnego źródła informacji o kontrahentach, - osiągnięcie skutku prewencyjnego w postaci terminowego regulowania zobowiązań, zarówno przez osoby fizyczne, jak i przedsiębiorców	
FINANSE PUBLICZNE W TYM BUDŻET PAŃSTWA I BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	- możliwość dochodzenia przez gminy zobowiązań z tytułu usług świadczonych mieszkańcom, co może wpłynąć na lepszą ściągalność tych zobowiązań i stan budżetu gminy	
RYNEK PRACY	- zwiększenie stabilności finansowej przedsiębiorstw, a tym samym utrzymanie lub zwiększenie poziomu zatrudnienia, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- pozytywny wpływ i podniesienie poziomu konkurencyjności - zwiększenie wykorzystania informacji gospodarczej na rynku będzie miało przełożenie na poprawę warunków handlowych i lepszą kontrolę nad wypłacalnością i rzetelnością partnerów biznesowych	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Umożliwienie współpracy biur informacji gospodarczej z instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe – Biurem Informacji Kredytowej.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- znaczne poszerzenie bazy danych i zwiększenie jej wiarygodności, co może przełożyć się na wzrost liczby klientów - zwiększenie prewencyjnego działania obydwu systemów wymiany informacji gospodarczej i finansowej	
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	Nie ma wpływu
RYNEK PRACY	Brak bezpośredniego wpływu	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- poprawa konkurencyjności samych bigów przez zwiększenie bazy danych i zainteresowanie szerszego grona klientów - wzmocnienie działania prewencyjnego będzie miało wpływ na kondycję finansową przedsiębiorstw	Proponowana zmiana nie nakłada na BIK obowiązku współpracy, stwarza tylko jej możliwość. Zasady współpracy ma określać umowa. Może dojść do sytuacji, że BIK nie podpisze umowy z żadnym biurem lub będzie faworyzował tylko jedno. Taka sytuacja z czasem może prowadzić do wyeliminowania z rynku pozostałych podmiotów dysponujących uboższą ofertą
ROZWÓJ REGIONALNY	Bez wpływu	Bez wpływu

Ułatwienie przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o wywiązywaniu się ze zobowiązań.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- budowanie pozytywnej historii zachowań płatniczych	
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	Nie ma wpływu
RYNEK PRACY	Brak bezpośredniego wpływu	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE	- poprawa konkurencyjności samych bigów przez zwiększenie bazy danych o informacje pozytywne co pozwala tworzyć kompletną	

PRZEDSIĘBIORSTW	historię płatniczą i poszerzenie oferty usług	
ROZWÓJ REGIONALNY	Bez wpływu	Bez wpływu

Zniesienie wymogu podania numeru NIP dla przedsiębiorcy zagranicznego.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- umożliwienie przekazywania informacji gospodarczych przez przedsiębiorców zagranicznych - poszerzenie zakresu klientów biur - zniesienie bariery prawnej uniemożliwiającej pełną realizację zasady swobody przedsiębiorczości	
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	
RYNEK PRACY	Brak bezpośredniego wpływu	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- możliwość pozyskiwania informacji od przedsiębiorców zagranicznych.	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Liberalizacja obowiązku informacyjnego związanego z przesyłaniem zawiadomienia przesyłką poleconą.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- zniesienie uciążliwego i kosztownego obowiązku informacyjnego nałożonego na przedsiębiorców przekazujących informacje gospodarcze. Według danych jednego z biur roczne koszty informowania 29 tys. klientów przesyłką poleconą wynoszą ok. 108 tys. zł.	
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	
RYNEK PRACY	Nie ma wpływu	

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- obniżenie kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw - uproszczenie warunków niezbędnych do przekazania informacji o dłużniku	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Rozszerzenie zakresu informacji przekazywanych do biura informacji gospodarczej o numer PESEL wspólników i prokurentów spółek prawa handlowego.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY		- obowiązek informacyjny
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	
RYNEK PRACY	- umożliwienie identyfikacji nieuczciwych wspólników i prokurentów odpowiedzialnych za zobowiązania spółek i do ich eliminacji z rynku	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	Brak bezpośredniego wpływu	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Dopuszczenie możliwości przechowywania przez biura danych archiwalnych w celu ich przetwarzania – zmiana zasad aktualizacji/usuwania informacji gospodarczych.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY		Rozszerzenie zakresu działalności pociąga za sobą konieczność zmian w regulaminach biur informacji gospodarczej, co może pociągać pewne koszty. Pomimo ustawowych gwarancji zakazu ujawniania informacji nieaktualnych, przetwarzanie danych archiwalnych może rodzić u niektórych konsumentów i przedsiębiorców poczucie obawy o negatywne skutki długiego przechowywania informacji o

		niespłacanych zobowiązaniach. Należy rozważyć możliwość wystąpienia zjawiska – niechęci do regulowania należności – w sytuacji, gdy big nie usuwa z bazy danych o spłaconych zobowiązaniach
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	
RYNEK PRACY	Brak bezpośredniego wpływu	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- poszerzenie oferty usług o analizy zachowań płatniczych klientów	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Wprowadzenie możliwości wzajemnej wymiany informacji między polskimi biurami a biurami informacji gospodarczej oraz biurami kredytowymi działającymi w innych krajach UE.

Czynniki	Wpływ pozytywny	Wpływ negatywny
PODMIOTY	- zniesienie bariery ograniczającej możliwość współpracy biur z instytucjami dysponującymi informacją gospodarczą z innych krajów Unii Europejskiej	Brak jest gwarancji, że współpraca będzie realizowana ze względu na odmienność systemów wymiany informacji gospodarczych funkcjonujących w Europie i brak wspólnego systemu. Brak jest jednolitych standardów przetwarzania i ochrony takich informacji. Może wystąpić brak zainteresowania transgraniczną wymianą informacji gospodarczych
FINANSE PUBLICZNE	Nie ma wpływu	
RYNEK PRACY	Brak bezpośredniego wpływu	
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI, W TYM FUNKCJONOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	- poszerzenie bazy danych i oferty usług biur	
ROZWÓJ REGIONALNY	Brak bezpośredniego wpływu	

Przedstawione powyżej jakościowe porównanie pozytywnych i negatywnych skutków wprowadzenia poszczególnych rozwiązań legislacyjnych daje następujący wynik ilościowy:

wpływ pozytywny = 24, wpływ negatywny = 5.

6. WPROWADZENIE, MONITOROWANIE

Prawidłowość określenia celów i efektywność zaproponowanych rozwiązań nowelizacji ustawy będą podlegać przeglądowi i weryfikacji Ministerstwa Gospodarki. Monitorowanie stosowania przepisów ustawy obejmie okresową ocenę wykonywaną z udziałem przedsiębiorców, którzy zawarli umowy o udostępnianie informacji z biurami informacji gospodarczej. System monitorowania osiągania celu głównego i celów cząstkowych zostanie zbudowany w oparciu o metodologię Banku Światowego. System monitorowania funkcjonowania ustawy będzie uzupełniony wskaźnikami zaproponowanymi poniżej. Jako dodatkowe mierniki skuteczności można będzie traktować także wskaźniki z publikacji i raportów o stanie polskiej gospodarki oraz wskaźniki wyznaczone w cyklicznych badaniach zachowań płatniczych firm europejskich.

Należy przyjąć, że ocenie będą podlegały następujące elementy: skuteczność biur informacji gospodarczej mierzona liczbą odzyskanych należności (spłaconych długów) w wyniku przekazania informacji o dłużniku do biura, pomiar satysfakcji przedsiębiorców korzystających z usług biur, dane dotyczące zadłużenia konsumentów i firm przekazywane do biur informacji gospodarczej według wysokości długu, dane dotyczące liczby informacji gospodarczych przekazywanych w danym roku do biur oraz liczby przedsiębiorców, z którymi biura zawarły umowy o udostępnianie informacji gospodarczych. Dodatkowo stopień realizacji celu dotyczącego stymulowania rozwoju rynku informacji gospodarczych będzie oceniony na podstawie danych o liczbie umów zawartych przez biura z przedsiębiorcami wywodzącymi się z nowo dopuszczonych grup oraz danych o liczbie informacji gospodarczych pochodzących z rozszerzonego ich zakresu.

Ze względu na konieczność długofalowego monitorowania efektów wdrażania rozwiązań zaplanowanych w nowelizacji, wskaźniki zaproponowane w niniejszym dokumencie będą monitorowane w najbliższych latach w cyklu rocznym. Dzięki temu Ministerstwo Gospodarki będzie posiadało bardziej precyzyjne informacje na temat konsumentów i przedsiębiorców, a w efekcie będzie w stanie lepiej i szybciej reagować na zmiany w gospodarce.

04/29zb